
**Osnovy k výuce náboženské výchovy
římskokatolické církve
v 1. – 9. ročníku základní školy**

(pro nepovinný předmět náboženství v základních školách)

**Osnovy k výuce náboženské výchovy
římskokatolické církve
v 1. – 9. ročníku základní školy**

(pro nepovinný předmět náboženství v základních školách)

Zpracovaly:
Mgr. Eva Muroňová
PhDr. Ludmila Muchová, Ph.D.

Odborná konzultace: Dr. Ludvík Dřímál, Th.D.

Schválilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy dne 2. 6. 2004
s platností od 1. 9. 2004 pod č.j.: 20 924/2003–22.

Církevně schváleno na 49. plenárním zasedání České biskupské
konference dne 9. 4. 2003.

VYDAL SEKRETARIÁT ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERENCE
PRAHA 2004
(PRO VNITŘNÍ POTŘEBU)

Předmluva

Na svém 49. plenárním zasedání schválila ČBK dokument, který usnadní práci na poli vyučování náboženské výchovy.

Vedle dosud platných „Osnov náboženské výchovy pro ZŠ“ schválených na 14. plenárním zasedání ČBK v roce 1995 vám předkládáme další způsob, jak řadit témata jednotlivých setkání do ročníků a v rámci ročníků tak, aby vytvářela jeden logický celek, kterým můžete ve výuce náboženské výchovy provázet děti od první do deváté třídy základní školy.

V dokumentu najdete výčet témat, cíle setkání a odkazy na další konkrétní textové materiály.

Osnovy vycházejí z pojetí náboženské výchovy, které podle požadavků a principů současné náboženské pedagogiky rozvíjí témata tak, aby víra byla důsledně propojena s každodenní zkušeností dětí a respektovala dispozice, jaké děti mají.

Témata v nich nejsou členěna podle jednotlivých teologických disciplín, tzv. monotematicky, ale podle běhu času v liturgickém roce, a jsou uspořádána jako spirála prohlubující důležité a neustále se opakující okamžiky dějin spásy připomínané v rámci liturgického roku.

Osnovy uplatňují princip korelace a dávají možnost prohlubovat témata natolik, nakolik jsou konkrétní děti v konkrétní skupině disponovány. Opakující se cyklus liturgického roku pak umožňuje zapojit dítě do procesu i tehdy, když nenavštěvuje hodiny náboženské výchovy v celém devítiletém období základní školy.

Kéž osnovy usnadní práci katechetům a učitelům náboženství a kéž vyučování přinese dětem mnoho radostného objevování víry obsažené ve všedních lidských zkušenostech.

Mons. Jan Graubner
arcibiskup olomoucký
předseda České biskupské konference

1. Úvod

Osnovy náboženské výchovy předkládá římskokatolická církev v souladu s Listinou základních práv a svobod, s Ústavou ČR a se zákony ČR jako základní materiál k výuce náboženské výchovy římskokatolické církve v základních školách.

Osnovy mají konfesní charakter, jsou formulovány z pozice římskokatolické církve, ale s širokým důrazem na budování pozitivních a otevřených vztahů, na toleranci k lidem jiných náboženských vyznání a na rozvíjení ekumenických postojů.

Osnovy mohou být začleněny do učebních plánů současných platných vzdělávacích programů pro základní vzdělávání.

Výuka náboženské výchovy podle „Osnov náboženské výchovy římskokatolické církve“ se v souladu s Metodickým pokynem MŠMT ČR k organizování a realizaci náboženské výchovy v základních, středních a speciálních školách, vydaném v Praze 27. 6. 2003 pod č.j. 25029/2002–22, realizuje formou nepovinného předmětu „náboženství“ s dotací jedné hodiny týdně. Výuka náboženské výchovy podle „Osnov náboženské výchovy římskokatolické církve“ je připravena začlenit se jako doplňující obor do Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání.

Náboženská výchova římskokatolické církve na veřejných a státních školách je výrazem služby křesťanských církví této instituci a je připravena přispívat k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka stanovených platnými vzdělávacími programy.

2. Oprávněnost náboženské výchovy

Konfesní charakter náboženské výchovy římskokatolické církve vychází ze širšího pojetí náboženské výchovy jako výchovy ošetřující náboženskou dimenzi vlastní každému člověku.

Hledání duchovních hodnot pro život člověka je obsaženo v každém hledání pravdy a dobra. Náboženská výchova pomáhá ve svém nejširším pojetí při hledání odpovědi na otázky po smyslu

života. Každý člověk touží, aby byl přijímán a milován, aby se mohl s ostatními sdílet. Ve svém okolí se setkává s utrpením a smrtí a touží po perspektivě, která přesahuje hranice vlastního života. Víra v Boha je pro něj jednou z možných odpovědí po smyslu života a motivací altruistického jednání.

V geografickém i historickém prostoru Evropy byly vztahy celých generací národů k Bohu i druhým lidem motivovány křesťanskými ideály. Touha po oslavě Boha přivedla stavitele k postavení monumentálních chrámů, malíře a sochaře k vytvoření nejlepších uměleckých děl, panovníky k vytvoření dobrých podmínek pro rozkvet států a mnohé významné osobnosti vědy, umění a politiky motivovala k tomu, aby svou prací oslavily Boha.

Základním předpokladem náboženské výchovy v nejširším smyslu je skutečnost, že náboženská dimenze je nedílnou součástí lidské osobnosti.

Nazveme-li obecnou schopnost člověka reflektovat sebe sama, hranice všeho viditelného a překračovat své hranice transcendencí, můžeme rozlišit tři směry transcendence, tři směry překročení sebe sama:

Překročení „já“

– ve smyslu, že člověk je vzhledem k sobě samému stále na cestě hledání plnějšího života.

Překročení „ty“ (sociální vztahy)

– ve smyslu, že plné lidství se uskutečňuje skrze brání a dávání v prostoru světa, který člověka obklopuje.

Překročení smyslu života (náboženství)

– ve významu, že člověk prožívá sám sebe ve své omezenosti, klade si otázky a nenalézá odpovědi, trpí a ptá se proč. Náboženství tak na jedné straně upomíná člověka na jeho omezenost, na druhé straně aktivizuje naději, že existuje smysl a naplnění života.

Všechny tyto druhy schopností vedoucí k transcendenci mají právo být zahrnuty do obecného chápání rozvoje osobnosti, a tím získávají oprávněnost být v procesu vývoje a zrání člověka vychovávány a kultivovány.

Náboženská výchova je uskutečněním tohoto práva člověka na výklad důležitých životních situací a na orientaci na životní smysl.

Pro demokratickou společnost je náboženská výchova šancí a cestou, jak zvýšit sociální potenciál a obecnou kulturnost společnosti. Zahrnuje nejen výchovu k obecně etickým postojům, ale také vědomí smyslu, proč je směřování k takovému postoji žádoucí.

3. Pojetí předmětu

Náboženská výchova v širším slova smyslu se orientuje na obecně lidské jevy, jako jsou důvěra, vděčnost, odpouštění, radost, štěstí, ochota pomoci nebo schopnost tušení dimenzí, které člověka přesahují. V tomto pojetí není náboženská výchova pouze ve službách jedné církve, ale svým obsahem kultivuje to, co je vlastní každému člověku.

Až náboženská výchova v užším smyslu nabízí určitou odpověď na předcházející jevy vzhledem k institucionalizovanému náboženství. Náboženská výchova římskokatolické církve je realizací náboženské výchovy v užším smyslu vycházející z náboženské výchovy v širším smyslu.

Základní prostor náboženské výchovy tvoří tyto prvky:

3.1 Existenciální potřeba člověka

Náboženská výchova doprovází dítě v jeho otázkách po smyslu života vyjádřených v těchto třech existenciálních potřebách člověka:

- být přijímán a milován
- poznávat měřítka a motivaci správného jednání a orientovat podle nich svůj život
- moci se sdílet a mít perspektivu, která přesahuje hranice jeho života

3.2 Životní zkušenost člověka

Náboženská výchova vychází z principu, že náboženství a víra se nezabývají zvláštní oblastí skutečnosti, nýbrž postihují život ve

všech jeho dimenzích. Vychovává tak v člověku schopnost vnímat svůj život jako prostor, v němž se setkává s Bohem.

3.3. Životní zkušenost člověka v konfrontaci se zkušeností víry

Člověk, který se setkává s vírou, se musí učit vstupovat do vztahu k této živé tradici. To se děje v dialogu mezi vlastní zkušeností a zkušeností víry vyjádřenou tradicí církve.

Křesťanská tradice je svědectvím o zkušenostech, které lidé udělali s Bohem. Zkušenosti s Bohem, jak jí rozumí křesťanství, se dostává nejen jednotlivému člověku, ale potřebuje ji také společenství věřících. Tato zkušenost byla prožívána po staletí, byla promýšlena a konkretizována v knihách Starého a Nového zákona, v liturgii apod.

Náboženská výchova zachovává princip vzájemného vztahu mezi současným životem a vírou předávanou tradicí (korelace), inspiruje a udržuje dialog mezi oběma rovinami.

4. Obecné úkoly předmětu náboženská výchova

Předmět „náboženská výchova římskokatolické církve“ rozvíjí a podporuje základní předpoklady křesťanského životního postoje a jednání. Nabízí pomoc v orientaci v tomto světě a umožňuje přístup k biblickému poselství, ke křesťanské tradici a k nabídce křesťanského způsobu života.

Z výše popsaných prvků vycházejí následující úkoly:

4.1 Náboženská výchova v širším smyslu:

- Má pomáhat k uvědomění si a k vyjádření lidských zkušeností, otázek, potřeb a úsilí. V konkrétním vztahu k životu žáků má vysvětlovat odpovědi na tyto otázky, potřeby a úsilí, a to v jejich vztahu ke společnosti, k nalezení smyslu.
- Má vzhledem k lidským zkušenostem a ke konkrétním projevům náboženské zkušenosti probouzet otázky po Bohu.

- Má rozvíjet základní lidské schopnosti, jako je radost, úžas, vděčnost, důvěra.
- Má vytvářet předpoklady pro porozumění náboženskému vyjadřování a vychovávat ke vnímání náboženských symbolů.
- Má dát prostor vícedimenzionálnímu učení, které neoslovuje pouze rozumovou stránku dítěte, ale i city a připravenost k jednání.
- Má seznamovat s náboženstvími a světovými názory, které odpovídají současnému světonázorovému pluralismu v naší společnosti, vidět jejich cenu, kriticky je zkoumat, budovat pozitivní vztahy k lidem jiných náboženských vyznání a rozvíjet ekumenické postoje.
- Má spolupracovat s vyučujícími jiných předmětů a nabízet pomoc v oblastech, kde se jiné předměty dotýkají náboženské výchovy.

4.2 Náboženská výchova v užším smyslu:

- Má kreativním a produktivním vyučovacím procesem prohlubovat propojení mezi konkrétními projevy náboženské zkušenosti a zkušenostmi dětí.
- Má spojit kontext dějin lidstva se zkušeností lidstva s Bohem a upozorňovat na jejich hodnotu a význam z pohledu zkušeností, otázek a potřeb dětí.
- Má motivovat k rozhodnutí se pro víru, k vytvoření živého vztahu k Bohu a k aktivnímu křesťanskému životu v církvi.
- Má vytvářet předpoklady k následné katechezi zahrnující výchovu k modlitbě, uvádění do prvků svátků a slavností, výchovu ke svátostem, výchovu k pokání a k životu dítěte ve farnosti.

5. Obecné cíle předmětu

Z těchto úkolů jsou odvozeny následující obecné cíle.

Dítě má být uschopněno:

- ke vnímání a otevírání se skutečností světa, který obklopuje člověka;
- ke vnímání života v jeho plnosti i s jeho rozpory;
- k otevírání a rozvíjení základních existenciálních zkušeností a jejich prohloubení do elementárních náboženských zkušeností ve světle víry, kterou vyznává;
- k porozumění křesťanskému obrazu Boha a Ježíše jako Krista;
- k meditativní reflexi světa a k otevření prostoru pro osobní modlitbu;
- ke zodpovědnému jednání ve společnosti s horizontem křesťanských mravních ideálů;
- k budování pozitivních vztahů a postoje tolerance k lidem jiných náboženských vyznání a k rozvíjení ekumenických postojů;
- ke vnímání křesťanských svátků a slavností a pochopení jejich významu pro život člověka;
- k ocenění síly křesťanství, jak se projevila v dílech evropského kulturního okruhu.

Ročníkové cíle jsou obsaženy v úvodu k jednotlivým ročníkům a jsou formulovány v rovině teologické i antropologické.

S výjimkou třetího ročníku, který výběrem učiva nekoresponduje s liturgickým rokem, jsou uváděny také charakteristiky jednotlivých tematických celků. Vzhledem ke zvyšující se náročnosti obsahu je v charakteristikách tematických celků od šestého ročníku rozlišován antropologický a teologický rozměr.

6. Doporučené metody

Vzhledem k výchovnému charakteru předmětu a ke specifickým cílům náboženské výchovy se doporučuje využívat následujících aktivizačních metod:

Pro první stupeň:

- metody etické výchovy rozvíjející sebepoznání, sebereflexi a prosociální postoje

- metody dramatické výchovy a tvořivé dramatiky rozvíjející kreativitu a neverbální vyjadřování
- jednodušší výtvarné techniky
- práce se symboly s využíváním metod náboženské pedagogiky Franze Ketta
- metody práce s výtvarným uměním a interpretací uměleckých děl
- didaktické hry

Pro druhý stupeň:

- brainstorming
- metody práce s textem a volného psaní
- metody práce s biblickým textem
- dialogické metody s prvky „filosofie s dětmi“
- bibliodrama

Návrhy k využívání výše uvedených metod najdete podrobněji rozpracovány v materiálech uvedených jako doporučené pomůcky.

7. Uspořádání učiva

Osnovy jsou pro lepší orientaci v uspořádání obsahů a cílů podrobné. Učitelům náboženské výchovy je však dán prostor rozhodnout se pouze pro některé nabídnuté obsahy, rozdělit je jinak časově, konkretizovat nebo strukturovat obsahy vzhledem k metodě a médiím, které použijí.

Závazné jsou v tomto plánu cíle.

Učivo je uspořádáno spirálovitě. To umožňuje učitelům náboženské výchovy dotknout se během jednoho školního roku více témat. Vzniká také prostor, aby důležitá témata mohla být upevňována a prohlubována.

8. Téma, cíle a obsahy jednotlivých ročníků

třída	téma	cíle	základní modlitby	symbol
1. třída	BŮH MĚ MÁ RÁD JSEM S TEBOU rozvoj pozitivního vnímání světa, schopnost důvěřovat a slavit, liturgický rok	Dítě se učí s důvěrou prožívat události liturgického roku ve společenství církve.	OTČE NÁŠ, ZDRAVAS MARIA	DAR
2. třída	POZNÁVÁME BOŽÍ LÁSKU řád stvoření, dějiny spásy	Dítě má poznávat, jak Bůh působí v dějinách spásy.	APOŠTOLSKÉ VYZNÁNÍ VÍRY	KŘÍŽ
3. třída	BŮH K NÁM PŘICHÁZÍ příprava ke svátostem	Dítě se má disponovat k přijetí svátosti smíření a svátosti eucharistie.	DESATERO	CHLÉB A VÍNO
4. třída	BŮH NÁS VEDE S TEBOU NA CESTĚ společenství, liturgie mše svaté s důrazem na společenství	Dítě má prohloubit prožívání přijatých svátosti a poznávat své místo ve farnosti a v práci pro druhé.	BLAHOSLAVENSTVÍ	CESTA
5. třída	BŮH NÁS VOLÁ SPOLEČNĚ VYTVÁŘÍME BOŽÍ KRÁLOVSTVÍ víra jako odpověď člověka na Boží volání, svátosti	Dítě má poznávat víru jako schopnost odpovídat na životní výzvy následováním příkladu Ježíše Krista, životem ve společenství církve a spoluvytvářením světa.	APOŠTOLSKÉ VYZNÁNÍ VÍRY	DŮM

třída	téma	cíle	symbol
6. třída	SPOLEČNĚ OBJEVUJEME VÍRU (VĚŘÍM) systematizovat znalosti základních oblastí křesťanské víry z prvního stupně a připravit je k prohlubování (dějiny spásy, základní modlitby, liturgický rok)	Dítě má rozvíjet svou osobnost v zakotvení ve světě, v Bohu a ve vztazích k druhým lidem. Dítě má získat přehled o základních oblastech křesťanské víry.	KRUH
7. třída	ROSTEME VE VÍŘE (SVÁTOSTI) prohloubení ctností víry, naděje a lásky a skrze prohlubování schopnosti vidět za viditelným světem Boží svět a vstupovat s ním do vztahu prohloubit prožívání svátostí v církvi (zpráva o stvoření, spoluzodpovědnost, práce s biblí, literární styly, svátosti jako gesto, slovo a materie, Vánoce a Velikonoce jako projev Ježíšova přijetí údělu chudoby a bolesti, liturgie mše svaté, eucharistie, biřmování)	Dítě se má učit základním prvkům komunikace a prohloubit je do schopnosti vidět za viditelným Boží svět a vstoupit s ním do vztahu. Dítě má prohloubit své chápání a prožívání svátostí ve společenství církve a svou víru, naději a lásku.	STROM
8. třída	UTVÁŘET ŽIVOT (MORÁLKA) formování svědomí a učit vidět v Desateru jeho křesťanské naplnění, Boží království jako to, co dává smysl křesťanskému úsilí o mravnost (výchova svědomí, Desatero a jeho naplnění v ideálu křesťanské lásky, svátost smíření, Boží království)	Dítě se má učit stát před Bohem se svými pozitivními i negativními stránkami vlastní osobnosti a dokázat prožít hodnotu Božího odpuštění a smíření. Dítě má prohloubit citlivost vlastního svědomí, poznat principy křesťanské mravnosti a být připravené k jejich uskutečňování	DUHA MOST
9. třída	VĚŘIT A ŽÍT ukázat obraznost biblické výpovědi na existenciální otázky člověka, vést k pochopení jiných světových náboženství a k toleranci vůči nim (křesťanský smysl utrpení, světová náboženství, ekumenismus, formy křesťanské spirituality)	Mladý člověk se má učit klást si existenciální otázky a neztrácet chuť hledat náboženskou odpověď. Mladý člověk se má disponovat k udržení si a obhájení důvodů křesťanské naděje tváří v tvář náboženské pluralitě současného světa.	DVEŘE

9. Základní pomůcky

roč.	metodika	pracovní listy	učebnice
1.	MUROŇOVÁ, E. BARÁNKOVÁ, H. <i>Jsem s tebou.</i> Metodika k pracovním listům pro 1. třídu ZŠ. Brno: Kartuziánské nakladatelství, 2003.	FUKALOVÁ, I., MUROŇOVÁ, E. <i>Jsem s tebou.</i> Pracovní listy pro 1. třídu ZŠ. Brno: Kartuziánské nakladatelství, 2003.	KAŇA, J. <i>Bůh mě má rád.</i> Praha: Portál, 1996.
2.	PLAČKOVÁ, J., MUROŇOVÁ, E., BARÁNKOVÁ, H. <i>Poznáváme Boží lásku.</i> Metodika k pracovním listům pro 2. třídu ZŠ. Brno: Kartuziánské nakladatelství, 2003.	FUKALOVÁ, I. a kol. <i>Poznáváme Boží lásku.</i> Pracovní listy pro 2. třídu ZŠ. Brno: Kartuziánské nakladatelství, 2003.	
3.	ŠPAČKOVÁ, M., MLÉČKOVÁ, M., SVOBODOVÁ, L. <i>Bůh k nám přichází.</i> Metodika k pracovním listům pro 3. třídu ZŠ. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1996.	ŠPAČKOVÁ, M., MLÉČKOVÁ, M., SVOBODOVÁ, L. <i>Bůh k nám přichází.</i> Pracovní listy pro 3. třídu ZŠ. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1996.	ŠPAČKOVÁ, M., MLÉČKOVÁ, M., SVOBODOVÁ, L. <i>Bůh k nám přichází.</i> Praha: Portál, 1996.
4.	MUROŇOVÁ, E. <i>S tebou na cestě.</i> Metodika k pracovním listům pro 4. třídu ZŠ. Brno: Kartuziánské	MARKOVÁ, K., MUROŇOVÁ, E. <i>S tebou na cestě.</i> Pracovní listy pro 4. třídu ZŠ. Brno:	FINGER, A. <i>Bůh nás vede.</i> Praha: Portál, 1991.

	nakladatelství, 2003.	Kartuziánské nakladatelství, 2003.	
5.	MUROŇOVÁ, E. <i>Společně vytváříme Boží království.</i> Metodika k pracovním listům pro 5. třídu ZŠ. Brno: Kartuziánské nakladatelství, 2003.	MARKOVÁ, K., MUROŇOVÁ, E. <i>Společně vytváříme Boží království.</i> Pracovní listy pro 5. třídu ZŠ. Brno: Kartuziánské nakladatelství, 2003.	FINGER, A. <i>Bůh nás volá.</i> Praha: Portál, 1991.
6.	MUROŇOVÁ, E. <i>Společně objevujeme víru.</i> Metodika pro 6. třídu ZŠ. Brno: Kartuziánské nakladatelství, 2004. NOVÁKOVÁ, C. <i>Společně objevujeme víru.</i> Komentář k učebnici náboženství pro 6. ročník. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1992.	Jsou součástí metodiky.	SCHARRER, M. <i>Společně objevujeme víru.</i> Praha: Portál, 1991.
7.	MUCHOVÁ, L., PIN-TÍŘ, A. <i>Rosteme ve víře.</i> Komentář k učebnici náboženství pro 7. ročník. České Budějovice: Setkání, 1994.		ZISLER, K. a kol. <i>Rosteme ve víře.</i> Praha: Portál, 1993.
8.			FEINER, F., SCHRETTLE, A. <i>Utvářet život.</i> Praha: Portál, 1992.
9.			MÜLLER, F.N., ZISLER, K. <i>Věřit a žít.</i>

			Praha: Portál, 1995.
--	--	--	----------------------

Osnovy chtějí napravit nedostatek, kterým trpěla výuka náboženství „podle učebnic“ v minulých letech, protože z nich učitelé neuměli vyčíst systém výběru základního učiva. Uvedené materiály mají podrobněji zdůraznit logickou výstavbu výuky.

10. Poznámky k následujícímu textu

- Jednotlivé hodiny jsou uspořádány podle klíče: První číslice znamená ročník, druhá znamená pořadí tematického celku a třetí číslo hodiny v rámci celého roku, např. číslováním 5.2.8 je označena hodina v pátém ročníku, druhého tematického celku v celkovém pořadí osmá.
- Hodiny, které je vhodné zařazovat aktuálně, jsou označeny.
- Součástí metodik jsou odkazy na učebnice a další pomůcky, které v osnovách nenajdete.
- Biblické zkratky odkazují na ekumenický překlad Bible.
- Zkratka ve tvaru KKC 1253 znamená článek č. 1253 v *Katechismu katolické církve*. Praha: Zvon, 1995.

1. třída

Jsem s tebou

Ročníkové cíle

Teologická rovina

Dítě má prožít, že v Ježíši Kristu je Bohem přijímáno a milováno. Dítě se má naučit používat výrazových forem křesťanského života, jako jsou modlitba, symboly, slavnost. Dítě má být úměrně ke svému věku obeznámeno s křesťanským způsobem jednání a má se v něm cvičit.

Antropologická rovina

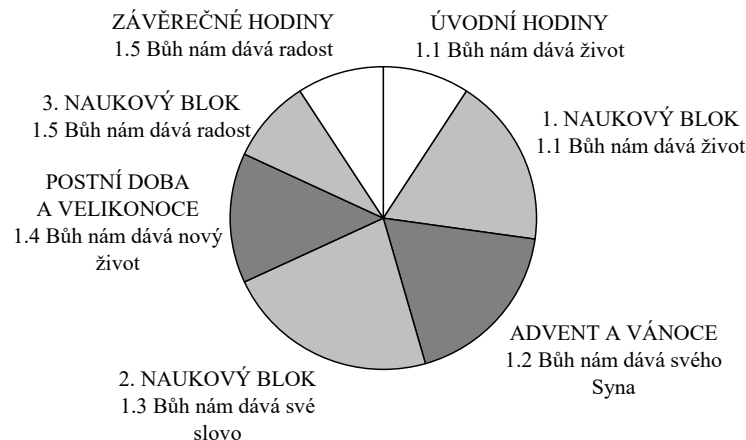
Dítě má udělat zkušenost s vlastními schopnostmi a hranicemi a rozvíjet pozitivní postoj k sobě samému a k životu. Dítě má zažít, že k životu potřebuje druhé lidi a společnost a že může samo přinést svůj příspěvek ke zdařilému lidskému soužití.

Ročníkový symbol

Jednou z důležitých zkušeností, ze kterých výběr témat vychází, je zkušenost dítěte s oslavou. Na oslavě narozenin v rodině si mají děti uvědomit všechny důležité prvky oslavy: jsme společně u stolu, jíme společné jídlo, společně si povídáme a vzpomínáme, navzájem se obdarováváme. Symbolem, který téma oslavy zdůrazňuje a záměrně se opakuje, je dar. Ježíš je představen jako největší dar, jaký může Bůh člověku dát. Boží slovo je také Boží dar, stejně jako eucharistie, kdy Ježíš dává svým učedníkům dar všech darů, sám sebe.

Tyto prvky mají děti na konci roku objevit i v oslavě mše svaté.

Uspořádání tematických celků

Základní pomůcky

FUKALOVÁ, I., MURŮŇOVÁ, E. *Jsem s tebou*. Pracovní listy pro 1. třídu ZŠ. Brno: Kartuziánské nakladatelství, 2003.

KAŇA, J. *Bůh mě má rád*. Praha: Portál, 1996.

MURŮŇOVÁ, E., BARÁNKOVÁ, H. *Jsem s tebou*. Metodika k pracovním listům pro 1. třídu ZŠ. Brno: Kartuziánské nakladatelství, 2003.

1.1 Bůh nám dává život

Dítě si uvědomuje pozitivní vztah k sobě samému a ke světu kolem sebe, uvědomuje si základní zásady chování a zodpovědnost v rodině a dětském kolektivu.

Otázkou původu zla ve světě se ještě nezabývá. Vyučující pouze dává pozor, aby v dítěti nevytvářel iluzi o ideálním nebo o černobílém světě. Výuka spíše rozvíjí a koriguje schopnost dítěte důvěřovat, slavit a mít solidaritu s druhými. Vedou dítě k rozhovoru s Bohem – k jednoduché modlitbě.

1.1.0 Každý jsme jiný, a to je dobře

Cíle:

Dítě si má uvědomit, že právě jeho má Bůh rád.

Dítě si má uvědomit vlastní jedinečnost, jedinečnost druhého a učit se ji respektovat.

Obsahy:

Položit základ vztahům ve skupině

Jméno a jedinečnost každého člověka

1.1.1 Umíš se dobře dívat?

Cíle:

Dítě se má učit vnímat „řeč“ obyčejných věcí kolem sebe, protože správně vidíme jen srdcem.

Dítě si má procvičit základy soustředění a zúčastnit se aktivně děkovné modlitby.

Obsahy:

Položit základy soustředění a vnímat ne-obyčejně obyčejné věci

Děkovná modlitba vlastními slovy

1.1.2 Umíš dobře naslouchat?

Cíle:

Dítě se má učit naslouchat zvukům kolem sebe a vnímat své okolí.

Dítě si má procvičit základy soustředění a objevit naslouchání ticha.

Obsahy:

Učit se ztišení a naslouchání

Biblický příběh o starostlivosti dobrého pastýře (J 10,1–18)

1.1.3 Koho mám nejvíc rád?

Cíle:

Dítě má prožít pozitivní zážitek z věci, kterou má rádo, a z projevů důvěry a lásky.

Dítě si má uvědomit místo ve své rodině a zúčastnit se děkovné modlitby za rodiče.

Obsahy:

Žijeme v rodině

Bůh říká lidem: Mám vás rád

Děkovná modlitba za rodiče

1.1.4 Moje ruce umějí pomáhat

Cíle:

Dítě si má uvědomit, co kladného i záporného umí svou rukou vyjádřit.

Dítě si má uvědomit, jak může druhým pomáhat, a přiblížit si větu: Bůh mě má rád a já mám rád.

Dítě se má zúčastnit modlitby, ve které prosí o pomoc pro své kamarády.

Obsahy:

J 3,16

Pomoc přijímat a pomoc poskytovat

Prosebná modlitba za kamarády

1.1.5 Slavíme

Cíle:

Dítě si má přiblížit atmosféru oslavy jako přátelského setkání u společného stolu, se společným jídlem a s dárky a připomenout si oslavu svých narozenin.

Dítě si má uvědomit, že společný stůl je znamením společenství a dárky znamenají radost pro dávajícího i pro obdarovaného.

Obsahy:

Slavení a oslava jako prostor setkávání a obdarovávání

Dar jako znamení lásky

Narozeniny a děkovná modlitba za dar života

1.1.6 Modlím se

Cíle:

Dítě se má učit vidět kolem sebe znamení křesťanského světa a naučit se znamení kříže.

Dítě se má aktivně zúčastnit modlitby vlastními slovy.

Obsahy:

Lidé zakoušejí Boží podporu, vyprávějí o ní a odpovídají na ni znameními a slovy

Znamení křesťanského světa

Znamení kříže

1.1.7 Modlíme se společně

Cíle:

Dítě se má seznámit s významem slova „církev“ jako s velkou rodinou, která se schází na společné oslavě, raduje se a Bohu děkuje.

Dítě se má naučit první slova modlitby Otče náš.

Obsahy:

Začíná výuka prvních slov modlitby Otče náš, která pokračuje v dalších hodinách.

Církev jako společenství lidí scházejících se ke společné oslavě Boha. Kostel a základní předměty v kostele, zejména pak obětní stůl, svatostánek a křtitelnice. Při té příležitosti je vhodné navštívit kostel.

1.1.8 Slavnost Všech svatých

Cíle:

Dítě má prožít malou slavnost radosti rozšířenou o společenství svatých. Dítě si má rozšířit svou představu o církvi – o rodině, do které patří také svatí, kteří nám pomáhají svými přimluvami.

Dítě se má blíže seznámit s legendou o svatém Mikuláši a tradicemi s ní spjatými.

Obsahy:

Téma zařazujeme aktuálně podle liturgického roku

Svatí, kteří odpovídali na Boží lásku

Křestní patron

Svatý Mikuláš

Slavnost Všech svatých a Vzpomínka na všechny věrné zemřelé

1.2 Bůh nám dává svého Syna

Ježíš je dítětem představen jako dar Boha člověku – dar starostlivého a milujícího Otce. Dítě má zakusit atmosféru slavení, kdy se klade důraz na rodinu, oslavu, radost a vděčnost z daru. Slavíme Ježíšovy narozeniny. Dítě se má seznámit se základními biblickými událostmi – zvěstováním a narozením Ježíše (L 1. a 2. kap.), poznat hodnotu Božího daru i přes jeho chudobu a jednoduchost. Dítě by mělo prožít radost z obdarování a poznávat, že Bůh je Otcem Ježíše a zároveň i naším Otcem.

1.2.9 Advent

Cíle:

Dítě se má seznámit se slovem advent, které vyjadřuje dobu přípravy na velkou slavnost – oslavu Ježíšových narozenin.

Dítě si má uvědomit, že Ježíš je veliký dar, který milující Bůh dává lidem.

Obsahy:

Smysl a hodnota darů

Symbolika světla na adventním věnci

KKC 522–524

1.2.10 Maria – Ježíšova maminka

Cíle:

Dítě si má na vlastnostech hodné maminky uvědomit vlastnosti Ježíšovy maminky.

Dítě se má seznámit s událostí Zvěstování Páně s důrazem na Mariinu důvěru v Boha.

Obsahy:

Osobnost maminky

Zvěstování Páně (L 1,26–38)

KKC 484–511

1.2.11 Josef – Ježíšův ochránce

Cíle:

Dítě si má na vlastnostech správného tatínka uvědomit vlastnosti svatého Josefa.

Dítě si má uvědomit, jak se Bůh stará o rodinu svého Syna.

Obsahy:

Osobnost otce

Portrét osobnosti svatého Josefa

KKC 437, 1655

1.2.12 Betlémské události

Cíle:

Dítě si má na zvěstování zprávy chudým pastýřům všimnout nenápadnosti a chudoby Ježíšova narození, která kontrastuje se světem Vánoc, v němž se mnohé děti pohybují. Dítě má společně s ostatními prožít malou předvánoční oslavu, ve které bude hrát důležitou roli obdarování.

Obsahy:

Vánoční evangelium (L 2,6–20)

Oslava ve společenství

1.2.13 Betlémská hvězda

Cíle:

Dítě se má zamyslet nad znamením betlémské hvězdy jako světla, které ukazuje cestu.

Dítě si má spojit vánoční události s dnešním světem a přemýšlet, co pro něj může být „hvězdou“.

Obsahy:

Mudrci se klanějí malému Ježíši (Mt 2,1–12)

Znamení betlémské hvězdy

KKC 528, 563

1.3 Bůh nám dává své slovo

Skrze Boží slovo se děti poprvé dovídají o Ježíšově učení a jeho skutcích. Měly by se seznámit se zeměpisnými reáliemi biblických příběhů a se základními událostmi Ježíšova života. Výuka tvoří mozaiku Ježíšova učení a dává dětem první příklady Ježíšova následování.

1.3.14 Bible

Cíle:

Dítě se má rozdělit s ostatními o to, co už umí nebo zná, a má poznat, jak se šíří radostná zpráva.

Dítě se má seznámit s Biblí jako s darem, který nám Bůh dává, a vyhledávat v ní podle obrázků událostí, které už zná.

Obsahy:

Boží slovo, Boží dar člověku

KKC 101–133

1.3.15 Země, ve které Ježíš žil

Cíle:

Dítě se má seznámit se základní charakteristikou biblické země – se slovy: poušť, řeka, jezero a s názvy měst Betlém a Nazaret.

Dítě má být schopno zařadit biblické příběhy, které budou následovat, do reálného a nevybájeného prostředí.

Obsahy:

Základní reálie biblické země

1.3.16 Svatba v Káni Galilejské

Cíle:

Dítě se má seznámit s biblickým příběhem o Ježíšově prvním zázraku na svatbě v Káni Galilejské.

Dítě si má na proměně vody ve víno uvědomit, jak Ježíš dokáže měnit smutek v radost.

Obsahy:

Svatba v Káni Galilejské (J 2,1–12)

1.3.17 Ježíš povolává učedníky

Cíle:

Dítě se má seznámit s okolnostmi povolání učedníků a naučit se jména některých z nich.

Dítě si má uvědomit, že může být také Ježíšovým učedníkem, a přemýšlet, co se pro to dá udělat.

Obsahy:

Ježíš povolává učedníky (Mt 19,13–15; Mt 4,18–22)

Základ společenství, které trvá dodnes

1.3.18 Ježíš utiňuje bouři

Cíle:

Dítě se má seznámit s biblickou událostí, kdy Ježíš utiňuje bouři.

Dítě má poznávat, že k Ježíši se může obracet s prosbou o pomoc v každou chvíli svého života, Ježíš utiňuje strach.

Obsahy:

Ježíš utiňuje bouři (Mk 4,35–41; L 8,22–25)

1.3.19 Ježíš učí

Cíle:

Dítě se má seznámit s významem slova podobenství a s přirovnáním o domu postaveném na skále.

Dítě si má uvědomit nutnost pevných základů vlastního života.

Obsahy:

Podobenství o domu na písku a na skále (Mt 7,24–27; L 6,46–49)

1.3.20 Ježíš uzdravuje slepého

Cíle:

Dítě se má seznámit s biblickou událostí, kdy Ježíš uzdravuje slepého.

Dítě si má uvědomit přítomnost nemocných nebo postižených lidí ve svém okolí a své chování k nim.

Obsahy:

Uzdravení slepého (Mk 10,46–52; L 18,35–43)

1.4 Bůh nám dává nový život

Tematický celek tvoří úvod do postní doby a velikonočních událostí. Ježíš, Boží Syn, jehož některé skutky už děti znají, zemřel, aby ukázal, že i my jednou vstaneme k novému životu. Děti mají poznat, že o Velikonocích slaví křesťané vítězství života nad smrtí. Zabýváme se symbolikou chleba, přibližujeme dětem co nejnázorněji křížovou cestu a dotýkáme se lidského utrpení, aby dostaly základní vhled nutný pro chápání symbolů při slavení velikonoční liturgie.

1.4.21 Postní doba

Cíle:

Dítě si má uvědomit svůj podíl viny na smutných událostech všedního dne (co jsem pokazil, komu jsem ublížil) a vědomě vstoupit do postní doby.

Dítě si má všimnout proměn světa kolem nás, které přibližují velikonoční události.

Obsahy:

Pozorování a vcítění se do přírody, která se probouzí k životu

KKC 654–655, 1095

1.4.22 Kříž

Cíle:

Dítě má poznat znamení kříže jako znamení smrti a nového života.

Dítě se má seznámit s dějem křížové cesty a prohlédnout si ji na názorných obrázcích.

Obsahy:

Křížová cesta

KKC 609–618

1.4.23 Svatý týden

Cíle:

Dítě si má uvědomit, jakými způsoby lze projevovat chválu, úctu a spolu s druhými se radovat.

Dítě se má seznámit s událostí, kdy Ježíš vjíždí do Jeruzaléma, a vstoupit tak do hlavních událostí Svatého týdne.

Obsahy:

Společná oslava Květné neděle

Vstup do Svatého týdne

L 19,28–38

1.4.24 Poslední večeře

Cíle:

Dítě se má seznámit s průběhem poslední večeře jako s událostí, kdy se Ježíš loučí s přáteli a dává jim jako dar sám sebe.

Dítě má dostat základy k pochopení symboliky chleba.

Dítě se má seznámit s událostí poslední večeře jako „hostiny na rozloučenou“.

Obsahy:

Poslední večeře jako slavnost (L 22,7–20)

KKC 1328–1344

1.4.25 Ježíš zemřel a žije

Cíle:

Dítě má poznávat, že bolest a smutek patří k lidskému životu a že Ježíš nás v nich doprovází.

Dítě si má zopakovat v jednoduché souvislosti s velikonoční liturgií události Svatého týdne.

Obsahy:

Velikonoční události (L 23,1–56)

KKC 571–573

1.4.26 Ježíš je vzkříšení a život

Cíle:

Dítě má dostat základy vnímání symbolu světla, slunce, zvonů a přiblížit si znamení na velikonoční svíci.

Dítě má prožívat ve společenství radost nad vzkříšením.

Obsahy:

Velikonoční události (L 24,1–11)

KKC 638–655

1.4.27 Pokoj vám!

Cíle:

Dítě se má seznámit s událostmi ve večeradle, kdy se Ježíš dává poznat všem apoštolům.

Dítě má spolu s učedníky prožít radost ze setkání se vzkříšeným Ježíšem.

Obsahy:

Ježíš se dává poznat učedníkům (J 20,19–23)

KKC 730

1.4.28 Neděle

Cíle:

Dítě se má naučit, že neděle je dnem, kdy oslavujeme Ježíšovo zmrtvýchvstání.

Dítě se má učit prožívat neděli jako oslavu Ježíšovy stálé přítomnosti ve společenství věřících.

Obsahy:

Smysl prožívání neděle a nedělní bohoslužby

KKC 1322–1419, 2168–2195

1.4.29 Ježíš odchází k Otci

Cíle:

Dítě se má seznámit s událostí Ježíšova nanebevstoupení a s příslibem, že Ježíš pošle „pomocníka“.

Dítě si má uvědomit, že odchod a rozloučení nemusí vždy znamenat ztrátu.

Obsahy:

Událost Ježíšova odchodu k Otci (Mk 16,19; L 24,50nn; Sk 1,4–11)

KKC 659–667

1.5 Bůh nám dává radost

Bůh volá a sjednocuje Duchem Svatým, abychom tvořili Boží království už na zemi a nakonec do něj společně vešli.

Dítě se má seznámit i s dalšími „pomocníky“, které Bůh posílá lidem (Maria, společenství církve), a vřadit je do svého života.

1.5.30 Ježíš nás nenechává samotné

Cíle:

Dítě si má uvědomit vážnost dodržení slibu.

Dítě se má seznámit s událostí seslání Ducha Svatého a zaměřit pozornost na viditelné i neviditelné proměny, které způsobuje.

Obsahy:

Událost seslání Ducha Svatého (Sk 2,1–4)

KKC 687–741

1.5.31 Maria

Cíle:

Dítě si má na lase své maminky uvědomit lásku Marie, „maminky všech lidí“.

Dítě se učí projevovat vděčnost za lásku.

Obsahy:

Mariina láska jako vzor mateřské lásky

KKC 963–975

1.5.32 Jsme světlo světa

Cíle:

Dítě si má uvědomit, že patří mezi Ježíšovy přátele.

Dítě si má uvědomit, jak Duch Svatý působí i dnes.

Obsahy:

Přirovnání Ježíšových přátel ke světlu světa a soli země (Mt 5,15–16)

KKC 949–953

1.5.33 Církev

Cíle:

Dítě se má seznámit s církví jako společenstvím lidí sjednocených v Duchu Svatém, kteří žijí své radosti i problémy a scházejí se ke společné modlitbě.

(Není třeba rozlišovat pokřtěné a nepokřtěné děti – i nepokřtěné dítě je Boží dítě, které Bůh k sobě volá. Pokud je dítě pokřtěné, má se přiměřeným způsobem dovědět o svém křtu.)

Obsahy:

Ježíš jako základ církve (J 15,1–7)

KKC 748–801

1.5.34 Modlitba Otče náš

Cíle:

Dítě se má učit modlitbě Otče náš jako modlitbě o životě a pro život.

Dítě se má učit rozeznávat modlitbu díky, proseb a chvály.

Obsahy:

Modlitba Otče náš (Mt 6,9–13)

Modlitba vlastními slovy

1.5.35 Rozcházíme se, abychom se sešli

Cíle:

Dítě se má s ostatními před prázdninami rozloučit.

Dítě si má uvědomit, že může dál šířit dobro a radost.

Obsahy:

Jděte do celého světa (Mt 28,19–20)

2. třída

Poznáváme Boží lásku

Ročníkové cíle

Teologická rovina

Dítě má poznávat, jak Bůh působí v dějinách spásy.

Dítě si má uvědomit potřebu světa být zachráněn a učit se vnímat

Ježíše Krista jako toho, který tak jedná.

Antropologická rovina

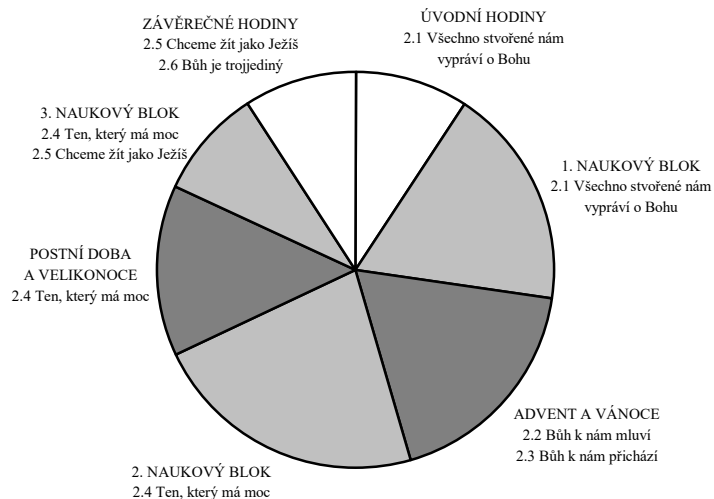
Dítě má v setkávání s lidmi, se stvořením, ve svátcích, slavnostech, náboženských znameních a symbolech a v biblických vyprávěních získávat zkušenost, jak lidé žijí ve vztahu s Bohem.

Dítě se má učit vnímat svět jako Boží dar plný nádhery a tajuplnosti.

Ročníkový symbol

Kříž jako znamení smrti a vzkříšení Ježíše Krista, znamení nového života, který jednotlivé obsahy spojuje.

Uspořádání tematických celků

Témata jsou nasměrována k modlitbě „Věřím“.

Základní pomůcky

FUKALOVÁ, I. a kol. *Poznáváme Boží lásku*. Pracovní listy pro 2. třídu ZŠ. Brno: Kartuziánské nakladatelství, 2003.

PLAČKOVÁ, J., MUROŇOVÁ, E., BARÁNKOVÁ, H. *Poznáváme Boží lásku*. Metodika k pracovním listům pro 2. třídu ZŠ. Brno: Kartuziánské nakladatelství, 2003.

2.1 Všechno stvořené nám vypráví o Bohu

Tematický celek věnovaný stvoření a počátkům dějin spásy má zásadní význam, protože se dotýká samých základů lidského i křesťanského života. Ve druhé třídě děti do tohoto tajemství teprve uvádíme a připravujeme je na další rozvíjení náboženských znalostí a zkušeností ve vyšších třídách. Neklademe důraz na vyčerpávající výklad, ale plynule je vedeme cestou růstu ve víře.

2.1.1 Děkuje za prázdniny, za domov a kamarády

Cíle:

Dítě se má učit objevovat Boží přítomnost v díle stvoření a ve společenství.

Dítě má chválit Boha Otce za jeho dobrotu a blízkost o prázdninách a obnovit kamarádské vztahy ve skupině dětí.

Obsahy:

Zážitky a dojmy z prázdnin

Obnovení atmosféry důvěry a upřímnosti

Děkovná modlitba

2.1.2 Díváme se kolem sebe

Cíle:

Dítě má uvidět, že lidská díla mají původ ve stvořitelském díle Božím.

Dítě se má učit vidět Boží přítomnost i v lidském světě techniky.

Dítě si má uvědomit, že Bůh zná každého z nás jménem a má nás rád.

Obsahy:

Boží stvoření v přírodě

Původ materiálů, ze kterých vznikají lidská díla

Boží stvoření ve světě techniky

KKC 302, 307

2.1.3 Bůh vše udělal pro nás

Cíle:

Dítě má prohloubit vnímání stvořeného světa jako znamení Boží lásky.

Dítě se má učit radovat z Božího stvořitelského díla.

Obsahy:

Gn 1,3–2,3

Stvoření světa

KKC 279–304

2.1.4 Andělé, Boží služebníci a poslové

Cíle:

Dítě si má uvědomit existenci neviditelných skutečností.

Dítě má uslyšet o existenci anděla ochránce jako jedinečného Božího daru člověku.

Dítě má být uvedeno do vztahu s andělem ochráncem osobní modlitbou i modlitbou církve.

Obsahy:

Andělé, jejich poslání a služba

KKC 328–336

2.1.5 Člověk jako Boží obraz

Cíle:

Dítě se má učit chápat, co znamená, že člověk je Boží obraz.

Dítě má umět porovnat člověka s ostatními Božími díly a zdůraznit jeho jedinečnost a odpovědnost za svět.

Dítě má uslyšet, že „Bůh vše učinil velmi dobré“, a proto se i my máme podílet na šíření Boží dobroty a lásky.

Obsahy:

Místo člověka v řádu stvoření

Jedinečnost a odpovědnost za svět

Gn 1,26–31

KKC 279–308, 282

2.1.6 Selhání prvních lidí

Cíle:

Dítě se má seznámit s biblickým příběhem Gn 3,1–23, poznat schopnost rozlišovat dobro a zlo a uvědomit si, že může svým špatným rozhodnutím způsobit druhému bolest.

Dítě si má uvědomit, že lidé do dnešního dne nesou následky selhání prvních lidí.

Obsahy:

Selhání prvních lidí (Gn 3,1–23)

KKC 385, 396–400

2.1.7 Po prvním hříchu

Cíle:

Dítě se má seznámit s biblickým příběhem Kaina a Ábela a uvědomit, kam dovedlo Kaina jeho jednání.

Dítě má na obětech obou bratrů poznat, že opravdový dar je darovaný s upřímným srdcem a nezištně.

Obsahy:

Téma je záměrně vztaženo pouze na etickou rovinu, která je dětem srozumitelnější.

Gn 4,1–16

Každý jsme jiný a není třeba si závidět

KKC 401

2.1.8 Bůh zachraňuje

Cíle:

Dítě se má seznámit s příběhem o potopě (Gn 6,5–9,17)

Dítě si má uvědomit, že Bůh je spravedlivý, ale nepřestává být milosrdný.

Obsahy:

Gn 6,5–9

Noe – příklad víry

KKC 56

2.1.9 Kdo chce být jako Bůh?

Cíle:

Dítě se má seznámit s biblickým příběhem o babylónské věži (Gn 11,1–9) a všimnout si, jak se zlo šíří dál a dostává podobu pýchy a touhy člověka být mocný jako Bůh.

Dítě má být vedeno k poznání, že Bůh vytváří společenství.

Obsahy:

Gn 11,1–9

Touha světa po lásce, porozumění a záchraně

KKC 57

2.2 Bůh k nám mluví

Advent a Vánoce slavíme jako čas očekávání Božího světla, které přichází do světa toužícího po záchraně.

2.2.10 Bůh slibuje Zachránce

Cíle:

Dítě má uslyšet, že Bůh provází lidi celými dějinami a připravuje příchod Zachránce.

Dítě se má motivovat k hlubšímu prožívání adventu jako doby přípravy na Ježíšův příchod.

Obsahy:

Starý zákon jako čas očekávání Zachránce

Proroci

Bůh neopouští člověka ani po jeho selhání

Gn 3,15

Iz 11,1–9

2.2.11 Zvěstování příchodu Božího Syna

Cíle:

Dítě má vidět Marii jako vzor člověka, který spolupracuje s Bohem.

Dítě se má učit formulovat a chápat slova modlitby Zdravas Maria.

Obsahy:

L 1,26–56

Modlitba Zdravas Maria

KKC 498,499

2.2.12 Z Nazareta do Betléma

Cíle:

Dítě se má seznámit s tím, jak se Josef s Marií nebojí poslechnout lidské ani Boží příkazy a podstupují dalekou a těžkou cestu.

Dítě si má položit otázku, zda se dokáže něčeho pro něco jiného vzdát a Ježíši otevřít své srdce.

Obsahy:

Události Ježíšova narození v Božím plánu

Josef a Maria – příklady důvěry

L 2,1–5

KKC 437, 497

2.3 Bůh k nám přichází

Přípravná doba adventu vrcholí Ježíšovým narozením. Světlo zahání tmu také v srdci člověka. Děti se učí vnímat křesťanské poselství Vánoc.

2.3.13 Narodil se Kristus Pán

Cíle:

Dítě má uslyšet, že příchod Ježíše Krista je největším darem Boha člověku.

Dítě si má uvědomit, že Boží Syn přichází na svět jako bezmocné dítě v chudém prostředí.

Obsahy:

L 2,6–20

Oslava Vánoc jako oslava příchodu Zachránce, jehož velikost stojí v protikladu s chudobou, ve které se rodí

2.3.14 Mudrci se klanějí Dítěti, útěk do Egypta

Cíle:

Dítě má uvidět Ježíše jako očekávaného krále, kterému jsou přinášeny královské dary.

Dítě má na postavě krále Heroda uvidět příklad zneužití královské moci.

Obsahy:

Mi 5,2

Mt 2,1–16

Symbolika darů

Slavnost Zjevení Páně

KKC 528

2.3.15 Světlo národů

Cíle:

Dítě má poznat, že Ježíš přišel pro všechny lidi a my „šíříme jeho světlo“.

Dítě si má spojit příběh s liturgickým svátkem Uvedení Páně do chrámu a pochopit význam žehnání svíček.

Obsahy:

L 2,22–39

Svátek Uvedení Páně do chrámu

Symbol světla

KKC 529

2.3.16 Ježíšovo dětství

Cíle:

Dítě se seznamuje s reáliemi života Svaté rodiny.

Dítě se má seznámit s událostí nalezení Ježíše v chrámě, kdy dvanáctiletý Ježíš přerušuje své mlčení a poodhalí tajemství svého poslání.

Obsahy:

Reálie života obyvatel Nazareta

L 2,41–52

KKC 531–534

2.3.17 Ježíšův křest

Cíle:

Dítě si má uvědomit, že Ježíš sdílí postavení všech lidí, dává se pokřtít a plní tak pokorně a poslušně Otcovu vůli.

Dítě si má uvědomit, že svátostí křtu se stává dítětem Božím.

Obsahy:

Ježíšův křest L 3,21–22, příp. Mk 1,9–11 a Mt 3,13–17

Svátost křtu

KKC 535–537

2.3.18 Pokušení na poušti

Cíle:

Dítě se má seznámit s událostí Ježíšova pokušení na poušti.

Dítě se má učit tichu a soustředění.

Dítě má odkrývat pokušení naší doby a učit se mu odolávat i pomocí modlitby.

Obsahy:

Mt 4,1–11, příp. L 4,1–13

Význam slova pokušení a jeho současné podoby

KKC 538–540

2.4 Ten, který má moc

Témata jsou zaměřena na Ježíšovo veřejné působení a končí velikonočními událostmi. Příběhy jsou voleny tak, aby ukázaly Ježíšovu moc nad přírodou, nemocí a smrtí.

2.4.19 Ježíš kráčí po moři

Cíle:

Dítě si má uvědomit své zkušenosti strachu a důvěry.

Dítě má uslyšet, že s Ježíšem se nemusíme ničeho ani nikoho obávat, Ježíš je ten, který člověka „nese“.

Obsahy:

Mt 14,22–33

Zkušenost strachu a zkušenost důvěry

2.4.20 Ježíš uzdravuje ochrnutého

Cíle:

Dítě si má uvědomit význam přátelství.

Dítě si má uvědomit existenci „nemoci duše“ a Ježíšovu schopnost uzdravovat.

Obsahy:

Věrnost přátel

Ježíš odpouští hříchy (Mk 2,1–12)

2.4.21 Ježíš je Pánem nad životem

Cíle:

Dítě se má seznámit s příběhem vzkříšení Jairovy dcery.

Dítě se má učit vnímat potřeby druhých lidí a modlit se za ně.

Obsahy:

Mk 5,21–43

Ježíš má moc nad životem a smrtí

KKC 988–1019

2.4.22 Ježíšův vjezd do Jeruzaléma

Cíle:

Dítě má hlouběji proniknout do liturgie Květné neděle.

Dítě si má uvědomit rozdíl mezi králem království světského a království Božího.

Obsahy:

Liturgie Květné neděle

Rozdíl mezi králem pozemského království a králem Božího království

2.4.23 Poslední večeře

Cíle:

Dítě se má seznámit s událostí poslední večeře, která zdůrazňuje mytí nohou jako příklad služby druhému člověku.

Dítě má být povzbuzeno ke službě druhým lidem.

Obsahy:

Mytí nohou jako znamení pokorné služby

L 22,24–27, příp. J 13,1–17

KKC 1337

2.4.24 Ježíšovo umučení

Cíle:

Dítě se má seznámit s událostmi od Ježíšova zatčení po jeho pohřeb.

Dítě má poznat liturgii velikonočního třídění, aby mohlo tyto svátky plněji prožívat a uvědomovat si podle svých možností jejich smysl.

Obsahy:

Křížová cesta

J 18–19

Svatý týden v liturgii

Kontrast liturgie Květné neděle a Velkého pátku

KKC 616, 618, 626

2.4.25 Ježíš vstal z mrtvých

Cíle:

Dítě se má učit vnímat Ježíšovo zmrtvýchvstání jako největší zázrak a tajemství křesťanské víry.

Dítě se má seznámit se symbolikou velikonoční svíce.

Obsahy:

L 24,1–12, J 20,1–18

Velikonoční třídění

Symbolika paškálu

2.4.26 Zmrtvýchvstalý Pán se zjevuje

Cíle:

Dítě si má uvědomit, že Ježíš „...se apoštolům zjevoval po čtyřicet dní a mluvil o Božím království“ (Sk 1,3).

Dítě se má seznámit s událostí, kdy se vzkříšený Ježíš dává poznat Tomášovi.

Dítě si má uvědomit, v čem se Tomášova situace podobá naší situaci.

Obsahy:

Velikonoční události (J 20,19–29 a 21)

KKC 644, 645

2.5 Chceme žít jako Ježíš

Uskutečňujeme první kroky v následování Ježíše svým životem. Příkladem na cestě ke svatosti je Panna Maria, která plnila Boží vůli, a poselství vyplývající z Ježíšových podobností.

2.5.27 Poznáváme Pannu Marii a máme ji rádi

Cíle:

Dítě si má zopakovat nejdůležitější události Mariina života a částečně také probranou látku.

Dítě se má učit vidět Marii jako naši přímělkyni a ochránkyni.

Obsahy:

Květen – mariánský měsíc

Shrnutí probraných událostí Mariina života

Význam májové pobožnosti

2.5.28 Chceme pomáhat bližním

Cíle:

Dítě se má seznámit s podobstvím o milosrdném Samaritánovi a s Ježíšovou výzvou pomáhat každému, kdo naši pomoc potřebuje.

Dítě se má učit všimnout si, kdo potřebuje pomoc v našem nejbližším okolí.

Obsahy:

L 10,25–37

Cvičení na soucítění

2.5.29 Jdeme za Ježíšem do Božího království

Cíle:

Dítě se má seznámit s podobstvím o rozsévání a poznat, jak může Boží slovo působit na člověka.

Dítě se má zamyslet na tím, co to znamená být „úrodnou půdou“.

Obsahy:

Mk 4,3–20, příp. L 8,5–15

Slavnostní četba z Bible

2.6 Bůh je trojjediný

Děti se učí vnímat Ducha Svatého jako zdroj síly a odvahy k vytváření společenství lásky a vzájemného pochopení. Rozvíjíme předpoklady vzájemného soužití dětí ve skupině.

2.6.30 Soslání Ducha Svatého

Cíle:

Dítě má na příběhu Soslání Ducha Svatého poznávat, jak Duch Svatý proměňuje, posiluje a zbavuje strachu, a všimnout si souvislosti se starozákonní událostí o stavbě babylónské věže.

Dítě se má naučit, jakými symboly znázorňujeme Ducha Svatého.

Obsahy:

Sk 2,1–42

Duch Svatý vytváří společenství

Znázornění Ducha Svatého

2.6.31 Církev jako společenství Božího lidu.

Cíle:

Dítě si má uvědomit, že se křtem stává členem církve, Božího lidu sjednoceného ve jménu Boha Otce i Syna i Ducha Svatého.

Dítě má objevit, že církev je přítomna všude tam, kde žijí křesťané: v rodině, ve farnosti a na celém světě.

Obsahy:

Šíření radostné zvěsti

Hierarchie církve

KKC 871, 880–887

2.6.32 Navždy v domě Otcově

Cíle:

Dítě má uslyšet, že Ježíš je s námi v životě i ve smrti.

Dítě má za konečnosti lidského života zahlédnout místo naděje a důvěry, které nám Ježíš odešel připravit.

Obsahy:

Prameny křesťanské naděje

KKC 1051–1060

2.6.33 Bůh se nám dává poznat jako Otec, Syn a Duch Svatý

Cíle:

Dítě si má zopakovat znamení kříže a zamyslet se nad jeho smyslem.
Dítě si má pomocí apoštolského vyznání víry zopakovat nejdůležitější učivo roku.

Obsahy:

Znamení kříže
Apoštolské vyznání víry
Shrnutí celoročního učiva

2.7 Témata k liturgickému roku

Následující témata jsou zařazována podle souvislostí s liturgickým rokem.

2.7.34 Slavnost Všech svatých, Vzpomínka na všechny věrné zemřelé

Cíle:

Dítě má poznat, že církev je nejen společenstvím živých lidí, ale i zemřelých a těch, kteří žijí v Boží blízkosti.
Dítě má pochopit potřebu modlit se za zemřelé.

Obsahy:

Slavnost Všech svatých a Vzpomínka na všechny věrné zemřelé
Svatý Václav
Svatá Anežka, svatá Zdislava, příp. jiný pro farnost aktuální světec

2.7.35 Advent

Cíle:

Dítě má být uvedeno do adventní doby jako do doby, kdy se připravujeme na příchod Zachránce.
Dítě se má seznámit se symbolikou adventního věnce.

Obsahy:

Prohloubení prožívání adventu ve společenství
Symbolika adventního věnce

2.7.36 Popeleční středa

Cíle:

Dítě se má ve společenství připravit na oslavu velikonočních svátků.
Dítě se má seznámit s liturgií Popeleční středy.

Obsahy:

Symbolika popela
Popeleční středa
Význam slova pokání a jeho uskutečňování

2.7.37 Dárek na prázdniny

Cíle:

Dítě si má zopakovat a upevnit probrané učivo.
Dítě má před odchodem na prázdniny posílit přátelství v dětském kolektivu.

Obsahy:

Závěrečné shrnutí učiva
Společná tvořivá práce, výroba dárku

3. třída

Bůh k nám přichází

Ročníkové cíle

Teologická rovina

Děti mají být doprovázeny na cestě víry a poznávat základní pravidla pro komunikaci s Bohem a pro vzájemné soužití mezi lidmi.

Antropologická rovina

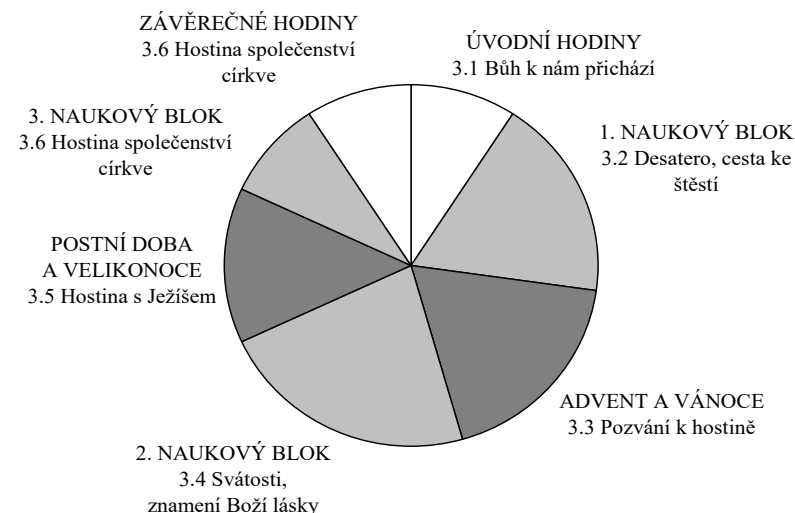
Děti se mají připravit ve spolupráci s místním farářem na důležitý mezník ve svém životě – první přijetí svátosti smíření a setkání s Kristem v eucharistii.

Děti mají poznat svátost smíření a svátost eucharistie jako dar a přijmout pozvání ke společnému životu ve společenství věřících.

Ročníkový symbol

Se svátostí smíření je spojen symbol kříže, se svátostí eucharistie je spojen symbol chleba a vína.

Uspořádání tematických celků

Základní pomůcky

ŠPAČKOVÁ, M., MLÉČKOVÁ, M., SVOBODOVÁ, L. *Bůh k nám přichází*. Metodika k pracovním listům pro 3. třídu ZŠ. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1996.

ŠPAČKOVÁ, M., MLÉČKOVÁ, M., SVOBODOVÁ, L. *Bůh k nám přichází*. Pracovní listy pro 3. třídu ZŠ. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1996.

ŠPAČKOVÁ, M., MLÉČKOVÁ, M., SVOBODOVÁ, L. *Bůh k nám přichází*. Praha: Portál, 1996.

3.1 Bůh k nám přichází

3.1.1 Děkujeme za prázdniny

Cíle:

Dítě má uslyšet a pocítit, že Bůh nás má rád a je s námi ve všech situacích.

Dítě má rozvíjet schopnost Boha chválit a děkovat mu.

Obsahy:

Zážitky z prázdnin

Uvedení prázdninových zážitků do vztahu k Bohu

3.1.2 Štěstí prvních lidí

Cíle:

Dítě má pochopit, že štěstí člověka spočívá v jeho blízkosti Bohu a v konání dobra.

Dítě se má seznámit s pojmem „dědičný hřích“ a jeho významem.

Obsahy:

Gn 2. a 3. kap.

Štěstí prvních lidí jako společenství s Bohem

Selhání prvních lidí jako jednání, kterým se člověk připravuje o Boží blízkost

Dědičný hřích jako ztráta štěstí z Boží blízkosti, která však neznamená, že Bůh člověka opouští

3.1.3 Hřích a jeho důsledky

Cíle:

Dítě má na příběhu Kaina a Ábela poznat, co je hřích, jaké jsou jeho důsledky a jak Bůh jedná.

Dítě se má vést k rozhodnutí usilovat o dobro.

Obsahy:

Příběh Kaina a Ábela (Gn 4. kap.)

Následky prvního hříchu lidí v jednání člověka, který si přivlastňuje Boží roli rozhodovat, hodnotit a soudit

Hřích jako vědomé a dobrovolné jednání proti Bohu

3.1.4 Bůh slibuje záchranu

Cíle:

Dítě se má dovědět, že Maria je žena, skrze kterou Bůh slíbil záchranu všem lidem.

Dítě má prožít radost z toho, že Maria je naše nebeská Matka, která nám rozumí a u které najdeme pomoc.

Obsahy:

Bůh slibuje prvním lidem záchranu (Iz 7,14)

L 1. kap.

Maria jako žena, jejíž příchod na svět je pro lidstvo velkou nadějí

Modlitba radostného růžence

3.2 Desatero, cesta ke štěstí

3.2.5 Mojžíš přijímá Desatero

Cíle:

Dítě se má seznámit s Desaterem jako s pravidly, která pomáhají.

Dítě má pochopit, že Bůh dává tato pravidla pro naše štěstí.

Obsahy:

Podle Dt 5. kap.

Desatero jako pravidla, kterými Bůh lidem ukazuje cestu ke štěstí

Desatero jako životní pravidla, která neomezují, ale osvobozují

3.2.6 Bůh – první přikázání

Cíle:

Dítě se má seznámit s obsahem 1. přikázání.

Dítě se má skrze věci kolem sebe učit vidět Boží lásku a učit se chápat, že Bůh je někdo, komu může věřit a s kým může o všem mluvit.

Obsahy:

Setkávání s Bohem v díle stvoření

Setkávání s Bohem v životě Ježíše Krista (L 8,49–56)

Setkávání s Bohem v modlitbě

Víra jako zkušenost, že Bohu na člověku záleží

3.2.7 Boží jméno a Boží věci – druhé přikázání

Cíle:

Dítě se má seznámit s obsahem 2. přikázání.

Dítě má být vedeno k rozhodnutí nevyslovovat Boží jméno zbytečně a chránit věci, které nám Boha připomínají (kříže u cesty, sochy s náboženským významem...)

Obsahy:

Jméno a jeho význam v životě člověka včetně přijetí svého jména Boží jméno (Ex 3,14) jako vyjádření toho, že Bůh je člověku nablízku Ježíšovo jméno a jednání apoštolů v jeho jménu (Sk 3. kap.)
Výchova k úctě k Božímu jménu, jménům svatých a k věcem, které Boha připomínají

3.2.8 Neděle není všední den – třetí přikázání

Cíle:

Dítě se má seznámit s obsahem 3. přikázání.

Dítě si má uvědomit, že neděle je Božím darem pro člověka.

Obsahy:

Příběh o sedmi bratrech – životní rytmus střídání nasazení v práci a odpočinku
Židovské slavení soboty jako dne Hospodinova, kdy se člověk setkává s Bohem, s bližními (zvláště v rodině) a se sebou samým
Křesťanské slavení neděle jako „dne Páně“, kdy Ježíš vstal z mrtvých

3.2.9 Rodina – čtvrté přikázání

Cíle:

Dítě se má seznámit s obsahem 4. přikázání.

Dítě si má uvědomit, že život podle 4. přikázání přináší radost, pokoj a štěstí celé rodině.

Obsahy:

Rodina jako společenství, které předpokládá určitý řád, a od každého určitou roli a určitý úkol
Láskyplná rodina a pokojný a šťastný domov jako předzvěst domova, který máme u Boha

3.2.10 Život a zdraví – páté přikázání

Cíle:

Dítě se má seznámit s obsahem 5. přikázání.

Dítě má pochopit, že obsahem tohoto přikázání není jen zabítí, ale že se týká především našeho vztahu k sobě i ke druhému člověku.

Obsahy:

Příběh života Alberta Schweitzera, příp. jiné křesťanské osobnosti, příklad odpovědného postoje k Božímu stvoření
Protiklad k jednání člověka, který si dělá, co chce
Ž 104

Výchova k úctě k životu a odpovědnosti za životní prostředí

3.2.11 Čisté srdce – šesté a deváté přikázání

Cíle:

Dítě se má seznámit s obsahem 6. a 9. přikázání.

Dítě má uslyšet o jedinečnosti každého člověka a nenahraditelnosti hodnoty čistého srdce.

Obsahy:

Člověk jako neopakovatelné Boží dílo
Ž 8

1 K 6,19–20

Výchova k vědomí vlastní jedinečnosti a k úctě k jedinečnosti každého člověka

Výchova k rozvíjení touhy po lásce, kterou nosí každý člověk ve svém srdci

3.2.12 Lepší je dávat než brát – sedmé a desáté přikázání

Cíle:

Dítě se má seznámit s obsahem 7. a 10. přikázání.

Dítě má pochopit, že Bůh svými přikázáními chrání člověka i jeho majetek.

Obsahy:

Osobní majetek jako bohatství, které Bůh svěřuje člověku a se kterým je třeba dobře zacházet a pomáhat těm, kdo to potřebují
Schopnosti a vlastnosti jako poklad, který je třeba objevit a rozvíjet
Mt 6,19–20

Výchova k čestnému jednání vůči hmotnému i duševnímu vlastnictví druhého člověka

3.2.13 Lidské slovo – osmé přikázání

Cíle:

Dítě se má seznámit s obsahem 8. přikázání.

Dítě se má učit vážit svá slova a používat je k dobrému.

Obsahy:

Síla lidského slova (Jk 3,10: Z týchž úst vychází žehnání i proklínání)

Pravdivé lidské slovo proti lži, pomluvě a žalování

Schopnost mluvit jako Boží dar

Výchova k citlivosti vůči vyřčenému slovu

3.3 Pozvání k hostině

3.3.14 Ježíš chce být hostem u Zachea

Cíle:

Dítě se má seznámit s příběhem o Zacheovi a uvědomit si, že Bůh přijímá každého člověka takového, jaký je, a svou láskou jej mění.

Dítě má pochopit, že když Bůh přijímá mě, měl bych i já přijímat každého člověka.

Obsahy:

Podle L 19. kap.

Příklad Ježíšova postoje k odmítanému člověku, kdy mu svým přijetím pomáhá v zásadní proměně života

Výchova k naději, že Bůh přijímá každého člověka

Výchova k citlivému jednání vůči lidem na okraji společnosti

3.3.15 Ježíš a jeho láska k lidem

Cíle:

Dítě má na příběhu uzdravení ochrnutého uvidět velkou Boží lásku ke každému člověku – k jeho tělu i duši.

Dítě má být vedeno k rozhodnutí konat dobro a vyhýbat se hříchu, a tím přispívat k „uzdravení“ světa kolem nás.

Obsahy:

Podle Mk 2. kap.

Uzdravení nemocného a odpuštění hříchů jako příklad Ježíšovy lásky ke každému člověku

Výchova k aktivnímu jednání podporujícímu dobro

3.3.16 Bůh nás miluje, proto nám odpouští

Cíle:

Dítě má na příběhu o dobrém otci a jeho dvou synech poznat, že Bůh na člověka stále čeká a raduje se z jeho návratu.

Dítě si má uvědomit, že Bůh čeká na každého člověka, tedy i na každého z nás. Nemusím se nikdy bát k němu přijít.

Obsahy:

Podle L 15. kap.

Obraz Boha jako čekajícího Otce, ochotného přijmout vždy své děti zpět

Příběh jako povzbuzení naděje v Boží dobrotu a milosrdenství

3.3.17 Můj postoj k Bohu, lidem a sobě

Cíle:

Dítě se má seznámit s tím, že svědomí je dar od Boha, který nám pomáhá dobře se rozhodovat.

Dítě má poznat, že jednání ve shodě se svědomím přináší člověku radost.

Obsahy:

1 Te 4,1–2

Svědomí jako Boží dar, který nám pomáhá mít správné vztahy k Bohu, lidem i sobě

Výchova ke zcitlivění svědomí

3.3.18 Slavíme svátost smíření

Cíle:

Dítě se má seznámit s tím, co svátost smíření působí a jak probíhá.

Dítě má poznávat, že Bůh je dobrý a milující Otec, který nám vždy odpouští, když k němu přijdeme.

Obsahy:

Svátost smíření jako svátost radosti z návratu k Bohu a z nového začátku

Jednotlivé části svátosti smíření

3.4 Svátosti, znamení Boží lásky

3.4.19 Připravujeme se na veliké dny – postní doba

Cíle:

Dítě si má uvědomit, že Ježíš nám svou smrtí a vzkříšením otevírá cestu k Bohu.

Dítě se má zamyslet, jakým konkrétním jednáním může i ono měnit svět k lepšímu.

Obsahy:

Postní doba jako doba zamyšlení nad velikostí Boží lásky (1 J 3,16) a doba jednání, které může měnit svět k lepšímu

Kříž jako znamení základu křesťanské naděje – smrti a vzkříšení Ježíše Krista

3.4.20 Svátosti – znamení Boží milosti

Cíle:

Dítě se má seznámit s jednotlivými svátostmi.

Dítě se má naučit chápat svátosti jako zvláštní dary Boží lásky.

Obsahy:

Svátosti jako viditelná znamení Boží lásky

Svátosti jako nabídka Boží pomoci člověku v důležitých chvílích jeho života

3.5 Hostina s Ježíšem

3.5.21 Poslední večeře – mše svatá

Cíle:

Dítě se má seznámit s průběhem a významem biblické události poslední večeře.

Dítě se má učit chápat souvislost poslední večeře se mší svatou.

Obsahy:

Oslava svátků, narozenin a významných událostí v lidském životě

Starozákonní velikonoční večeře jako oslava Boží lásky a věrnosti při vyvedení Izraele z Egypta

Slavení mše svaté jako zpřítomnění Ježíšovy lásky k lidem

3.5.22 Mše svatá – připravujeme stůl

Cíle:

Dítě se má seznámit s liturgickým prostorem místního kostela a s liturgickými předměty.

Dítě si má uvědomit, že setkání s Ježíšem při mši svaté si zaslouží přípravu, a učí se, jak se na mši svatou připravit.

Obsahy:

Příprava liturgického prostoru a obočního stolu

Osobní příprava na mši svatou

Části mše svaté

3.5.23 Části mše svaté – bohoslužba slova

Cíle:

Dítě se má učit vnímat Písmo svaté jako slovo Boží.

Dítě se má naučit správné odpovědi na jednotlivé aklamace.

Obsahy:

Opakování základních informací o Bibli

Bohoslužba slova jako první hlavní část mše svaté

Vysvětlení významu a nácvik odpovědí na jednotlivé aklamace bohoslužby slova

3.5.24 Části mše svaté – bohoslužba oběti

Cíle:

Dítě má porozumět významu obětních darů.

Dítě se má učit prožívat a chápat vnější gesta při obětování darů.

Obsahy:

Části mše svaté – bohoslužba oběti

Význam obětních darů

Význam slov a gest

Nácvik písně k obětnímu průvodu

3.5.25 Části mše svaté – proměňování

Cíle:

Dítě se má učit chápat tajemství proměňování.

Dítě si má uvědomit sílu Kristových slov, jimiž dodnes proměňuje chléb a víno ve svoje Tělo a ve svou Krev.

Obsahy:

Části mše svaté – bohoslužba oběti, proměňování

Výchova ke zcitlivění k tajemství, které se při proměňování odehrává

3.5.26 Části mše svaté – svaté přijímání**Cíle:**

Dítě si má uvědomit, že ve svatém přijímání se setkává s Kristem, který mu chce být stále nablízku svou pomocí.

Dítě má být vedeno k osobnímu vztahu ke Kristu v eucharistii.

Obsahy:

Části mše svaté – přijímání

Výchova k úctě k eucharistii

3.5.27 První svaté přijímání v naší farní rodině**Cíle:**

Dítě má být vedeno k pochopení významu přítomnosti Ježíše Krista v eucharistii.

Dítě si má prožít oslavu přijetí prvních svátostí ve společenství rodiny a farnosti.

Obsahy:

Lidé, se kterými dítě prožívá první přijetí svátostí

Oslava v rodině a ve farním společenství

Příprava pozvánek a výzdoba kostela

3.5.28 Eucharistie a život**Cíle:**

Dítě má být povzbuzeno k pravidelné účasti na mši svaté a ke slavení svátostí.

Dítě si má uvědomit, že eucharistie je důležitým prostředkem k duchovnímu růstu.

Obsahy:

J 6,35

Základy duchovního života

3.6 Hostina společenství církve**3.6.29 Velké dny v životě Ježíše Krista****Cíle:**

Dítě si má zopakovat velikonoční události od Květné neděle až k událostem nedělního rána.

Dítě má vcítěním se do jednotlivých biblických událostí zakusit radost z Ježíšova vítězství nad smrtí.

Obsahy:

Události Svatého týdne podle:

Mt 21,7–21; J 13,4–5,12n; Mt 26,26–28; Mk 14,32–36; Mt 27,33–37;

Mt 27,45.50; L 24,1–6

3.6.30 Pane, zůstaň s námi**Cíle:**

Dítě má objevit, že podobně jako Ježíš doprovází učedníky na cestě do Emauz, doprovází každého člověka.

Dítě si má uvědomit, že setkání s Ježíšem působí v našem srdci proměnu.

Obsahy:

L 24,1–35

Biblická událost jako naděje, že Ježíš zůstává s námi a že je nám stále nablízku

3.6.31 Panna Maria – matka a sestra lidí**Cíle:**

Dítě si má zopakovat události Mariina života a uvědomit si, že Mariin život je spoluúčastí na Božím díle záchrany člověka.

Dítě má být povzbuzeno k důvěře v její pomoc a přímluvu u svého Syna.

Obsahy:

Důležité události Mariina života a jejich nasměrování na Krista

Maria jako člověk hluboké víry, který je ochotný slovem i jednáním pomoci všude tam, kde je třeba

Maria jako první vzor křesťanského života

3.6.32 Duch, který oživuje

Cíle:

Dítě si má uvědomit, že působení Ducha Svatého se neprojevuje jen v mimořádných událostech, ale jeho účast je patrná v každém dobru.

Dítě se má učit vnímat dary Ducha Svatého v sobě, ve druhých lidech i v každodenních situacích.

Obsahy:

Sk 2,1–4

Působení Ducha Svatého tehdy a dnes

3.6.33 Prázdniny s Ježíšem

Cíle:

Dítě se má dovědět, že hra, práce a jakákoli dobrá činnost může být spojena s Kristem.

Dítě se má učit pomocí krátkých modliteb spontánně oslovovat Boha.

Obsahy:

Příběh Tři kameníci znázorňující různé pohledy na stejnou věc

Výchova ke schopnosti vnímat Boží přítomnost v každodenních situacích

4. třída

S tebou na cestě

Ročníkové cíle

Teologická rovina

Děti mají prohloubit prožívání přijatých svátostí a poznávat své místo ve farnosti a v konkrétní práci pro druhé.

Děti si mají uvědomit, že jsou na cestě

- v konkrétních situacích svého života
- v souvislostech dějin spásy
- směřující k cíli, po které je Bůh vede a neopouští, když zklamou
- ve společenství církve, odkud mohou čerpat a do kterého mohou samy přispívat

Antropologická rovina

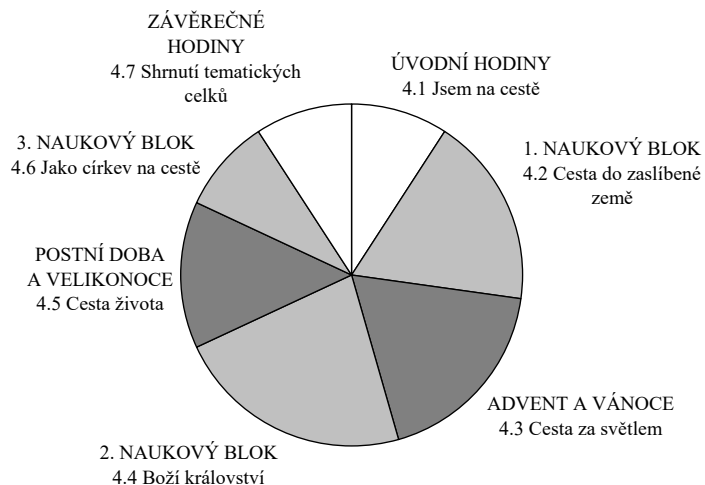
Děti mají rozvíjet svou schopnost žít ve společenství a poznat, že Bůh si přeje společenství s lidmi a je jim v Ježíši Kristu zcela zvláštním způsobem nablízku.

Děti mají uslyšet pozvání k navázání vztahu s Bohem a k životu ve společenství církve.

Ročníkový symbol

Děti pracují se symbolem cesty. Životní cesta dítěte se připojuje k cestě církve. Po cestách místem bydliště následuje cesta izraelského národa do zaslíbené země ve Starém zákoně, advent je cestou ke světlu s příklady křesťanského života. Ježíšovo veřejné působení se děje na cestách izraelskou zemí, blahoslavenství jsou aktivním programem cesty člověka do Božího království.

Uspořádání tematických celků

Jednotlivá témata směřují k textu „blahoslavenství“.

Základní pomůcky

FINGER, A. *Bůh nás vede*. Praha: Portál, 1991.

MARKOVÁ, K., MUROŇOVÁ, E. *S tebou na cestě*. Pracovní listy pro 4. třídu ZŠ. Brno: Kartuziánské nakladatelství, 2003.

MUROŇOVÁ, E. *S tebou na cestě*. Metodika k pracovním listům pro 4. třídu ZŠ. Brno: Kartuziánské nakladatelství, 2003.

4.1 Jsem na cestě

Úvodní tematický celek se skládá ze tří částí tvořících vstup do celoročního tématu.

Při prvním setkání by děti měly obnovit svůj vztah k Bohu, při druhém vztahy mezi sebou ve skupině a při třetím si zopakovat a upevnit znalosti o Bibli, což je důležité pro pochopení dalšího učiva. Součástí tematického celku je také nabídka svátosti smíření.

4.1.1 Jsem na cestě

Cíle:

Dítě si má zopakovat učivo minulého roku a dovědět se o organizaci práce v dalších hodinách.

Dítě má obnovit vztah k Bohu a k dětem ve skupině.

Obsahy:

Orientační opakování látky minulého roku

Zařadit prázdninové starosti a radosti do obrazu cesty

Modlitby směřující k obnovení vztahů mezi dětmi

4.1.2 Jsme na cestě

Cíle:

Dítě si má uvědomit, že Bůh je důležitým orientačním bodem na cestě, a přemýšlet, kde jsou v okolí jeho bydliště křesťanská znamení.

Dítě si má uvědomit mnohdy nesnadnou chůzi po cestě, učit se spolupracovat a brát ohled na druhého.

Obsahy:

Věž kostela jako důležitý orientační bod, když zabloudíme na cestě

Bůh jako nejdůležitější orientační bod, když zabloudíme na cestě životem

Pohled z věže jako příklad jiného úhlu pohledu na svět

Víra jako jiný úhel pohledu na svět

4.1.3 Bible, průvodce na cestě

Cíle:

Dítě si má na srovnání s mapou cest, příp. na příběhu, uvědomit důležitost Božího slova pro život.

Dítě se má naučit pořadí knih Nového zákona včetně jmen evangelií.

Obsahy:

Bible jako „ukazatel směru“, orientační bod na cestě životem
Evangelia a pořadí knih NZ

4.2 Cesta do zaslíbené země

Tematický celek obsahuje v šesti hodinách příběh o Mojžíšovi a putování Izraelitů do zaslíbené země.

Děti se poprvé seznamují s dalším příběhem Starého zákona. Cílem není vyprávět Mojžíšův příběh doslova se všemi detaily, ale přiblížit příběh cesty, která vede z otroctví ke svobodě, cesty, na níž můžeme vysledovat šest důležitých životních zkušeností:

1.	VYVOLENÍ	MOJŽÍŠ
2.	PŘIJETÍ VÝZVY	JSEM S TEBOU
3.	VYJITÍ NA CESTU	VYVEDU VÁS ZE ZEMĚ OTROCTVÍ
4.	NÁSLEDOVÁNÍ	PŘECHOD PŘES MOŘE
5.	PŘEKÁŽKY A VYTRVALOST	PUTOVÁNÍ POUŠTÍ
6.	CÍL, NAPLNĚNÍ CESTY	ZASLÍBENÁ ZEMĚ

4.2.4 Mojžíš

Cíle:

Dítě se má seznámit s reáliemi Egypta (faraó, pyramidy, chrámy pro egyptská božstva) a se situací izraelského národa v Egyptě.

Dítě se má seznámit s příběhem záchrany Mojžíše a vztáhnout jej k situaci, kdy se samo nachází v těžkostech.

Obsahy:

Ex 1,15–22 a Ex 2,1–10

Reálie starověkého Egypta

Srovnání kultury a náboženství Egyptanů s vírou utlačovaných Izraelitů v jediného Boha

4.2.5 Jsem s tebou

Cíle:

Dítě se má seznámit s pokračováním příběhu o vysvobození Izraelitů z otroctví.

Dítě se má prostřednictvím obrazu „hořícího keře“ zamyslet nad svou představou o Bohu a nad svým postojem k němu.

Obsahy:

Ex 3. a 4. kap.

Bůh ve znamení ohně a světla

Boží jméno jako znamení Boží blízkosti a ujištění Mojžíše o Boží věrnosti

Představy o Bohu

4.2.6 Vyvedu vás ze země otroctví

Cíle:

Dítě se má seznámit s okolnostmi odchodu Izraelitů z Egypta a slavnosti židovské „velké noci“.

Srovnáním události Ježíšovy poslední večeře a židovské slavnosti „pesach“ si má dítě uvědomit souvislost mezi Starým a Novým zákonem.

Obsahy:

Ex 12,3–14

Souvislost mezi cestou záchrany člověka Starého zákona a cestou záchrany člověka Nového zákona

Souvislost poslední večeře a slavení eucharistie

4.2.7 Přechod přes moře

Cíle:

Dítě se má seznámit s další částí biblického příběhu a s jeho souvislostí se svátostí křtu.

Dítě má možnost vcítit se do situace Izraelitů, prožít s nimi odvahu vykročit na cestu i spontánní radost.

Obsahy:

Ex 14. a 15. kap.

Výzva k odvaze vykročit na cestu, i když se zdá, že vede středem moře
Souvislost události přechodu mořem a svátosti křtu

4.2.8 Putování pouští

Cíle:

Dítě se má seznámit s událostmi, které prožil izraelský národ na poušti, a všimnout si, jak se Hospodin věrně stará o svůj lid.

Dítě si má uvědomit, že poselství příběhu o Boží věrnosti platí i dnes.

Obsahy:

Pokrm z nebe (Ex 16. kap.)

Voda ze skály (Ex 17,1–7)

Vítězství nad Amálekem (Ex 17,8–16)

Desatero (Ex 20,1–17)

Důležité události putování izraelského národa pouští jako čtyřicetiletá „škola víry“ v jediného Boha. Izraelité se učí spoléhat na Hospodina a důvěřovat mu, podobně jako se tomu učíme my dnes

4.2.9 Do zaslíbené země

Cíle:

Dítě se má seznámit s příběhem dovršení cesty Mojžíše a Izraelitů a uvědomit si souvislost slov „zaslíbená země“ – „nebe“, „putování pouští“ – „cesta života“.

Dítě má podle své fantazie a tvořivosti vyjádřit vlastní představy o Boží blízkosti.

Obsahy:

Podle Dt 34. kap.

Konec Mojžíšovy životní cesty

Konec putování Izraelitů

Představy o zaslíbené zemi

4.3 Cesta za světlem

Tematický celek přibližuje adventní dobu jako:

- aktivní a tvůrčí prožívání přítomnosti
- poznávání, že život je směřováním ke světlu – Ježíši
- poznávání, že podle příkladu svatých mohou nést světlo a být světlem pro druhé

Tematický celek se skládá z pěti částí, které zahrnují čtyři adventní týdny včetně předvánoční hodiny a jednu hodinu po Vánocích.

Advent ve čtvrté třídě je zaměřen poprvé na prožívání přítomnosti. Je osobní výzvou k aktivitě. Lidský život můžeme přirovnat nejen k cestě do zaslíbené země (předchozí tematický celek), ale také k cestě ke světlu. Adventními příklady cest ke světlu jsou svatá Lucie, Maria a svatý Josef.

4.3.10 Probud' se!

Cíle:

Dítě si má zopakovat znalosti o adventní době z minulých ročníků.

Na příkladu chlapce Marka by mělo dítě rozlišit své aktivní a pasivní chování a zaslechnout osobní výzvu: je dobré jít dál, není dobré stát a nechávat se „bavit“.

Obsahy:

Příběh rozkrývající rozdíl mezi aktivním a pasivním přístupem k životu

Advent jako výzva ke směřování k Ježíši Kristu, světlu světa (J 12,46)

Advent jako úkol „připravovat cestu“

Opakování informací o adventní době

4.3.11 Svatá Lucie, která nese světlo

Cíle:

Dítě se má seznámit s příběhem svaté Lucie jako s příkladem křesťanského života.

Dítě má vyrobit dárek nebo pomocí jednoduché dramatizace prožít, jak se dá „roznášet světlo radosti“.

Obsahy:

Životopis svaté Lucie (13. prosince)

Svatá Lucie jako příklad aktivního přístupu k životu

Svatá Lucie jako příklad člověka, který se svým nasměrováním na Krista stává světlem pro druhé

4.3.12 Co píše Lukáš a Matouš o Ježíšově narození

Cíle:

Dítě si má zopakovat, co ví podle Lukášova evangelia o svatém Josefovi a událostech před Ježíšovým narozením.

Dítě se má seznámit s okolnostmi Ježíšova narození podle Matoušova evangelia

Dítě má porovnat oba texty, všimnout si jednání svatého Josefa a Marie a spojit si je s výzvou k aktivnímu přístupu k životu.

Obsahy:

L 1. a 2. kap.

Mt 1,18–25

Panna Maria a svatý Josef jako další příklady křesťanského života

4.3.13 Já jsem světlo světa

Cíle:

Dítě má vyrobit dárek svému spolužákovi a prožít vánoční atmosféru ve společenství.

Dítě si má hlouběji uvědomit svůj postoj k Vánocům.

Obsahy:

J 12,46

Výroba dárku a zážitek společenství

Opakování adventního poselství: Když cesta mého života směřuje k Bohu, stávám se světlem pro druhé.

4.3.14 Cestu jim ukázala hvězda

Cíle:

Dítě si má zopakovat událost příchodu tří mudrců k Ježíši a zaměřit se na návrat mudrců domů, kam nesou světlo zprávy o příchodu Božího království.

Dítě se má seznámit s polohou významných zeměpisných míst na mapě Izraele.

Obsahy:

Cesta mudrců domů s radostnou zprávou o narození Ježíše

Význam slavnosti Zjevení Páně

Významná místa na mapě Izraele

Vánoční události jako chvíle, kdy se „...naplnil čas a přiblížilo se Boží království.“

4.4 Boží království

Tematický celek spadá do liturgického mezidobí.

Z Ježíšovy veřejné činnosti jsou vybrány ty události, které přibližují téma Božího království. Témata sledují KKC 543–554, biblicky se opírají o Matoušovo evangelium a obsahují nauku zahrnující:

- „hlásání Božího království“ (blahoslavenství a nejznámější podobenství),
- program Božího království,
- „znamení“ Božího království (Ježíšova uzdravení).

Mocné činy, divy a znamení ohlašují, že v Ježíši je přítomno Boží království. Uzdravení slepého, hluchoněmého a nemocného s ochrnutou rukou zasahují do začátku postní doby a jsou další nabídkou prohloubení svátosti smíření – Ježíš uzdravuje naše oči, naše uši, naše ruce a naše srdce.

4.4.15 Blahoslavenství

Cíle:

Dítě se má orientačně seznámit s událostí a s textem horského kázání.

Dítě se má učit chápat blahoslavenství jako příslib Božího království.

Obsahy:

Mt 5,1–11

Událost vyhlášení blahoslavenství jako programu cesty ke štěstí

Blahoslavenství jako příslib Božího království

4.4.16 Ježíš učí o naději

Cíle:

Dítě si má uvědomit obsah jednotlivých blahoslavenství.

Dítě se má učit vnímat blahoslavenství jako osobní program na cestě k Božímu království.

Obsahy:

Význam jednotlivých blahoslavenství

Konkrétní požadavky, které mají podobu aktuální výzvy k následování

4.4.17 Ježíš vypravuje o Božím království

Cíle:

Dítě se má seznámit s podobenstvím o hořčičném zrně a s podobenstvím o kvasu.

Dítě se má učit vnímat, jak i ze zdánlivě nepatrného začátku může vzniknout velká věc – jen je třeba se umět dívat a nelitovat sil.

Obsahy:

Mt 13,31–33, příp. Mk 4,30–32

Podobenství o hořčičném zrně a podobenství o kvasu ukazující nenápadnou přítomnost Božího království ve světě a tajemství jeho velké síly

Ježíšovo učení o Božím království

4.4.18 Ježíš vypravuje o skrytém pokladu

Cíle:

Dítě se má učit vnímat, jak jsou pro něj některé vztahy a předměty cenné a jak je důležité umět se jedné věci vzdát pro druhou.

Dítě se má seznámit s podobenstvím o pokladu ukrytém v poli a s podobenstvím o vzácné perle.

Obsahy:

Mt 13,44–45

Podobenství o pokladu ukrytém v poli a podobenství o vzácné perle ukazující hodnotu Božího království, pro kterou stojí za to „prodat všechno“ (KKC 546)

Představy o hodnotách a jejich konfrontace s ideálem Božího království

4.4.19 Slepí vidí...

Cíle:

Dítě se má seznámit s biblickým příběhem o uzdravení slepého (J 9,1–7) a pochopit jej jako skutek, který dosvědčuje a potvrzuje Boží království.

Dítě si má na několika situacích uvědomit, kdy může být i vidoucí člověk slepý, a hledat cestu vlastního uzdravení.

Obsahy:

J 9,1–7

Uzdravení slepého jako znamení Božího království (Sk 2,22; L 7,22)

Uzdravení slepého jako nabídka podnětů směřujících k reflexi svých schopností „vidět“ a „nevidět“ podstatně

4.4.20 Hluší slyší...

Cíle:

Dítě se má seznámit s biblickým příběhem o uzdravení hluchoněmého (Mk 7,31–37).

Dítě si má na několika situacích uvědomit, kdy může být člověk „hluchý“ a „němý“, a hledat cestu uzdravení.

Obsahy:

Mk 7,31–37

Uzdravení hluchoněmého jako znamení přítomnosti Božího království ve světě

Uzdravení hluchoněmého jako nabídka podnětů směřujících k reflexi svých schopností „slyšet“ podstatně

4.4.21 Uzdravení nemocného s ochrnutou rukou

Cíle:

Dítě se má seznámit s biblickým příběhem o uzdravení nemocného s ochrnutou rukou (Mk 3,1–6).

Dítě si má uvědomit, co všechno může způsobit svými rukama, a hledat cestu uzdravení.

Obsahy:

Mk 3,1–6, příp. L 6,6–11, Mt 12,10

Uzdravení nemocného jako znamení přítomnosti Božího království ve světě

Uzdravení jako nabídka podnětů směřujících k reflexi svých schopností „jednat“

4.5 Cesta života

Tematický celek se nachází v postní době a v prvních velikonočních týdnech liturgického roku. Začíná událostí Ježíšova proměnění a pokračuje velikonočními tématy.

Ve všech hodinách se děti setkávají s apoštolem Petrem v různých situacích.

4.5.22 Ježíšovo proměnění

Cíle:

Dítě si má odpovědět na otázku: „Za koho Ježíše pokládám já?“ „Kdo jsi, Ježíši?“

Dítě se má seznámit s biblickým příběhem Ježíšova proměnění na hoře Tábor a spojit si jej s příběhy jiných proměn.

Obsahy:

Mt 17,1–9

Ježíšovo proměnění na hoře Tábor jako potvrzení, že Ježíš je Boží Syn

4.5.23 Vezměte a jezte

Cíle:

Dítě se má učit prožívat společenství založené na tom, co nás spojuje a co máme společného.

Dítě se má seznámit se souvislostmi židovské slavnosti „pesach“, slavení Ježíšovy poslední večeře a naší liturgie.

Obsahy:

Poslední večeře jako hostina, která má souvislost se slavením židovské slavnosti „pesach“ (KKC 1334)

Poslední večeře jako hostina lámání chleba, která předjímá Beránkovu svatební hostinu v Božím království (Zj 19,9)

Poslední večeře jako hostina, na kterou jsme pozváni také my
KKC 1328–9

4.5.24 Neznám toho člověka

Cíle:

Dítě se má seznámit s událostí Petrova zapření jako s příkladem lidského selhání, které se dá proměnit upřímnou lítostí.

Dítě si má uvědomit podobné situace ve vlastním životě a hledat řešení v lítosti, odpuštění a změně jednání.

Obsahy:

Protiklad Petrových slov vyznání: „Ty jsi Mesiáš, Syn Boha živého“ a slov zapření: „Neznám toho člověka!“

Událost Petrova zapření jako příklad lidského selhání a upřímné lítosti
Proměna vlastního jednání – podobné situace a podobná řešení v konkrétních situacích dnes

Mt 26,30–35, 57–74

4.5.25 Křížová cesta

Cíle:

Dítě si má zopakovat události křížové cesty a zamyslet se nad jednáním lidí, kteří se s Ježíšem na křížové cestě setkávají.

Dítě má prostřednictvím postav, které Ježíše provázejí, vstoupit do děje křížové cesty a jednoduchým způsobem ji ztvárnit.

Obsahy:

Lidé, u kterých se Ježíš zastavuje na křížové cestě

Jednoduchá pobožnost křížové cesty

4.5.26 U prázdného hrobu

Cíle:

Dítě se má seznámit s biblickým textem o Petrovi a Janovi u prázdného hrobu.

Dítě má podobně jako Petr a Jan, kteří stojí nad pruhu plátna, hledat odpověď na otázku, co se tady stalo.

Obsahy:

J 20,1–9

Zamyšlení nad vztahem k velikonočnímu tajemství: Co si asi myslel Jan? Co si asi myslel Petr? Co si myslím já? Věřím, že Ježíš vstal z mrtvých?

Cesta Petra a Jana ke hrobu jako cesta přemýšlení nad vlastní vírou

4.5.27 Ježíš se dává poznat u jezera

Cíle:

Dítě se má seznámit s biblickým textem, kdy se Ježíš dal poznat učedníkům u jezera v Galileji.

Dítě si má zopakovat události ze života apoštola Petra a uvědomit si na nich Petrovo nasměrování na Krista.

Obsahy:

J 21,3–12

Vzkříšený Ježíš se dává poznat Petrovi a učedníkům u jezera.

Opakování události ze života apoštola Petra doplněné o učivo minulých ročníků

Život apoštola Petra jako poselství naděje: Když cesta vede za Ježíšem, všechno dobře končí.

4.5.28 Jdeme cestou života

Cíle:

Dítě si má zopakovat událost příchodu Ducha Svatého a všimnout si, jak působení Ducha Svatého zbavuje strachu a pomáhá porozumět velikonočním událostem.

Dítě si má na řeči apoštola Petra všimnout radosti z Ježíšova vzkříšení a uslyšet, že Kristus vede společenství církve cestou života.

Obsahy:

Sk 2,1–13; Sk 2,14–15, 22–28

Příchod Ducha Svatého v souvislosti s židovským svátkem „šavuot“, svátkem letnic

Petrova řeč jako radostná zvěst o Ježíšově vzkříšení

Církev jako společenství na cestě života

4.6 Jako církev na cestě

Tematický celek uzavírá ročníkové téma uvedení do slavení mše svaté. Dítě na začátku školního roku vykročilo na cestu k poznávání svého okolí, pak objevovalo Hospodinovu věrnost ve starozákonní cestě izraelského národa z otroctví ke svobodě, v rámci Nového zákona se zamýšlelo nad cílem a způsobem cesty (blahoslavenství, podobenství o Božím království a Ježíšovy skutky) a během církevního roku poznávalo příklady křesťanských životních cest (svatá Lucie, apoštolové Petr a Jan).

V tomto oddíle by dítě mělo poznávat, jak vrůstá do společenství putující církve shromážděné kolem eucharistie.

Na rozdíl od systematického probírání částí mše svaté ve třetí třídě se zdůrazňuje rozměr společenství a hledání vlastního místa v něm. Poslední vyučovací hodina tematického celku se zabývá putováním církve časem a seznamuje děti s průběhem liturgického roku.

4.6.29 Církev, dům ze živých kamenů

Cíle:

Dítě si má uvědomit, že může druhému dávat a samo být obohaceno.

Dítě má prožít radost z jednoty v různosti a uvědomit si, že je součástí, živým kamenem, domu církve.

Obsahy:

1 P 2,3–5

Církev jako společenství, ve kterém jeden respektuje jedinečnost druhého

Církev jako společenství, ve kterém mají i děti své místo a svůj úkol

4.6.30 Hostina společenství

Cíle:

Dítě si má zopakovat znalosti o průběhu mše svaté a všimnout si prvků zdůrazňujících společenství.

Dítě si má jako součást opakování vytvořit malý misálek.

Obsahy:

Mše svatá jako prostor setkávání člověka s člověkem a člověka s Bohem

Znamení společenství v průběhu mše svaté

4.6.31 Hostina slova

Cíle:

Dítě si má zopakovat jednotlivé části bohoslužby slova.

Dítě si má znovu uvědomit, co může způsobit obyčejné slovo, a uvědomit si význam slov, kterým naslouchá při bohoslužbě slova.

Obsahy:

Souvislost mezi každodenním nasloucháním slovům druhého člověka a nasloucháním Božimu slovu při mši svaté

Bohoslužba slova

4.6.32 Hostina chleba

Cíle:

Dítě si má zopakovat jednotlivé části bohoslužby oběti.

Dítě si má uvědomit vztah mezi přinášením obětních darů a svým životem a učit se chápat eucharistii jako základní prostředek duchovního růstu.

Obsahy:

Části bohoslužby oběti

Souvislost vlastního života s přinášením obětních darů: v chlebu a vínu odevzdáváme sami sebe, Bůh vše proměňuje a dává nám sám sebe

4.6.33 Jako církev na cestě

Cíle:

Dítě se má seznámit se slavením církevního roku a připojit k němu významné dny svého života.

Dítě si má uvědomit pravidelný rytmus každodenního života a života církve.

Obsahy:

Výchova ke schopnosti prožívat oslavy

Liturgické doby a významné slavnosti a svátky církevního roku

Křesťanský rozměr vnímání času lidského života

4.7 Shrnutí tematických celků

Poslední dvě hodiny jsou zaměřeny na shrnutí celoročního učiva.

Pomocí rejstříku jmen, zeměpisných názvů a pojmů nabízíme různé možnosti upevnění znalostí.

4.7.34 Kdo a kde

Cíle:

Dítě si má zopakovat probranou látku a uvědomit si, co jej zaujalo a proč.

Dítě si má zopakovat jména postav, se kterými během roku pracovalo, a spojit si je s konkrétními událostmi.

Dítě si má zopakovat názvy zeměpisných míst, se kterými během roku pracovalo, a spojit si je s probranými událostmi.

Obsahy:

Shrnutí celoročního učiva

4.7.35 A–Z kvíz

Cíle:

Dítě si má procvičit pojmy, se kterými během roku pracovalo.

Obsahy:

Shrnutí celoročního učiva

5. třída

Společně vytváříme Boží království

Ročníkové cíle

Teologická rovina

Děti mají poznávat víru jako schopnost odpovídat na životní výzvy následováním příkladu Ježíše Krista, životem ve společenství církve a spoluvytvářením světa.

Děti si mají uvědomit, že jsou součástí místa, kde se cítí v bezpečí, odkud vycházejí poznávat svět vypovídající o svém Tvůrci a kam se vracejí.

Děti si mají v souvislosti s dějinami spásy uvědomit nutnost ptát se, nalézat řešení a odpovídat.

Děti si mají uvědomit, že jsou součástí církve, za kterou nesou svou část zodpovědnosti.

Antropologická rovina

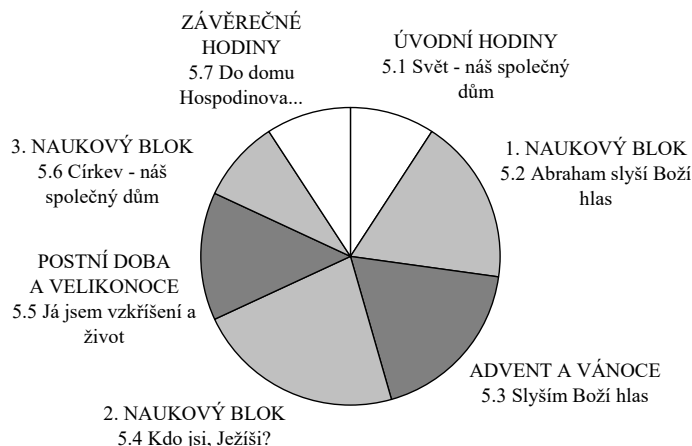
Děti mají být vychovávány k víře jako ke schopnosti:

- vnímat výzvy, se kterými se člověk v životě setkává;
- tázat se a hledat řešení;
- hledat odpověď v následování Ježíše Krista.

Ročníkový symbol

Děti pracují se symbolem domu, který je místem, kde bydlí, odkud vycházejí a kam se s jistotou vracejí. Během školního roku se symbol rozšiřuje na společný dům církve i s jeho ekumenickým rozměrem, za který máme společnou zodpovědnost. Společný dům se pak doplňuje také o eschatologický pohled a stává se z něj znamení domu Božího království.

Uspořádání tematických celků

Jednotlivá témata směřují k modlitbě Apoštolského vyznání víry.

Základní pomůcky

FINGER, A. *Bůh nás volá*. Praha: Portál, 1991.

MARKOVÁ, K., MUROŇOVÁ, E. *Společně vytváříme Boží království*. Pracovní listy pro 5. třídu ZŠ. Brno: Kartuziánské nakladatelství, 2003.

MUROŇOVÁ, E. *Společně vytváříme Boží království*. Metodika k pracovním listům pro 5. třídu ZŠ. Brno: Kartuziánské nakladatelství, 2003.

5.1 Svět – náš společný dům

Úvodní tematický celek vychází ze zkušenosti dítěte a tvoří základ k celoročnímu tématu: uvědomit si podíl na spoluvytváření světa. Děti se učí vnímat svět jako náš společný domov, ve kterém má každý své místo, za který jsme zodpovědní a který vypovídá o svém Tvůrci.

Poslední dvě hodiny tvoří úvod k biblickým hodinám a navazují na učivo předcházejících ročníků. Děti si na svém jménu mají uvědomit vlastní jedinečnost (Iz 49,16), poznat, jak vznikalo písmo v dějinách lidstva, naučit se vyjmenovat biblické jazyky, hledat v evangeliích a vnímat jednoduché biblické obrazy.

5.1.1 Tady bydlíme

Cíle:

Dítě se má připravit na celoroční práci ve skupině.

Dítě se má učit vnímat svět jako společný domov, který vypovídá o svém Tvůrci.

Obsahy:

Obraz světa, společného domu, který vznikne z prázdninových vzpomínek na zajímavá místa

Křesťanské základy ekologické výchovy

Upevnění vztahů ve skupině

5.1.2 Tady bydlím

Cíle:

Dítě se má učit vnímat, co zajímavého jej obklopuje ve světě makrokosmu a mikrokosmu.

Dítě má poznat, jak vše dokonalostí a krásou ukazuje na svého Tvůrce.

Obsahy:

Rozmanitost přírody a zajímavosti z přírodovědy

Svět mikrokosmu a makrokosmu, který svou krásou a dokonalostí vypovídá o svém Stvořiteli

Výchova k postoji odpovědnosti za svět

5.1.3 Všechna díla Páně, velebte Pána

Cíle:

Dítě si má uvědomit, co znamená mít na zemi své místo.

Dítě si má na práci s textem uvědomit, jak člověk dokáže chválit Boha.

Obsahy:

Da 3,57–88

Člověk jako vrchol a součást stvoření

Modlitba chvály

5.1.4 Vyryl jsem si tě do dlaní

Cíle:

Dítě si má uvědomit, co je pro ně charakteristické, co jej dělá jedinečným.

Dítě má poznávat, jak v dějinách lidstva vznikalo písmo, a vyjmenovat, jakými jazyky byla napsána Bible.

Obsahy:

Iz 49,16

Vlastní jedinečnost a jedinečnost druhého

Vývoj písma v dějinách lidstva jako úvod k obraznému vnímání jazyka a literárních útvarů

Jazyky Bible

5.1.5 Boží slovo osvěcuje moji stezku

Cíle:

Dítě má umět odpovědět na otázku, kdo napsal Bibli.

Dítě se má naučit, příp. si zopakovat, hledání v evangeliích.

Obsahy:

Inspirace, autoři důležitých knih Bible

Hledání v evangeliích podle biblických odkazů

5.2 Abraham slyší Boží hlas

V tematickém celku je do šesti částí rozdělen příběh o Abrahamovi. Abraham a Sára jsou lidmi, kteří ač mají „všechno“ (rodinu, domov, bohatství, úspěch i zdraví), odpovídají na Boží výzvu, rozhodují se pro nový život s Bohem a vydávají se na cestu.

Bůh uzavírá s Abrahamem smlouvu a vkládá mu do jména nový životní program. Příběh otrokyně Hagar a Izmaela je příkladem lidského řešení životní situace. Izmael je zařazen jako osobnost, od které odvozují svůj původ národy arabského světa.

V hodině „Abrahamova zkouška“ je Bůh představen jako ten, který nežádá lidské oběti.

Tematický celek je ukončen tématem Abraham jako otec víry, kterého mají v úctě tři světová náboženství. Z pozice zakotvení v křesťanství děti poznávají základní údaje o židovství a islámu.

5.2.6 Odejdi ze své země...

Cíle:

Dítě má poznat Abrahama a Sáru jako lidi, kteří ač mají „všechno“ (rodinu, domov, bohatství, úspěch i zdraví), poslechnou Boží hlas, rozhodují se pro nový život s Bohem a jím vedeni jsou schopni vyjít do nejistoty.

Dítě si má uvědomit, že k životu každého člověka patří odvaha někomu nebo něčemu věřit.

Obsahy:

Gn 12,1–9

Abrahamova víra jako odpověď na Boží volání, jejímž důsledkem je odvaha k velkým věcem

Každodenní situace důvěry v druhého člověka nebo ke spolehlivé věci

Výchova k důvěře ve svět

Víra v Boha jako opakovaná zkušenost důvěry

5.2.7 Pohled' na nebe a sečti hvězdy

Cíle:

Dítě má poznat Abrahama jako člověka, který se nechává Bohem oslovit, dostává zaslíbení potomstva, Bůh s ním uzavírá smlouvu a vkládá mu do jména nový životní program.

Dítě si má uvědomit původ a význam vlastního jména.

Obsahy:

Gn 15,1–6; 17,1–5.15–16; 22,17

Jméno jako životní program

Zaslíbení a smlouva jako pokračování příběhu Abrahamovy víry

5.2.8 Hagar a Izmael

Cíle:

Dítě má poznat příběh otrokyně Hagar a jejího syna Izmaela a uvědomit si na něm Abrahamovu a Sářinu snahu řešit lidským způsobem neřešitelnou životní situaci.

Dítě si má uvědomit podobnost mezi utlačováním jednoho člověka druhým, rivalitu mezi dětmi ve škole a sourozenci v rodině, vcítit se do role utlačovaného a uvědomit si skutečnost, že Bůh je „ten, který se dívá“ na člověka v nouzi a nabízí mu „studnu života“.

Obsahy:

Gn 16,1–15; Gn 21,14–20

Příběh otrokyně Hagar a Abrahamova syna Izmaela jako příklad snahy vyřešit lidským způsobem – bez důvěry v Boha – neřešitelnou životní situaci

Izmael jako ten, od kterého odvozují svůj původ národy arabského světa

Problémy rivality mezi dětmi a výchova k asertivitě: Bůh je vždy na straně člověka, který je v nouzi

5.2.9 Ať se směje každý, kdo o tom uslyší

Cíle:

Dítě má poznat příběh o okolnostech narození Izáka a všimnout si, jak Bůh navštěvuje a jak je přijímán.

Dítě si má uvědomit dvojí možnost smíchu: smích jako radost a požehnání a smích jako výsměch.

Obsahy:

Gn 18,1–14; 21,1–6

Příběh o narození Izáka jako příklad situace, kdy Bůh navštěvuje, a když je přijímán, bohatě obdarovává

Výchova k empatii: není smích jako smích

5.2.10 Abrahamova zkouška

Cíle:

Dítě se má seznámit s příběhem, kdy Hospodin zkouší Abrahamovu víru, a uvědomit si, že Bůh si nepřije smrt člověka: Bůh je v těžkých chvílích zkoušenému člověku nablízku.

Dítě má uslyšet, že víra dává člověku odvahu k tomu, dávat Bohu i to nejcennější, co má.

Obsahy:

Gn 22,1–12

Příběh Abrahamovy zkoušky jako potvrzení skutečnosti, že Bůh si nepřije smrt člověka

Situace, kdy dnes lidé ztrácejí svůj život. Bylo by omylem, vinit z jejich smrti Boha.

Abraham jako člověk, který s vírou, že Bůh je mocnější než smrt, má odvahu „dát Bohu to nejcennější“

L 21,1–4

5.2.11 Abraham – otec víry

Cíle:

Dítě má poznat, kdo je Abraham pro židy, muslimy a křesťany.

Dítě má z pozice zakotvení v křesťanství poznat základní údaje o židovství a islámu.

Dítě si má zopakovat učivo probrané v tomto tematickém celku.

Obsahy:

Abraham jako osoba spojující tři světová monoteistická náboženství: židovství, křesťanství a islám

Základní informace o židovství a islámu

Výchova k porozumění, toleranci a vzájemné důvěře k lidem jiného vyznání

Gn 22,17–18; Iz 19,23–25

5.3 Slyším Boží hlas

Adventní doba je výzvou ke ztišení. Důraz na ztišení a naslouchání tvoří protiklad současné zkušenosti prožívání adventu, který je přehlcen spěchem, shonem a neklidem. Děti jsou pomocí jednoduchých cvičení uváděny k modlitbě. Postupujeme cestou od nejjednoduššího rozlišování zvuků kolem sebe až k naslouchání vlastním myšlenkám, ke ztišení a zklidnění.

Děti se v adventní době seznamují s narozením a působením Jana Křtitele. „Hlas volajícího na poušti“ vyzývá ke hledání „skrytého života“, to znamená výzvu zahlédnout svůj vnitřní svět a uslyšet v něm Boží hlas.

Na události Ježíšova narození jsou zdůrazněny okolnosti Ježíšova narození, aby vynikla Boží dobrota a láska. A přesto přišel na svět. Ježíš sdílí svým narozením život chudých, vyvržených ze společnosti a lidí, kteří o svůj domov přišli nebo z něj byli vyhnáni.

V poslední hodině tematického celku se opakuje událost Ježíšova křtu, která byla probírána ve druhé třídě.

Skutečnost, že Ježíš „otevívá nebe“ pro ty, kteří slyší jeho hlas, se stává úvodem do dalšího tematického celku věnovaného svátostem.

5.3.12 Slyším kolem sebe mnoho hlasů

Cíle:

Dítě si má všimnout, kolik podnětů jej obklopuje, a uvědomit si význam ticha potřebného k naslouchání.

Dítě má vyhledat v Bibli věty vyzývající k soustředěnému tichu, nutnému k uslyšení Božího hlasu.

Obsahy:

Cvičení ztišení a naslouchání

Výchova k meditaci a osobní modlitbě

Výroba adventního kalendáře a adventní předsevzetí: každý den se na chvíli „zastavit“ a prožít několik chvil ticha, dávat prostor Božímu hlasu v sobě

5.3.13 Narození Jana Křtitele

Cíle:

Dítě se má seznámit s příběhem zaslíbení narození Jana Křtitele a jeho narození.

Dítě má v Zachariášově oněmění poznat mimořádnost situace, kdy působí Bůh, a uslyšet, že ticho je nutné k jakémukoli hlubšímu pochopení skutečnosti.

Obsahy:

L 1,5–25;57–66

Událost narození Jana Křtitele

Zachariášovo oněmění jako situace, která učí Zachariáše naslouchat Bohu a hlouběji pochopit Boží působení

5.3.14 Hlas volajícího na poušti

Cíle:

Dítě se má seznámit s portrétem Jana Křtitele a uvědomit si rozdíl mezi Janovým zvěstováním příchodu Božího království a Ježíšovou „radostnou zvěstí o Božím království“.

Dítě má uslyšet, jak může sobě i druhým usnadňovat cesty ke Kristu.

Obsahy:

Portrét osobnosti Jana Křtitele (Mt 3,4–12)

Srovnání Janova a Ježíšova kázání: Božího království hlásaného Janem s Božím královstvím přicházejícím v Ježíši Kristu jako radostná zvěst (Mt 11,11)

Výchova k osobní angažovanosti

5.3.15 Podivuhodné narození

Cíle:

Dítě si má uvědomit, v jakých podmínkách Ježíš přišel na svět a jak svým narozením sdílí život ubohých a chudých lidí.

Dítě si má spojit událost Ježíšova narození s příchodem Božího království; uslyšet, že Betlém je tady a teď, a dovědět se základní informace o datování našeho letopočtu.

Obsahy:

L 2,1–7

Vánoční události jako oslava příchodu Božího království na svět: Ježíš přichází na svět, aby žil život chudých, vyvržených ze společnosti, lidí, kteří o svůj domov přišli nebo z něj byli vyhnáni. Výchova k prosociálnímu chování, jehož motivací je následování Ježíše.

Datování křesťanského letopočtu

5.3.16 Otevřela se nebesa

Cíle:

Dítě si má v události Ježíšova křtu potvrdit příchod Božího království a všimnout si, jak přichází tiše, nenápadně a nepoznáno.

Dítě si má uvědomit, že Ježíš pro nás otevírá nebe a my v nové době „otevřeného nebe“ žijeme.

Obsahy:

Mt 3,13–17

Událost Ježíšova křtu jako potvrzení příchodu Božího království: Ježíš prochází mezi lidmi v tichu, neviděn a nepoznán, a ač to sám nepotřebuje, nechává se pokřtít.

Událost Ježíšova křtu jako potvrzení, že Bůh v Ježíši Kristu stojí na straně člověka, kterého miluje a pro kterého otevírá nebe.

5.4 Kdo jsi, Ježíši?

Tematický celek spadající do mezidobí před postní dobou je zaměřen stejně jako v přecházejících ročnících na novozákonní texty.

Nabízí dětem odpověď na jednoduchou otázku: „Ježíši, kdo vlastně jsi?“, a to pomocí výroků „Já jsem...“ z Janova evangelia. Odpověď je tak bohatší o obraz, který je součástí lidské zkušenosti a vychází ze života a smyslového vnímání. Výroky „Já jsem...“ vyjadřují nejkratší formou, kdo Ježíš svou podstatou je a co znamená pro lidstvo.

Výroky „Já jsem...“ je sedm a jsou vždy spojeny s výzvou a určitou událostí. Symbol i událost pak směřují k jedné ze sedmi svátostí.

Já jsem světlo světa (J 8,12)	uzdravení slepého od narození (J 9,1–7.35–38)	svátost křtu
Já jsem chléb života (J 6,35)	událost nasycení zástupů (J 6,1–13)	svátost eucharistie
Já jsem dveře Já jsem dobrý pastýř (J 10,9.11)	starostlivost pastýře a podobenství o ztracené ovci (J 10,1–5.7–15)	svátost smíření
Já jsem vinný kmen (J 15,1.5)	péče vinaře (J 15,1–5)	svátost biřmování
Já jsem cesta pravda a život (J 14,6)	otázky učedníků a Ježíšova napomenutí (J 14,1–6)	svátost manželství svátost kněžství
Já jsem vzkříšení a život (J 11,25)	vzkříšení Lazara (J 11,1–44)	svátost nemocných

Po ujištění o „otevřeném nebi“ v předcházejícím tematickém celku děti uslyší nejen odpověď na otázku, ale seznamují se také s jednotlivými svátostmi jako s viditelnými znameními „otevřeného nebe“, které jsou zárukou přítomnosti Božího království ve světě.

5.4.17 Já jsem světlo světa

Cíle:

Dítě si má uvědomit, jaký význam má pro život světlo a jaké má vlastnosti, aby pak mohlo poznávat, že Bůh přináší do života „světlo“: kdo uvěří, vidí hlouběji a dokáže postihnout podstatné.

Dítě si má zopakovat událost o uzdravení slepého od narození a všimnout si souvislosti události i znamení světla se svátostí křtu.

Obsahy:

Já jsem světlo světa (J 8,12)

Událost uzdravení slepého (J 9,1–7, 35–38)

Vztah mezi lidskou zkušeností se světlem, biblickým textem a svátostí křtu

Symbolika světla ve svátosti křtu

5.4.18 Já jsem chléb života

Cíle:

Dítě si má uvědomit, jaký význam má pro všední život obyčejný chléb a jaké má vlastnosti, aby pak bylo schopno poznávat, jak je Bůh blízko lidem a jak je pro ně nezbytný a vzácný.

Dítě si má zopakovat událost o zázračném rozmnožení chlebů a nasycení pěti tisíců lidí a všimnout si její souvislosti s Ježíšovým výrokem a se svátostí eucharistie.

Obsahy:

Já jsem chléb života (J 6,35)

Událost nasycení pěti tisíců lidí (J 6,1–13)

Vztah mezi lidskou zkušeností s chlebem, biblickým textem a svátostí eucharistie

Symbolika chleba ve svátosti eucharistie

5.4.19 Já jsem dobrý pastýř, já jsem dveře

Cíle:

Dítě si má na symbolu dveří uvědomit, jak se skrze Ježíše otevírá přístup k Bohu.

Dítě si má na základě obrazu dobrého pastýře a na podobenství o ztracené ovci uvědomit, že Bůh člověka hledá, otevírá mu cestu a spolehlivě ho provází životem, a prohloubit prožívání svátosti smíření.

Obsahy:

Já jsem dobrý pastýř (J 10,1–5)

Já jsem dveře (J 10,7–15)

Obraz dobrého pastýře a podobenství o ztracené ovci

Vztah mezi lidskou zkušeností, biblickými texty a svátostí smíření

Odpuštění ve svátosti smíření

5.4.20 Já jsem vinný kmen

Cíle:

Dítě si má na příkladu starostlivého vinaře uvědomit, že Bůh je dobrotivý a pečující.

Dítě má uslyšet, že Ježíš přirovnává sám sebe k pravému vinnému kmeni a nás k ratolestem, a uvědomit si souvislost této výpovědi se svátostí biřmování.

Obsahy:

Já jsem vinný kmen (J 15,1.5)

Péče vinaře (J 15,1–5)

Vztah mezi obrazem starostlivého vinaře pečujícího o vinný keř, biblickým textem a svátostí biřmování

Dary Ducha Svatého ve svátosti křesťanské dospělosti

5.4.21 Já jsem cesta, pravda a život

Cíle:

Dítě má získat citlivost pro symbol cesty, aby bylo schopno pochopit, že Ježíš je životem, cestou i cílem, a sebe samého pak vnímat jako někoho, kdo je na cestě směřující k Bohu.

Dítě se má seznámit se základními informacemi o svátosti manželství a svátosti kněžství, jako o viditelných znameních Boží milosti pro určitou životní cestu.

Obsahy:

Já jsem cesta, pravda a život (J 14,6)

J 14,1–6

Vztah mezi lidskou zkušeností „být na cestě“, biblickým textem a svátostmi zaměřenými k druhým lidem

Svátost manželství a svátost kněžství jako znamení Boží milosti ve chvílích rozhodnutí se k přijetí svého povolání, a tím i ke způsobu života

5.4.22 Já jsem vzkříšení a život

Cíle:

Dítě se má seznámit s příběhem vzkříšení Lazara a uvědomit si, že Ježíš ve svém jednání ukazuje Otce, který umí vrátit pozemský život.

Dítě se má seznámit se svátostí nemocných jako s prostorem naděje tam, kde pozemská naděje končí.

Obsahy:

Já jsem vzkříšení a život (J 11,25)

Vzkříšení Lazara (J 11,1–44)

Svátost pomazání nemocných jako prostor naděje tam, kde pozemská naděje končí

5.5 Já jsem vzkříšení a život

Tematický celek má dětem zprostředkovat zkušenost, že utrpení a bolest jsou součástí lidského života a Ježíš tím, jak sám prochází

utrpením a smrtí, nám dává naději, že Bůh nás doprovází i v temných chvílích. Ježíš ve smrti nezůstává a dává základ křesťanské naději přesahující smrt.

Děti by měly vnímat velikonoční události ne jako biblickou událost, ale jako aktuální poselství pro svět a pro zkušenost člověka s nemocí, utrpením a smrtí.

5.5.23 Když se cesta změní v cestu křížovou

Cíle:

Dítě má uslyšet, příp. samo reflektovat, že bolest a smrt jsou „součástí“ života, i když je to velmi těžké.

Dítě se má učit být citlivé na formy utrpení lidí v současném světě.

Obsahy:

Zpráva o zkušenosti s konečností a utrpením lidského života

Reflexe vlastní zkušenosti s podobnou situací

Výchova ke schopnosti smysluplně zacházet s bolestí a darovat útěchu

5.5.24 Křížová cesta

Cíle:

Dítě si má spojit zkušenosti s dovršením lidského života s křížovou cestou, kterou prošel Ježíš.

Dítě si má uvědomit, že Ježíš prochází utrpením a smrtí v důvěře v Boha, aby lidé měli naději, že nebudou trpět a umírat sami.

Obsahy:

Křížová cesta spojená s příběhem konce lidského života

Sdílení zkušeností s prvním setkáním se smrtí

Křesťanský pohled na smysl lidského utrpení

5.5.25 To je ta noc...

Cíle:

Dítě má nově pochopit Velikonoce jako aktuální poselství: Ježíš nám svým utrpením, smrtí a zmrtvýchvstáním dává naději, která přesahuje smrt.

Dítě se podrobněji seznamuje s liturgií velikonoční vigilie a učí se v ní vnímat poselství symboliky předmětů a gest, jejichž význam už zná.

Obsahy:

Průběh liturgie velikonoční vigilie

Velikonoce v kontextu liturgického roku

Symbol světla, slova, vody a chleba a vína v liturgii velikonoční vigilie

5.5.26 Cesta světla

Cíle:

Dítě si má zopakovat události probírané v minulých ročnících, kdy se vzkrísený Ježíš dává poznat ženám a učedníkům.

Dítě má nově vidět tyto události jako základ křesťanské naděje.

Obsahy:

Ježíš s učedníky (J 20,19–20); Marie Magdalská u hrobu (J 20,11–16); Tomáš (J 20,24–29); učedníci na cestě do Emauz (L 24,13–35); Ježíš v Galileji (J 21,1–12)

Opakování velikonočních událostí, kdy se Ježíš dává poznat lidem, se zdůrazněním jejich společného poselství: Křesťané jsou stejně jako Ježíšovi učedníci svědky Kristova zmrtvýchvstání a mohou světu přinášet světlo naděje, „evangelium“, dobrou zprávu o smrti a vzkríšení Ježíše Krista (1 K 15,1–8)

5.5.27 ...a naplnil celý dům

Cíle:

Dítě si má uvědomit, že každý člověk je stvořen jako originál a má právo být jiný.

Dítě si má uvědomit, čím se lidé liší a že odlišnost může být příčinou mnoha konfliktů.

Dítě si má uvědomit, že „být křesťan“ znamená v síle Ducha Svatého vnášet mezi lidi pokoj vytvářející Boží království.

Obsahy:

Sk 2,5–11 a 44–47

Duch Svatý jako ten, který sjednocuje, dává sílu být sám sebou, osobitým způsobem usilovat o pokoj a přispívat tak k vytváření Božího království

Výchova ke schopnosti pozitivně hovořit o lidech, kteří jsou odlišní

5.5.28 Ať všichni jsou jedno

Cíle:

Dítě se má dovědět o působení jiných křesťanských církví u nás, poznávat jejich způsob uctívání Božího Syna a objevovat, jaká je jejich životní praxe.

Dítě se má seznámit s významem slova ekumenismus, poznávat, co nás spojuje, a uslyšet příklady, jak můžeme společně „v jednom Duchu“ působit ve světě.

Obsahy:

Základní informace o ekumenickém hnutí

Základní informace o jiných křesťanských církvích a denominacích u nás

Výchova k ekumenismu a k toleranci odlišných náboženských systémů (J 17,21)

KKC 820

5.5.29 Maria

Cíle:

Dítě si má zopakovat základní údaje Mariina života a uvědomit si jednotlivé situace, jak může člověk ve svém životě prožívat Boží přítomnost.

Dítě má být uvedeno do obrazné řeči litaníí a umět vyjmenovat některá mariánská poutní místa u nás.

Obsahy:

Marie jako člověk, kterému je Bůh velice blízko a který může být příkladem, jak prožívat Boží blízkost

Obrazná pojmenování Marie v modlitbě loretánských litaníí

Modlitba růžence

Mariánská poutní místa u nás

5.6 Církev – náš společný dům

Svět jako místo, kde bydlíme, které vypovídá o svém Tvůrci, za které jsme zodpovědní a které obohacujeme o náboženský rozměr. Děti se seznamují s dějinami prvotní církve a životem a učením apoštola Pavla. V souvislosti s Pavlovými misijními cestami a šířením Božího království mají být dovedeny k vědomé zodpovědnosti za církev, které jsme součástí a která zpřítomňuje Boží království v současném světě.

5.6.30 Já jsem Ježíš, kterého ty pronásleduješ!

Cíle:

Dítě se má seznámit s příběhem změny smýšlení apoštola Pavla jako s příběhem vyjití na novou cestu.

Dítě má uslyšet, že v lidském životě jsou situace, kdy se Božím oslovením život radikálně mění.

Obsahy:

Událost ukamenování Štěpána (Sk 7,55–60), činnost Saula (Sk 8,1–3) a příběh, kdy se Božím oslovením jeho život radikálně mění (Sk 9,1–9) Apoštol Pavel jako další příklad uposlechnutí Boží výzvy a vyjití na novou cestu

5.6.31 Budeš mluvit o tom, co jsi viděl a slyšel...

Cíle:

Dítě si má rozšířit své znalosti o apoštolu Pavlovi a získat přehled o rozšíření křesťanství ve světě.

Dítě se má zamyslet nad tím, co pro Pavla znamenalo „být křesťanem“ a co znamená „být křesťanem“ dnes.

Obsahy:

Sk 9,26–28; 9,23–25; 14,8–10; 16,13–15; 16,19–40; 20,7–12; 27,14–26; 28,16–31

Další události z života apoštola Pavla (útěk z Damašku, pobyt v Jeruzalémě, v Lystře, křest Lydie, uzdravení Eutycha, uvěznění a propuštění Pavla a Silase ve Filipech)

Pavlovy misijní cesty

Být křesťanem v prvotní církvi a být křesťanem dnes

5.6.32 Měli všechno společné

Cíle:

Dítě se má na základě biblických textů seznámit s tím, jak vypadal život křesťanů v prvních církevních obcích.

Dítě se učí vnímat, že vstupovat s křesťanskou nadějí do problémů dnešního světa znamená jít a hlásat radostnou zvěst, a zpřítomňovat tak Boží království na zemi.

Obsahy:

Sk 2,44–46; Sk 4,32–33; 1 K 1,14–16; Ř 10,10

Život prvních křesťanů

Církev jako prostor Božího království

Situace solidarity, sdílení a vzájemné pomoci v dnešním světě, výchova k prosociálnímu jednání

5.6.33 Šíření Božího království

Cíle:

Dítě si má na biblické události Sk 28,11–31 uvědomit, že je smysluplné zasazovat se svým jednáním za lepší svět.

Dítě si má spojit touhu po lepším světě s vizí Božího království, jehož šíření je úkolem a výzvou křesťana.

Obsahy:

Sk 28,11–31 Pavel v Římě

Výzva ke hlásání Božího království jako výraz touhy po lepším světě

5.7 Do domu Hospodinova...

Poslední hodiny jsou věnovány opakování učiva pátého ročníku, jehož shrnutí najdeme v biblickém textu Žd 11. kap. Děti mají znovu uslyšet výzvu, že věřit znamená také být schopen v síle křesťanské naděje dotvářet svět.

5.7.34 Šíření Božího království

Cíle:

Dítě se má seznámit s textem Žd 11. kap. a zopakovat si probranou látku.

Dítě má před odchodem na prázdniny posílit vztahy v kolektivu spolužáků.

Obsahy:

Žd 11. kap.

Celoroční shrnutí učiva

5.7.35 Do domu Hospodinova...

Cíle:

Dítě si má různými metodami a formami práce zopakovat probranou látku.

Obsahy:

Projekty podporující ročníkové téma

6. třída

Společně objevujeme víru

Ročníkové cíle

Teologická rovina

Dítě má získat přehled o základních oblastech křesťanské víry, se kterými se setkalo na prvním stupni, aby bylo schopno je dále prohlubovat.

Základní linii pro jednotlivé oblasti víry tvoří modlitba „Věřím“.

Antropologická rovina

Dítě má rozvíjet vztah k sobě, ke druhým lidem a na základě této zkušenosti objevovat vztah k Bohu jako vztah důvěry a přátelství.

Toto prohloubení a rozšíření osobnosti dítěte připravuje půdu pro další cestu víry.

Obsahy

Vyznání víry

Liturgický rok

Základní modlitby

Morálka – Desatero, Ježíšovy příkazy k životu podle evangelia, zlaté pravidlo a první přikázání lásky, blahoslavenství

Svátost křtu

Vznik tradice, evangelisté, knihy Bible a práce s biblickým textem

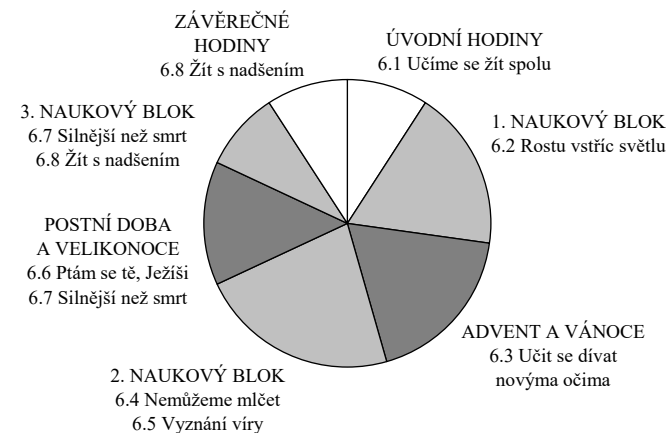
Podstata novozákonní zvěsti

Ročníkový symbol

Ročníkovým symbolem je kruh jako znamení místa jistoty, bezpečí a ochrany, které může mít podobu hnízda nebo domu. Z tohoto místa lze vycházet na cestu a s jistotou se vracet. Kruh jako znamení jednoho Boha.

Chrám jako místo setkávání člověka s Bohem.

Uspořádání tematických celků

Jednotlivá témata směřují k Apoštolskému vyznání víry a prohlubují učivo druhého ročníku.

Základní pomůcky

MUROŇOVÁ, E. *Společně objevujeme víru*. Metodika pro 6. třídu ZŠ. Brno: Kartuziánské nakladatelství, 2004.

NOVÁKOVÁ, C. *Společně objevujeme víru*. Komentář k učebnici náboženství pro 6. ročník. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1992.

SCHARRER, M. *Společně objevujeme víru*. Praha: Portál, 1991.

6.1 Učíme se žít

Antropologický rozměr:

Děti hledají společenství dobrých kamarádů, kteří je přijímají. Poznávají, že otevřenost, připravenost k pomoci, poctivost a důvěra jsou podstatné předpoklady pro kamarádství a přátelství. Prožívají společenství jako obšťastňující dar, který není samozřejmý. Díky kamarádům, učitelům a rodičům zažívají vytoužené bezpečí. Tato touha může být také – přes rodiče a přátele – směřována na Boha.

Teologický rozměr:

Bůh žije ve společenství. Záchrana lidí spočívá v tom, že žijí ve společenství s Bohem, který je láska. Téma přátelství pomáhá vytvořit základní dispoziční důvěry a přátelství ve skupině, která se prohlubuje až k rozměru přátelství mezi Bohem a člověkem. Děti se učí žít samy se sebou, spolu ve skupině a také ve společenství s Bohem. Celek uzavírá téma „Znamení kříže“ jako znamení přátelství mezi člověkem a Bohem.

6.1.1 Místo, kde je mi dobře

Cíle:

Děti mají uvažovat o situaci, kdy samy potřebovaly úkryt, a prostřednictvím žalmu 27 uslyšet, že u Boha mohou nalézt úkryt před nebezpečím a nejistotou.

Děti se mají připravit na celoroční společnou práci a učit se poznávat pravidla a výhody spolupráce.

Obsahy:

Úvahy o místě, kde je člověk v bezpečí, kde je ukrytý, chráněný a opatrovaný

Kruh – znamení místa, kde je člověku dobře a kde je rád

Žalm 27

KKC 2596 a 2597

6.1.2 První kroky k druhým lidem

Cíle:

Děti mají získávat citlivost ke vnímání druhých lidí i vztahů mezi sebou ve skupině.

Děti si mají uvědomit souvislost mezi rozvíjením přátelských vztahů k druhým lidem a rozvíjením přátelství k Bohu.

Obsahy:

Rozvíjení přátelských vztahů ve skupině i vůči ostatním lidem

Cvičení empatie

Vytváření dispozic k přátelským vztahům jako základu pro schopnost nazývat Boha „dobrým a věrným přítelem“

6.1.3 Jsi zde, Hospodine

Cíle:

Děti si mají udělat reflexi vlastní představy o Bohu.

Děti se mají učit prožívat svůj vztah k Bohu jako vztah důvěry a přátelství.

Obsahy:

Přátelské vztahy mezi lidmi rozšířené o rozměr přátelství mezi člověkem a Bohem

Představy o Bohu

Žalmy 139 a 145

Modlitba jako projev důvěrného vztahu k Bohu

6.1.4 Dobrý přítel je poklad

Cíle:

Děti se mají učit vnímat hloubku přátelství, která prožívají, a Bibli jako knihu, která vypravuje o zcela zvláštním přátelství mezi člověkem a Bohem a Bohem a člověkem.

Děti se mají naučit dělení knih Starého zákona.

Obsahy:

Bible jako kniha zachycující zkušenost přátelství člověka s Bohem
Vznik Bible
Dělení knih Starého zákona

6.1.5 Znamení, která nás oslovují**Cíle:**

Děti se mají učit vnímat znamení kříže jako znamení přátelství mezi Bohem a člověkem.

Děti mají pochopit, že ve slovní formulaci znamení kříže je ve zkratce obsažena modlitba „Věřím“.

Obsahy:

Znamení kříže jako znamení přátelství mezi Bohem a člověkem ve trojím významu:

- znamení lidského života
- vyznání víry
- znamení společenství církve

Tvary kříže

Znárodnování Otce, Syna a Ducha Svatého ve výtvarném umění

6.2 Rostu vstříc světlu

Antropologický rozměr:

Děti stojí na novém začátku, který nabízí nové možnosti, ale také přináší nejistotu. Až dosud žily děti většinou v přehledném světě a v důvěrném prostoru. Počet osob, k nimž si vytvářely vztah, byl malý a vztahy byly poměrně silné. Přechodem na vyšší stupeň skončila mnohá přátelství, ale i některé negativní zkušenosti. Děti se musejí umět postavit k řadě nových daností: větší škola, jiná cesta do školy, noví učitelé, menší možnost kontaktu s nimi, střídání učeben atd. Děti prožívají rozšíření svého dosavadního světa, učí se přijmout rozloučení a začít nově.

Teologický rozměr:

Starozákonní text životního příběhu Davida je prostorem, do kterého mohou děti proniknout se svými konkrétními životními zkušenostmi.

Jako David jsou křtem vyvoleni za krále, jako David bojují proti zlému, zakoušejí přátelství, vítězí, ale také zklamou. Z Davidova rodu vyrůstá Ježíš, aby zachránil, zasáhl a dotkl se přes generace svých učedníků i nás. Příběh Davidova vyvolení je rozšířen o vědomí vyvolení každého křesťana vyjádřeném ve svátosti křtu. Člověk je křtem přijímán do společenství s Bohem a do společenství církve. Křesťané dostávají skrze přijetí do společenství církve příslib, že jejich život není izolovaný a osamělý, ale může být smysluplně utvářen.

6.2.6 Správně vidíme jen srdcem**Cíle:**

Děti mají zažít, že jejich jedinečnost nezávisí na schopnostech, ale na lásce, s jakou k nim přistupují druzí lidé a naopak: jedinečnost druhých objevíme, když je dokážeme mít rádi.

Tuto zkušenost mají děti spojit s příběhem Davidova vyvolení: Hospodin vidí do srdce člověka.

Obsahy:

1 S 16,1.4–5a.5d–7.10–13

Klíčové události starozákonních dějin Izraele

Bůh vidí do srdce člověka

Příběh Antoine de Saint-Exupéryho o Malém princí a růži

6.2.6.1 Dříve než jsem tě stvořil, vybral jsem si tě**Cíle:**

Děti si mají uvědomit zázračnost vlastního vzniku a narození a vžít se do situace radosti z narození dítěte.

Děti si mají uvědomit, že v lidských vztazích nepůsobí jen láska, ale i zlo.

Obsahy:

Vznik života z pohledu biologie

Vznik života z pohledu mezilidských vztahů

Vznik života jako Boží dar a milost

Podpora pozitivního vnímání sebe potvrzená Božím přijetím (Jer 1,5)

6.2.6.2 Křtím tě ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého

Cíle:

Děti mají objevit souvislost mezi jednáním Ježíše a Boží milostí, která „rozbíjí kruh zla“.

Děti se mají učit vnímat křest jako znamení Boží lásky a prohloubit znalosti o svátosti křtu.

Obsahy:

Křestní symboly

Účinky křtu

Průběh křtu

KKC 1262–1274

6.2.7 David a Goliáš – boj na život a na smrt

Cíle:

Děti se mají seznámit s příběhem zápasu mezi Davidem a Goliášem.

Děti mají být ujištěny, že Bůh je na straně toho, kdo usiluje o pokoj, a podle příkladu Davidova jednání získat návod, jak jednat v situacích, kdy musí o něco „bojovat“.

Obsahy:

1 S 17. kap.

Situace, kdy se setkáme s protivníkem

Výchova ke zvládání konfliktů podpořená ujištěním, že Bůh stojí na straně života

6.2.8 David a Jonatan – přátelství na život a na smrt

Cíle:

Děti se mají seznámit s příběhem o přátelství Davida a Jonatana.

Děti se mají zamyslet nad znameními, která vyjadřují přátelství mezi lidmi, a uvědomit si, že slib dvou přátel připomíná úmluvu mezi Bohem a lidmi.

Obsahy:

1 S 18.–20. kap.

Znamení přátelství v biblickém textu a znamení přátelství mezi lidmi

6.2.9 Šalomoun

Cíle:

Děti se mají seznámit s důležitými událostmi vypovídajícími o moudré vládě krále Šalomouna.

Děti mají uslyšet o okolnostech a významu stavby jeruzalémského chrámu.

Obsahy:

Šalomoun

Jeruzalémský chrám jako potvrzení přátelství mezi Bohem a člověkem

6.3 Učit se dívat novými očima

Antropologický rozměr:

Pravidla her, třídní a životní pravidla pomáhají dětem, aby se zařadily do společnosti. Dávají jistotu a jsou pomocí při nalézání orientace a role ve skupině. Plnění úkolů posiluje vědomí vlastní hodnoty.

Teologický rozměr:

V průběhu dějin se postupně krystalizovala pravidla lidského soužití. Ježíš soustředil pravidla do přikázání lásky k Bohu a k bližnímu. První část tematického celku umístěná do adventní doby zpracovává základní texty, ze kterých vychází křesťanská etika. Je to Desatero, Ježíšova pravidla k životu podle evangelia (Mt 5.–7.kap.) a text blahoslavenství

(L 6,20–23). Vše je uvedeno tématem zabývajícím se výzvou ke svatosti jako obecnému povolání každého křesťana (Mt 5,48).

Vánoční témata se vracejí k přátelství mezi člověkem a Bohem a zdůrazňují setkání předcházející setkání Boha s člověkem v narození Božího Syna.

6.3.10 Člověk prozářený sluncem

Cíle:

Děti mají poznat, že na světě není důležitá jeho dokonalost, ale to, že skrze něj přichází na svět „Kristovo světlo“.

Děti si mají uvědomit obecnost povolání ke svatosti, která je výzvou pro každého křesťana.

Obsahy:

Motivace křesťanského jednání

Mt 5,48; Ř 8,28–30

Slavnost Všech svatých a Vzpomínka na všechny věrné zemřelé

Modlitba ke křesťanským patronům a přímluvná modlitba za zemřelé

Životopis světce

6.3.11 Životní moudrost

Cíle:

Děti se mají učit vnímat pravidla jako zdroj jistoty v životě člověka a společnosti.

Děti mají být připraveny k hlubšímu pochopení Desatera a novozákonních principů.

Obsahy:

Morální pravidla všedního dne a relativita celospolečenských pravidel

Veřejné mínění a můj názor

Přehled pravidel křesťanské etiky

6.3.12 Ježíšova pravidla k životu a blahoslavenství

Cíle:

Děti se mají učit vnímat Ježíšova pravidla a rady jako výzvy ke křesťanskému jednání, které ve svých důsledcích přinášejí svobodu a štěstí.

Děti mají pochopit vztah mezi Desaterem, Ježíšovými pravidly pro život a blahoslavenstvími, kdy jedny jsou především jasně stanovenou hranicí, druhé aktuální výzvou a třetí příslibem budoucnosti.

Obsahy:

Desatero

Mt 5.–7. kap.

Ježíšova pravidla pro život podle evangelia

Zlaté pravidlo a dvojí přikázání lásky

Blahoslavenství

6.3.13 Nemít srdce z kamene

Cíle:

Děti si mají uvědomit, zda zažily změnu smýšlení sebe i druhého člověka a jaké měla důsledky.

Děti se mají seznámit s příkladem změny smýšlení v biblickém textu a uvědomit si, co změna smýšlení způsobuje.

Obsahy:

Příběh „změny smýšlení“

L 3,10–14.18

Výchova ke schopnosti dělat s důvěrou v Boha zásadní osobní rozhodnutí

Odpovědnost za rozhodnutí

6.3.14 Podivuhodná setkání

Cíle:

Děti si mají uvědomit, jaká podivuhodná setkání předcházela Ježíšovu narození.

Děti mají pochopit, že evangelijní zprávy o zvěstování Ježíšova narození jsou výpovědí víry: Ježíš přichází, aby se setkal s každým člověkem.

Obsahy:

Reflexe významných setkání v osobním životě

Zkušenost setkání člověka s člověkem a člověka s Bohem

L 1,5–25; L 1,39–56; L 1,26–38

Vánoční události jako setkání člověka a Boha v lidství a božství Ježíše Krista

6.3.15 Pestrá společnost

Cíle:

Děti si mají uvědomit, že ke společenství, které se sešlo a dodnes schází kolem jeslí, patří všichni lidé.

Děti si mají uvědomit, že patří do tohoto „společenství u jeslí“, a mají si tak prohloubit slova Vyznání víry.

Obsahy:

Vánoční slavnost

Prohloubení článku Vyznání víry obsahujícího vánoční poselství
Pozvání k osobnímu setkání s Ježíšem

6.3.16 Jesličky a kříž

Cíle:

Děti se mají učit vnímat poselství ikony jako náboženského obrazu.
Děti si mají uvědomit souvislost mezi vánočními a velikonočními událostmi.

Obsahy:

Souvislost velikonočních a vánočních událostí
Symboly jesliček a kříže
Základní informace o ikonách

6.4 Nemůžeme mlčet

Antropologický rozměr:

Pro děti je způsob vyjadřování a myšlení obsažený v knihách Nového zákona vzdálený a nesrozumitelný. Tematický celek navazuje na přirozenou zálibu dětí vyprávět o situacích, které je každodenně obklopují. Umíme-li se správně podívat, zahlédneme mezi nimi hluboké vztahy mezi lidmi motivované nadšením pro dobrou věc a nezištnou láskou. Skrze ně se pak otevírá cesta vedoucí ke zkušenosti víry a k živému svědectví o víře.

Teologický rozměr:

Tematický celek je věnován úvodu k Novému zákonu. Ve třech setkáních mají děti uslyšet o nadšení, s jakým se šířila dobrá zpráva o zmrtvýchvstání Ježíše Krista a jak se od člověka ke člověku šíří do dnešních dnů. Novozákonní knihy jsou ukázány jako záznamy svědectví víry. Kdo byl zasažen, nemůže mlčet.

6.4.17 Zasáhl mne

Cíle:

Děti se mají srovnáním literárního a biblického textu přesvědčit o aktuálnosti biblické zvěsti.

Děti mají být motivovány k umění vyjádřit navenek vnitřní oslovení evangeliem.

Obsahy:

Sk 3,1–10; 5–22

Aktualizace biblického textu prostřednictvím literárního textu: kdo je nadšen, nemůže mlčet

Úvod k učivu o šíření evangelia

6.4.18 Ježíšovo poselství se šíří

Cíle:

Děti si mají uvědomit, že texty NZ nejsou historickou zprávou, ale především svědectvím víry prvních křesťanských obcí o Ježíši Kristu.

Děti si mají uvědomit, jak k nim došla zvěst o Kristu a že existuje konkrétní člověk, který jim o Kristu řekl.

Obsahy:

Nadšení pro poselství evangelia a pro ideál Božího království
Vznik evangelií a dalších knih NZ

6.4.19 Knihovna v jedné knize

Cíle:

Děti se mají dovědět informace o jednotlivých evangeliích a jejich autorech.

Děti se mají dovědět časovou posloupnost vzniku evangelií a uvědomit si jejich souvislost.

Obsahy:

Dělení knih NZ

Orientace v textech NZ

Teorie dvou pramenů

6.5 Vyznání víry

Antropologický rozměr:

Děti vnímají vyznání víry odříkávané při bohoslužbě spíše jako závazek a slib, kterým vyjadřují „své“ odhodlání „věřit“. Tematický celek představuje vyznání víry spíše jako akt důvěry a odevzdání se Bohu a ne jako slib výkonu víry. Proto bylo nutné nejprve se zmínit o konkrétních lidech, kteří byli tak zasaženi Ježíšovou přítomností, že nemohli jinak než mu otevřeně vyjádřit důvěru, poděkování a odevzdání. Formulace Apoštolského vyznání víry je odvozena ze slov Ježíšových učedníků s nadšením hovořících o Kristu.

Teologický rozměr:

Vyznání víry je vnímáno jako vyznání osobního přátelství jedinečného člověka a jeho Tvůrce. Život člověka ve společenství církve dostává pevný rám společným vyznáním víry, které je vnímáno především jako modlitba důvěry a odevzdání se Bohu.

6.5.20 Vyznání víry apoštolů

Cíle:

Děti se mají seznámit se situacemi, ve kterých lidé vyznávali svou víru a uvědomit si, že vyznání víry není „slibem“ před Bohem a před ostatními lidmi, kterým se hlásíme k víře, ale krokem víry vyjadřujícím důvěru, odevzdání a přijetí toho, co Bůh pro nás vykonal.

Děti se mají seznámit s biblickými texty obsahujícími vyznání víry Ježíšových učedníků a uvidět jejich souvislost s Apoštolským vyznáním víry.

Obsahy:

Vyznání víry Ježíšových přátel

Vyznání víry apoštolů

Dvanáct článků Apoštolského vyznání víry

6.5.21 Věřím v Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země

Cíle:

Děti se mají podrobněji zabývat první částí Apoštolského vyznání víry a položit si otázku: Kdo jsi, Bože?

Děti se mají seznámit se jmény, jaká v průběhu dějin lidé dávali Bohu, a najít mezi nimi obraz odpovídající vlastní představě.

Obsahy:

První část Apoštolského vyznání víry

Boží vlastnosti

Boží jména

6.5.22 Věřím v Ježíše Krista

Cíle:

Děti se mají podrobněji zabývat druhou částí Apoštolského vyznání víry a uvědomit si, do jakých situací života Boží Syn vstupuje.

Děti si mají uvědomit, jakou blízkost k člověku na sebe vzal Bůh, když se stal člověkem.

Obsahy:

Druhá část Apoštolského vyznání víry

Ježíš Kristus jako bratr lidí

Žalm 164

Život Ježíše z Nazareta

6.5.23 Věřím v Ducha Svatého

Cíle:

Děti se mají zabývat třetí částí Apoštolského vyznání víry a uvědomit si projevy působení Ducha Svatého dnes v jednání lidí.

Děti si mají uvědomit, jak Duch Svatý vytváří společenství církve.

Obsahy:

Třetí část Apoštolského vyznání víry

Společenství církve jako jednota v různosti

6.6 Ptám se tě, Ježíši

Antropologický rozměr:

Děti zažívají výkon moci nejrozličnějšími způsoby. Oceňují ochraňující a podpůrnou moc, ale zažívají i v mimoškolním prostředí svévolné zneužívání moci silnějšími. Mnoho dětí trpí strachem a bojí se o tom hovořit. Slabší děti hledají často podporu silnějších nebo si přejí, aby samy patřily k silnějším, přičemž se může projevit náhlý obrat od tělesné síly k jiné síle (vědomí, bohatost na nápady, schopnost vést).

Teologický rozměr:

Zlo, které je přítomno v člověku od prvního selhání, je definitivně přemoženo Ježíšovou smrtí a zmrtvýchvstáním. Víra v Ježíše Krista tak umožňuje překonat strach a moc zla. Ježíš se pod hrozbou ohrožení vlastního života nebojí vstupovat do otevřeného konfliktu s politickou a náboženskou mocí. Křesťané nejsou lidé, kteří „si nechají vše líbit“ a „mlčky a bez protestů přijímají nespravedlnost“, ale lidé, kteří se právě pro naději Kristova vzkříšení nebojí vstupovat do konfliktů vypadajících z lidského pohledu jako neřešitelné a bezvýchodné.

6.6.24 Kdo jsi, Ježíši

Cíle:

Děti se mají učit popisovat své pozitivní i negativní pocity a vnímat pocity druhých.

Děti mají pochopit podstatu Ježíšova konfliktu s tehdejší náboženskou a politickou mocí.

Obsahy:

Mk 3,1–6

Konflikt Ježíšovy moci s mocí politických a náboženských skupin tehdejšího Izraele

Reflexe vlastní zkušenosti konfrontace s mocí

Rozvíjení schopnosti vnímat pocity druhých

6.6.25 Proč odsouzen?

Cíle:

Děti si mají uvědomit situace zneužití moci v jejich každodenním životě.

Děti si mají uvědomit existenci a formy zneužití moci v současné společnosti a spojit je se zneužitím moci proti Ježíši.

Obsahy:

Moc a její zneužívání ve společnosti a v životě dětí

Charakteristika náboženských a politických skupin v Ježíšově době

6.6.26 Je to tvá cesta?

Cíle:

Děti si mají uvědomit, jaké konflikty je obklopují, a učit se rozlišovat způsoby jejich řešení.

Děti mají poznat, jaký vzorec jednání vnáší do situace vyhroceného konfliktu Ježíš, a učit se tak jednat ve chvílích, kdy se názory obou stran liší.

Obsahy:

Fáze konfliktu a jeho řešení

Výchova k mediaci

Výchova ke kooperativní spolupráci

6.6.27 Kdo slyší můj nářek?

Cíle:

Děti se mají seznámit s jednotlivými částmi pašijí podle Markova evangelia a umět pojmenovat rozdíl mezi „pašijemi“ a „křížovou cestou“.

Děti se mají pokusit vžít do Ježíšovy situace a do situace osob, které byly svědky Ježíšova utrpení a smrti, a Ježíšovo utrpení a smrt vnímat jako důsledek konfliktu Boží lásky k člověku a lidského prosazování moci.

Obsahy:

Pašije podle Markova evangelia

Ježíšovo utrpení jako spoluúčast na utrpení člověka

Otázky po smyslu utrpení v lidském životě

6.7 Silnější než smrt

Antropologický rozměr:

Děti této věkové kategorie si začínají klást otázky a hledají odpovědi na to, co se s nimi stane po smrti a jestli po smrti existuje život. Součástí zkušenosti některých už bývá smrt konkrétního člověka a reflexe u nich kromě lítosti ze ztráty blízkého člověka vyvolává také existenciální strach z vlastní konečnosti. Děti se konfrontují s příběhem o smrti blízkého člověka z pohledu pozůstalých, kteří hledají naději pro svůj další život a nacházejí ji ve víře „ve vzkříšení mrtvých“.

Teologický rozměr:

Ježíš zakusil smrt jako všichni lidé, sestoupil mezi mrtvé, kteří zemřeli před jeho příchodem, a svým vzkříšením otevřel cestu k novému životu v Bohu. Potvrzením setkání se vzkříšeným Kristem je pak nejen příběh emauzských učedníků, kteří poznávají Ježíše při „lámání chleba“, ale také eucharistická slavnost zpřítomňující Kristovo vzkříšení i eschatologické setkání v Božím království.

Děti mají ve velikonočním poselství uslyšet, že víra v Ježíše Krista umožňuje získávat nadhled nad důsledky zla a dává naději, že má smysl zasazovat se o spravedlivý svět.

6.7.28 Obava i naděje

Cíle:

Děti mají znovu slyšet o existenci konečnosti lidského života a položit si otázky, které konfrontace s faktem smrti a hranicemi lidského života přináší.

Děti mají uslyšet křesťanskou naději na vzkříšení a hlouběji porozumět části textu modlitby Apoštolského vyznání víry.

Obsahy:

Smrt jako hranice lidského života

Smrt z pohledu křesťanské víry a naděje

6.7.29 Což nám nehořelo srdce?

Cíle:

Děti mají srovnat biblický příběh cesty učedníků do Emauz s příběhem o smrti blízkého člověka a uvědomit si význam slov „mít naději“.

Děti si mají uvědomit nenápadnou přítomnost Ježíše v tomto světě a v životě člověka.

Obsahy:

Cíl cesty učedníků jako společenství s Ježíšem při slavení eucharistie L 24,13–35

Rozměr křesťanské naděje

6.7.30 Pokrm, který dává život

Cíle:

Děti mají uvidět hostinu jako obraz lidského společenství i jako obraz Božího království.

Děti se mají učit vnímat slavení eucharistie jako vzájemné setkávání křesťanů s Kristem u společného stolu.

Obsahy:

Slavení svátosti eucharistie jako zpřítomňování Božího království

6.7.31 Abychom na to nikdy nezapomněli

Cíle:

Děti si mají uvědomit, že na Ježíšově životě, smrti a vzkříšení poznáváme Boha: jaký byl Ježíš, takový je Bůh.

Děti se mají seznámit s různými významy mše svaté.

Obsahy:

Jiné názvy pro mši svatou a jejich významy

Části mše svaté a orientace v mešních textech

6.8 Žít s nadšením

Antropologický rozměr:

Děti této věkové kategorie projevují zájmy o všechno možné, ukazují velký zápal pro učení, sbírání věcí, touží po tajuplnosti, dobrodružství a záhadách. Chtěly by vidět „za věci“ a dají se snadno nadchnout. S hrdostí ukazují, co všechno umí. Nacházejí tak sebevědomí a vlastní hodnotu. Bolestně prožívají, když není přijímáno jejich nadšení a umění, nebo když nedostanou možnost je ukázat.

Teologický rozměr:

Každý člověk má schopnost zachytit vedení Božího Ducha a povinnost tuto schopnost rozvíjet. Kdo je otevřený Božímu Duchu a nechává ho v sobě působit, ten rozvíjí svou osobnost a působí blahodárně na své okolí. Kde lidé usilují o společenství s Bohem a mezi sebou navzájem, tam se děje církev. Tak se církev stává pravdivým začátkem Božího království na zemi.

6.8.32 Žít smysluplně

Cíle:

Děti si mají uvědomit, co je dokáže nadchnout, jak své nadšení projevují, a uvědomit si tento rozměr také v biblické události o seslání Ducha Svatého.

Děti se mají učit vnímat nenápadné schopnosti druhých, vidět v nich dary Ducha Svatého a získat ochotu je rozvíjet ve prospěch ostatních.

Obsahy:

Skutečnosti, které probouzejí nadšení

Sk 2,1–38; Sk 4,20

Dary Ducha Svatého

1 K 12,4–11; 13,1–13

Výchova ke schopnosti naslouchat a vnímat nadání své i druhých

6.8.33 Živé společenství

Cíle:

Děti si mají s vědomím jedinečnosti uvědomit své místo ve skupině.

Děti se mají seznámit s životem prvních křesťanských obcí a získat vhled do aktivit živé farnosti.

Obsahy:

Život v prvních církevních obcích

Církev jako tělo Kristovo

Výchova k angažovanosti

1 K 12,12–27

6.8.34 Být solí země

Cíle:

Děti mají pochopit, že církev se neizoluje od světa, ale je jeho součástí.

Děti se mají seznámit s důležitými událostmi v životě apoštola Pavla, Matky Terezy a najít, v čem se vzájemně podobají.

Obsahy:

Misijní úkol církve

Osobnost apoštola Pavla a Matky Terezy

6.8.35 Bude to jako ve snu

Cíle:

Děti si mají uvědomit rozpor mezi úsilím křesťanů a stavem světa.

Děti se mají učit vnímat křesťanskou naději jako protipól strachu z budoucnosti.

Obsahy:

Negativní i pozitivní vize budoucnosti světa

Strach z budoucnosti z pohledu ideálu Božího království

Zj 21,1–4

6.8.36 Společně jsme objevovali víru

Cíle:

Děti si mají zopakovat probrané učivo v souvislostech s liturgickým rokem a s Apoštolským vyznáním víry.

Děti si mají zopakovat podstatnou výpověď učiva šesté třídy, že křesťanská víra dává našemu životu jistotu a směr.

Obsahy:

Shrnutí probraných tematických celků

7. třída

Rosteme ve víře

Ročníkové cíle

Teologická rovina

Děti mají prohloubit svůj pohled na poslání křesťana v tomto světě a rozvíjet jej ve třech základních duchovních postojích křesťana: ve víře, naději a lásce.

Děti mají pochopit a nově prožívat svátosti a Boží slovo ve společenství církve.

Antropologická rovina

Děti se mají učit základním prvkům komunikace, získat schopnost uvidět ve viditelném světě přítomnost Boha a rozvíjet s ním vztah skrze svátosti jako symbolické jednání.

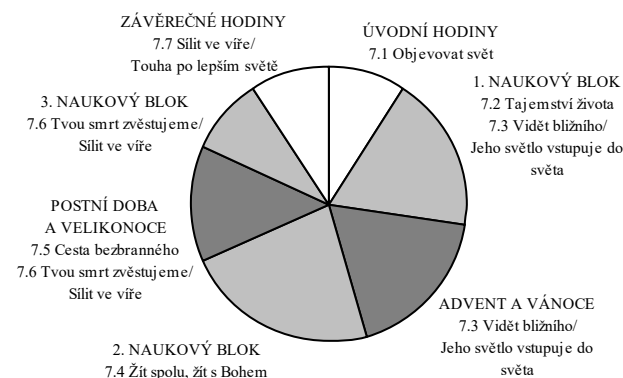
Obsahy

Zpráva o stvoření, spoluzodpovědnost za stvoření a za lidi
Advent a Vánoce jako projev Ježíšova přijetí chudoby a bolesti
Svátosti jako gesto, slovo a materie
Práce s Biblí – dělení knih, proroci
Liturgie mše svaté z pohledu svátostné komunikace
Postavy víry – Maria, Marie Magdaléna, apoštolové Pavel a Tomáš, Edith Steinová

Ročníkový symbol

Ročníkovým symbolem je strom jako znamení člověka, znamení společenství a znamení společenství církve.

Uspořádání tematických celků

Jednotlivé tematické celky prohlubují učivo čtvrtého ročníku.

Základní pomůcky

MUCHOVÁ, L., PINTÍŘ, A. *Rosteme ve víře*. Komentář k učebnici náboženství pro 7. ročník. České Budějovice: Setkání, 1994.
ZISLER, K. a kol. *Rosteme ve víře*. Praha: Portál, 1993.

7.1 Objevovat svět

Antropologický rozměr:

Děti v tomto věku projevují stále velký zájem o svět. V přírodovědných předmětech objevují přírodní zákonitosti a souvislosti, zajímají se o vesmír, o naši planetu, o jiné země, o makro- i mikrokosmos. Všechno, co je nové, cizí a neobjevené, probouzí jejich zájem, který může mít u některých dětí již vědecké rysy. Pro všechny však platí, že mají rády dobrodružné příběhy, časopisy nebo encyklopedie. Tímto směrem jsou tedy snadno ovlivnitelné také negativně: často na ně působí reklama, agresivní počítačové hry, film a televize nebo průmysl na výrobu technických hraček.

Teologický rozměr:

Bůh stvořil svět. Ten, kdo věří v Boha, nemá oči jen pro krásu a dobro v tomto světě, ale vidí v něm také Boží stopy. Věřící lidé vyslovují svůj úžas nad stvořením děkovnou chválou Boha.

7.1.1 Počátek

Cíle:

Děti mají zažít úžas nad dokonalostí a řádem ve vesmíru i na naší planetě.

Děti mají pochopit zprávu o stvoření jako oslavnou píseň na Boha – Tvůrce světa.

Obsahy:

Biologické zákonitosti makrosvěta

Biologické zákonitosti mikrosvěta

Gn 1,1–23

7.1.2 Člověk – nejmilejší Boží tvor

Cíle:

Děti mají vidět zvláštnosti a krásy role, které vyplývají z jejich vlastního pohlaví.

Děti si mají všimnout, že biblická zpráva o stvoření člověka jako muže a ženy zdůrazňuje rovnost obou pohlaví.

Obsahy:

Zpráva o stvoření člověka (Gn 1,27–31)

Otázka téže důstojnosti muže a ženy

7.1.3 Vytušit Tvůrce

Cíle:

Děti se mají učit vnímat svět jako symbol Boží přítomnosti.

Děti se mají tvůrčím způsobem seznámit s textem žalmu 136.

Obsahy:

Imaginativní nazírání krásy světa

Žalm 136, verše 1–9 a 25–26

7.1.4 Vážit si stvoření

Cíle:

Děti si mají uvědomit ekologické problémy svého nejbližšího okolí a světa.

Děti si mají na základě biblické zprávy uvědomit, že člověk je součástí stvoření a je za svět odpovědný.

Obsahy:

Gn 1,28 a Gn 2,15

Ekologické problémy jako následek zneužití převahy člověka nad světem

Výchova k odpovědnosti za životní prostředí, které mě obklopuje

7.1.5 Svatý František

Cíle:

Děti mají být uvedeny do práce s legendou jako literárním útvarem.

Děti mají vidět život svatého Františka jako vzor křesťanského vztahu ke světu.

Obsahy:

Legenda jako literární útvar

Životopis svatého Františka

7.2 Tajemství života

Antropologický rozměr:

Děti tohoto věku jsou plné touhy po nových zážitcích. Jsou všude tam, kde se něco děje. Intenzivně prožívají pohyb, zejména ve sportu. Když však nejsou tyto jejich potřeby naplněny, necítí se dobře a mají dlouhou chvíli. Jsou velmi dobrými pozorovateli a mají smysl pro detaily.

Teologický rozměr:

Otevřením symbolů a znamení umožňujeme dětem, aby vnímaly nový rozměr věcí, který se skrývá za tím, co vnímají svými smysly. Díky tomu se daří objasnit symboliku chleba a vína, vody, soli, zahrady, kvasu, svatební hostiny, světla a tmy, a to i v jejich teologické hloubce. Dětem se tak otevírá nový pohled na život a svět. Svátosti s jejich přiléhavou a silnou symbolikou daru se děti učí vnímat jako nabídku životního společenství s Kristem.

7.2.6 Kdyby stromy mohly mluvit

Cíle:

Děti mají být uvedeny do rozdílu v popisném a symbolickém vnímání světa.

Děti mají vnímat strom jako znamení člověka.

Obsahy:

Popisné a symbolické vnímání světa

Strom jako symbol života

Ž 1,1–3

7.2.7 Žít s bdělými smysly

Cíle:

Děti si mají uvědomit, že z celku světa vnímáme především to, co je pro nás důležité, a ne jeho objektivní vlastnosti.

Děti se mají zaměřit na to, aby vnímaly v druhých lidech a ve světě především hodnoty dobra.

Obsahy:

Cvičení ticha

Výchova k meditaci a modlitbě

Cvičení negativního a pozitivního vnímání lidí, světa a sebe

7.2.8 Na všech cestách s tebou

Cíle:

Děti mají objevit symbolický charakter komunikace.

Děti mají chápat svátostiny jako připomínku Božího působení.

Obsahy:

Žehnání a jiné svátostiny

7.2.9 Nekonečný pramen

Cíle:

Děti mají pochopit rozdíl mezi svátostinou a svátostí: svátostina je symbolická připomínka Božího působení v životě člověka, svátost je symbolické jednání zpřítomňující aktuální Boží působení v životě člověka.

Děti mají rozpoznat Krista jako pramen všech svátostí.

Obsahy:

Svátosti jako pomoc ve významných chvílích lidského života

Svátosti jako účinná znamení: nejsou pouze symbolem Boží blízkosti, ale zpřítomňují ji, protože v nich jedná Kristus.

7.2.10 Naděje přesahující smrt

Cíle:

Děti mají rozpoznat v symbolech slavnosti Všechny svatých a Vzpomínky na všechny věrné zemřelé znamení smrti a vzkříšení.

Děti mají konfrontovat křesťanskou víru ve vzkříšení se svou vlastní vírou.

Obsahy:

Symbyly smrti a vzkříšení

Křesťanská víra ve vzkříšení z mrtvých

7.3 Vidět bližního / Jeho světlo vstupuje do světa

Antropologický rozměr:

Děti v tomto věku jsou plné touhy po činnosti a chuti podnikat. Mají rády riziko a často mají víc odvahy, než je žádoucí. Svůj volný čas a svůj den chtějí prožívat podle vlastní iniciativy. Umějí se však již podílet i na akcích druhých. Ve spolupráci zažívají, že více lidí dokáže zvládnout věci lépe a rychleji než jednotlivci, zažívají povzbuzení a posilu z toho, že do nějaké skupiny patří.

Teologický rozměr:

Ježíš žil z lásky a z blízkosti k Bohu, svému Otci. Taková Boží blízkost jej uschopňuje k uskutečňování Jeho lásky mezi lidmi. Jednota lásky k Bohu a k bližnímu je kritériem pro křesťanské jednání. Bůh povolává člověka k různým úkolům. Kdo neklade lásce hranice, je připraven ke každé pomoci, jíž je schopen.

7.3.11 Dívám se na sebe

Cíle:

Děti mají pravdivě vidět své schopnosti.

Děti mají osvědčit svou připravenost nasadit své schopnosti pro druhé lidi.

Děti si mají uvědomit, že skutečná hodnota člověka není dána jeho výkony, ale tím, že ho Bůh bezpodmínečně miluje.

Obsahy:

Mt 22,36–40

Dvojí přikázání lásky: Boží láska k člověku je pramenem našeho sebehodnocení a naší připravenosti milovat druhé lidi

7.3.12 Pohled na bližního: Charita znamená láska

Cíle:

Děti se mají naučit hledět na druhé nejen z pohledu jejich pozitivních vlastností, ale především z pohledu jejich potřeb.

Děti se mají seznámit s konkrétními formami organizované pomoci potřebným lidem.

Obsahy:

Křesťanské a humanitární organizace (Charita, Adra, Člověk v tísni)

Přehled o organizované pomoci druhým lidem

Výchova k solidaritě: vnímání potřeb druhých lidí

7.3.13 Svatí mají zvlášť dobré oči

Cíle:

Děti mají získat informaci o životě vybraných světců.

Děti mají aplikovat jejich pohled na lidskou bídu ve svém okolí a ve světě.

Obsahy:

Životy konkrétních světců jako příklady křesťanské solidarity

Konfrontace se současným životním stylem v naší zemi

7.3.14 U základů bratrské lásky

Cíle:

Děti mají prohloubit svůj pohled na druhé lidi poznáním, že v každém člověku je přítomný Kristus.

Děti mají pochopit hloubku motivace křesťana k pomoci, která nevychází jen z humanismu, ale pramení ze ztotožnění bližního s Kristem.

Obsahy:

Skutky tělesného milosrdenství

Mt 25,31–40

7.3.15 Začínáme být aktivní

Cíle:

Děti mají udělat zkušenost se společnou organizací práce pro trpící lidi.

Děti mají zakusit radost z práce ve prospěch druhých.

Děti mají udělat zkušenost s materiální pomocí, která je spojena s modlitbou za trpící.

Obsahy:

Malý projekt pomoci pro trpící lidi ve světě – Tříkrálová sbírka

Příklad, jak organizovat i jiné projekty pomoci

7.3.16 Jeho světlo vstupuje do bídy světa

Cíle:

Děti mají pochopit smysl prvních kapitol Matoušova evangelia: Ježíš naplnil svým příchodem očekávání Izraele, že Mesiáš – Spasitel – osvobodí člověka.

Děti mají pochopit, že Ježíš nepřišel osvobodit jediný národ od útlatku jiným národem, ani osvobodit člověka od bídy, a přesto přišel osvobodit všechny lidi od všeho, co je utlačuje, zotročuje a ohrožuje. Děti si mají uvědomit, že právě tím přináší naději a světlo i do jejich života.

Obsahy:

Mt 1,1–16; Mt 1,18–25; Mt 2,1–12; Mt 2,13–18; Mt 2,19–23

Gn 28,14

Aktualizace vánočního příběhu

7.4 Žít spolu, žít s Bohem

Antropologický rozměr:

Děti se setkávají s lidmi, kteří žijí z víry, kteří vědí, že jsou Bohem vedeni a nesení, setkávají se ale i s takovými, kteří jsou vůči Bohu lhostejní nebo ho odmítají. Společnost ve svém hodnocení věřících lidí kolísá mezi uznáním a pohrdáním. To se může bolestně dotýkat dětí, které hledají svůj vztah k víře v Boha a svoje místo v církvi, zvláště když i farnost občas objevují jako místo ne zcela dokonalých lidí.

Teologický rozměr:

Být křesťanem je dar a úkol zároveň: být Bohem postaven do tohoto světa, sama sebe vidět jako toho, kdo byl vyzván nejen k zodpovědnosti za stvoření a za ostatní lidi, ale také aby prohluboval svůj osobní vztah k Bohu. V církvi se setkávají lidé ne pro svoji dokonalost, ale proto, že vyznávají společnou víru a společně v této víře rostou: setkávají se s Bohem ve svátostech a v Božím slově.

7.4.17 Naše ruce mluví

Cíle:

Děti mají získat citlivost pro symbolický výraz gest rukou jak v pozitivní, tak v negativní rovině: ruce dělají viditelným to, co je v srdci. Děti tak mají být připraveny k hlubšímu chápání Boží přítomnosti skrze Krista ve svátostech.

Obsahy:

Vnější gesta jako symboly vnitřního postoje

7.4.18 Lidé vnímají Ježíšovy ruce

Cíle:

Děti mají prohloubit svůj pohled na svátosti jako na dotek Ježíšovy přítomnosti skrze ruce udělovatele.

Obsahy:

Příběhy z Ježíšova života, v nichž uzdravoval dotekem svých rukou Svátosti jako příběhy, v nichž nás Ježíš uzdravuje skrze ruce a gesta udělovatele

7.4.19 Slova jsou jako obrazy

Cíle:

Děti mají pochopit symbolický význam řeči.

Děti mají být osloveny vtipem i poetikou obrazné a metaforické řeči.

Děti se mají připravit na to, aby byly schopny rozkrýt obraznou řeč Bible.

Obsahy:

Dvojí symbolický význam řeči:

- písmeno jako znak
- slovo jako metafora

7.4.20 Boží slovo ve slově lidském

Cíle:

Děti si mají osvojit skladbu knih Starého zákona.

Děti mají umět rozlišit základní literární druhy použité ve Starém zákoně.

Obsahy:

Dělení knih Starého zákona
Literární druhy ve Starém zákoně
Vyhledávání textů ve Starém zákoně

7.4.21 Obrazná řeč Bible**Cíle:**

Děti si mají uvědomit, že za biblickými obrazy se skrývají hluboké výpovědi o Bohu.

Děti mají získat vhled do odkrývání Božího slova v lidském slově Bible.

Obsahy:

Prorocství, žalmy, předpisy a další způsoby vyjadřování ve Starém zákoně

7.4.22 Setkání s Božím slovem**Cíle:**

Děti si mají uvědomit, jaký účinek měla Ježíšova slova na jeho okolí.

Děti si mají uvědomit účinek Ježíšových slov obsažených v Bibli na lidi v průběhu dějin.

Děti si mají položit otázku, jaký účinek mají tato slova na ně osobně.

Děti si mají uvědomit způsob působení Božího slova: působí – zasahuje – proměňuje.

Obsahy:

Ježíšova slova jako Boží slovo pro nás

7.5 Cesta bezbranného

Antropologický rozměr:

Fyzické a psychické změny zapříčiňují v tomto věku u dětí nejistotu. Hledají proto místo ve skupině, zejména ve skupině stejně smýšlejících. Bolestně prožívají, když takovou skupinou nejsou přijímány. Rovněž jim působí bolest, když vidí, že neobstojí ve

srovnání s jinými vrstevníky. Kromě toho už hlouběji vnitřně prožívají setkání s utrpením jim blízkých osob, protože se oproti předcházejícím vývojovým obdobím začíná prohlubovat jejich vnitřní život.

Teologický rozměr:

Ve světě existuje zlo, neštěstí, vina a utrpení. V Ježíšově solidaritě s utrpením lidí dává Bůh světu naději na jeho naplnění. V kříži přijímá Ježíš neštěstí, vinu a utrpení na sebe. Skrze vzkříšení dostává kříž jedinečný spásonosný význam. Lidé, kteří věří ve zmrtvýchvstalého Krista, vyznávají: „Jestliže Kristus nevstal z mrtvých, marné je naše kázání, marná je naše víra.“ (1 K 15,14)

7.5.23 Vždyť Ty víš...**Cíle:**

Děti mají být povzbuzeny k odvaze ptát se na smysl utrpení způsobeného zlem a nespravedlností.

Děti mají slyšet nabídku křesťanské odpovědi ve spoluúčasti Boha na utrpení světa v Ježíši Kristu.

Obsahy:

Odpovědi na smysl utrpení

Křesťanský pohled na smysl utrpení

7.5.24 Spoután řetězy**Cíle:**

Děti mají zaměřit svou pozornost v pašijových událostech na lidi, kteří pomáhají Ježíši na jeho cestě.

Děti si mají uvědomit, kdo pomáhá jim a komu pomáhají ony na „pašijových cestách“.

Obsahy:

Křížová cesta

Výchova ke křesťanský motivovanému prosociálnímu chování

7.5.25 V kříži je spása**Cíle:**

Děti mají vnímat kříž nejen jako znamení Ježíšova utrpení, ale také jako znamení života.

Děti mají vnímat kříž jako znamení spásy.

Obsahy:

Ježíš ukřižovaný – Spasitel světa

L 23,35–48

7.5.26 Jásejme – aleluja

Cíle:

Děti mají ve slovech „dotekem k víře“ objevit symbolické vyjádření lidského otevření se víře ve zmrtvýchvstalého Krista.

Děti mají objevit různé postoje lidí k víře ve zmrtvýchvstání Krista.

Děti mají pochopit, že Ježíš vychází vstříc všem, kteří upřímně hledají.

Obsahy:

Dotek víry při setkání Marie z Magdaly se vzkříšeným Kristem

Dotek víry při setkání Tomáše se vzkříšeným Kristem

Reflexe vlastního postoje k víře

7.6 Tvou smrt zvěstujeme / Sílit ve víře

Antropologický rozměr:

Dnešní děti nemají příliš smysl pro samozřejmé věci, které je obklopují, a mají tendenci si jich nevšímat. Na druhé straně hledají společnost, mají tendenci „zapadnout do party“, kde by byly přijímány, stát se součástí skupiny, která se může pod dobrým vedením rozvinout ve společenství. V takovém případě už v tomto věku dokáží pochopit symboly a znamení, která ukazují na zdroje, z nichž společenství žije a rozvíjí se.

Teologický rozměr:

Evangelia ukazují Ježíšovy životní postoje: přijímal lidi, uzdravoval je, dával jim chléb. Svou smrtí na kříži se odevzdal svému Otci a lidem, v tom spočívala jeho oběť. V Eucharistii křesťané slaví smrt a zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Eucharistií se uskutečňuje poslání církve.

7.6.27 Být jeden druhému chlebem

Cíle:

Děti si mají všimnout obyčejného chleba jako podstatného zdroje lidské obživy.

Děti mají získat citlivost pro symbolický aspekt chleba: Chléb jako znamení života, znamení solidarity a porozumění.

Děti mají být připraveny k pochopení eucharistického chleba jako účinného znamení Kristovy přítomnosti.

Obsahy:

Chléb jako potrava

Chléb jako symbol dělení se a vzájemného porozumění

Eucharistie jako chléb života, znamení Kristovy přítomnosti

7.6.28 Já jsem chléb života

Cíle:

Děti si mají zopakovat biblické texty popisující události, kdy se Ježíš „jako chléb“ rozdává druhým lidem.

Děti mají prohloubit své chápání eucharistického chleba jako účinného znamení Kristovy přítomnosti.

Obsahy:

Svatost eucharistie

J 6,47–51

7.7 Sílit ve víře / Touha po lepším světě

Antropologický rozměr:

Děti zažívají, že dospělým je dovoleno mnohé z toho, co ony nesmějí. Prožívají svou nesvobodu a touží po nezávislosti a svobodě. Ne vždy také cítí přijetí ze strany dospělých, odvracejí se a vytvářejí si vlastní svět prostřednictvím své kultury.

Teologický rozměr:

Bůh se ve Starém zákoně dává poznat také jako zachránce člověka, který vyvádí svůj národ z otroctví v Egyptě, dává mu zákon svobody (Desatero) a umožňuje mu nový život v zaslíbené zemi. Křesťané vidí

v Ježíši Kristu naplnění tohoto osvobození Bohem. Boží svoboda je svobodou od jednostranného důrazu na výkon, od hříchu a od smrti.

7.7.29 Výkřik po Bohu – dnes a včera

Cíle:

Děti mají rozkrýt paralelu mezi voláním po Bohu porobeného izraelského národa a voláním dnešních porobených národů.

Děti mají uslyšet, že i nárek může být modlitbou.

Obsahy:

Touha po svobodě, samostatnosti a spravedlnosti v kontrastu s realitou světa

Otázky po smyslu utrpení a příčinách sociální nespravedlnosti

Vysvobození Izraelitů z egyptského otroctví

Ex 1. a 2. kap.

Modlitba nářků

7.7.30 Ten, kdo slyší volání

Cíle:

Děti mají rozkrýt paralelu mezi Božím jednáním s porobeným Izraelem a Božím jednáním dnes.

Děti mají být ujištěny, že Bůh slyší naše volání, zná naši nouzi a chce nás vysvobodit.

Obsahy:

Povolání Mojžíše

Výchova k soucítění s druhými

7.7.31 Bůh vyvádí z poroby

Cíle:

Děti mají porovnat dva prameny příběhu o vyvedení Izraele z egyptského otroctví.

Děti mají získat citlivost pro různé úhly pohledu na osvobozující Boží jednání.

Obsahy:

„Pesach“ – židovský „svátek překročení“

Vyvedení z Egypta

7.7.32 Překonat poušť

Cíle:

Děti mají rozkrýt paralelu mezi putováním izraelského národa pouští a nárokem na svobodné jednání ve vlastním životě: poušť zde není obrazem životních těžkostí, ale obrazem situace lidské svobody.

Děti mají pochopit, že pravá svoboda spočívá v naší schopnosti umět se omezit ve prospěch druhého, ne moci si všechno dovolit.

Obsahy:

Izraelský národ na poušti

Desatero

Poušť jako obraz situace lidské svobody

7.7.33 Zaslíbená země

Cíle:

Děti mají pochopit, že touha po lepším světě, kterou má každý člověk, je zobrazena a naplněna v biblickém příběhu Exodu obrazem „zaslíbené země“, do které Hospodin přivádí izraelský národ.

Děti mají pochopit, že křesťanská vize Božího království není pouze vizí posmrtného života, ale Božího království na této zemi na konci věků, na jehož uskutečnění spolupracujeme už nyní.

Obsahy:

Biblický příběh o „zaslíbené zemi“

Zasazení se o důstojný život člověka na zemi – začátek budování Božího království

7.7.34 Víra, naděje, láska

Cíle:

Děti mají získat celistvý vhled do souvislosti obsahů tohoto ročníku, který spočíval v prohloubení tří božských ctností: víry, naděje a lásky.

Obsahy:

Láska – obsah hodin 1–16: Bůh postavil lidi do světa s úkolem, aby jej ve vzájemné lásce chránili a spravovali. Naše láska směřuje ke světu a k lidem.

Víra – obsah hodin 17–28: Bůh se sděluje člověku v Ježíši Kristu, ve svém Slově a ve svátostech. Naše víra, směřující k Bohu, nám dává sílu.

Naděje – obsah hodin 29–33: Bůh osvobozuje člověka z jeho otroctví a strachu a vede ho do nové země, Božího království. Náš životní optimismus, naše naděje, se opírá o Boží zaslíbení.

8. třída

Utvářet život

Ročníkové cíle

Teologická rovina

Děti se mají učit vidět nejen Desatero, ale také jeho křesťanské naplnění: Boží království jako to, co dává smysl křesťanskému úsilí o mravnost.

Děti se mají učit prožívat hodnotu Božího odpuštění a smíření.

Antropologická rovina

Děti se mají učit stát před Bohem s pozitivními i negativními stránkami vlastní osobnosti, aby ve svém středu objevily Boha, který uzdravuje.

Děti mají prohloubit citlivost vlastního svědomí, poznat principy křesťanské mravnosti a být připraveny k jejich uskutečňování.

Obsahy

Výchova svědomí

Desatero z pohledu lidské svobody a zodpovědnosti

Naplnění Desatera v ideálu křesťanské lásky (1 K 13. kap.)

Svátost smíření – Ježíšovy uzdravující a spásné skutky

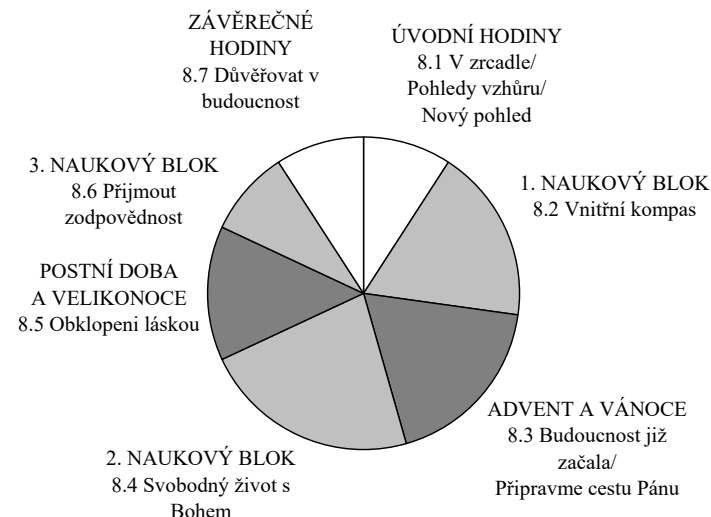
Boží království v Ježíšových podobenstvích

Ročníkový symbol

Ročníkovým symbolem je znamení spirály jako vzájemné výměny mezi cestou do středu a cestou ze středu ven. Dalšími podobami

ročníkového symbolu může být barevná hvězda nebo duhový most, znamení smlouvy mezi Bohem a člověkem.

Uspořádání tematických celků

Jednotlivé tematické celky prohlubují učivo pátého ročníku.

Základní pomůcky

FEINER, F., SCHRETTLE, A. *Utvářet život*. Praha: Portál, 1992.

8.1 V zrcadle / Pohledy vzhůru / Nový pohled

Antropologický rozměr:

Děti potřebují někoho, kdo by je v životě posiloval a o koho by se mohly opřít. Hledají směr, odpověď na otázku, o co mají v životě usilovat.

Děti tak mají možnost rozhodnout se pro následování Ježíše, což znamená:

- Porozumět světu jako místu, v němž se zjevuje Bůh a roste Boží království.
- Vidět lidi kolem sebe jako své bližní a po vzoru Ježíše se nasazovat pro jejich dobro.

V těchto dvou bodech spočívá jádro křesťanské mravnosti ve vztahu ke světu a k člověku.

Teologický rozměr:

Křesťan je povolán ke svému plnému rozvoji následováním Ježíše. Kdo naslouchá Ježíši a usměrňuje podle něho svůj život, je svatý. Stává se vzorem pro všechny ostatní, kteří jsou povoláni ke svatosti.

8.1.1 Kdo jsem?

Cíle:

Děti mají získat realističtější pohled na svou osobu.

Děti mají toto sebehodnocení přiměřeným způsobem vyjádřit a srovnat je s Božím pohledem na sebe (Iz 49,16; Ž 139).

Obsahy:

Cvičení zaměřené na poznávání svých vlastností a na rozvíjení schopnosti hovořit o sobě

Výchova ke schopnosti porozumět sám sobě a realisticky hodnotit své jednání

Žalm 139

8.1.2 Hledám sám sebe

Cíle:

Děti si mají uvědomit, že mají právo na svou originalitu, mají ji srovnat s tlakem reklamy, médií a svého okolí a pokusit se vyrovnat

s otázkou potřeby životních vzorů, tedy hledat a nacházet rovnováhu mezi potřebou „mít svou tvář“ a potřebou „nelišt se od ostatních“.

Děti mají uslyšet mezi nabídkou životních vzorů i jméno Ježíše Krista a odpovědět si na otázku, zda také on může být pro ně vzorem.

Obsahy:

Napětí mezi potřebou být originální a potřebou nelišt se

Korekce vzoru podle představ médií jako příprava na přijetí náboženských vzorů

8.1.3 Kudy vede cesta?

Cíle:

Děti si mají uvědomit své chování vůči vzoru jako cíli svého úsilí (vylepování plakátů, nakupování oblečení, typy účesů).

Děti si mají uvědomit svou potřebu mít v životě někoho, kdo je jim blízko a kdo je v jejich životě doprovází.

Obsahy:

Příběh „Optimistický průvodce“

Nabídka Ježíše jako univerzálního vzoru

Výchova ke schopnosti odhalovat manipulaci s náboženskými vzory

8.1.4 Opuštění bez hranic

Cíle:

Děti si mají uvědomit rozdíl mezi mediálním vzorem a vzorem, do kterého vkládáme svou potřebu mít blízko člověka, kterého obdivujeme.

Děti mají najít podobnosti a rozdíly v doprovázení člověka člověkem a v doprovázení člověka Bohem v Ježíši Kristu.

Obsahy:

L 7,36–50

Různé způsoby doprovázení: od manipulujícího obdivování k láskyplnému doprovázení dávajícímu prostor

Výchova ke schopnosti důvěřovat v Boží blízkost

8.1.5 Narovnávat, co je pokřivené

Cíle:

Děti mají pochopit, že Ježíš vstupuje do života člověka, který se mu otevře, tj. který v něho uvěří.

Děti mají alespoň v náznaku zakusit, jak Ježíš v životě takového člověka může působit: léčí komplexy, narovnává, co je pokřivené.

Děti si mají uvědomit rozdíl mezi životem vnitřně pokřiveného a vnitřně rovného člověka a položit si otázku: „Jak je to se mnou?“

Obsahy:

Výchova ke schopnosti porozumět sám sobě

Reflexe vlastních nedokonalostí a komplexů, které směřují k sebe-přijetí a k ujistění, že Bůh nás přijímá takové, jací jsme, a pomáhá nám „narovnat se“

L 13,10–13.17b

8.1.6 Učíme se jednat jako Ježíš

Cíle:

Děti mají pochopit, že v Ježíšových zázracích, uzdraveních a odpuštěních je návod, jak se lidé mohou navzájem „uzdravovat“ a odpouštět si.

Děti mají vnímat v současném světě činy, kterými lidé vytvářejí Boží království.

Děti si mají poctivě odpovědět na otázku, zda je pro ně v tomto světě možné následovat Ježíše jako svůj vzor.

Obsahy:

Blahoslavenství jako výzva následovat Ježíše, uzdravovat a usmířovat svět, a tak budovat Boží království (Mt 5,3–10)

Jk 2,12–13

8.1.7 Nový pohled na svět

Cíle:

Děti mají objevit víru jako schopnost rozpoznávat v tomto světě Boží království.

Děti mají tento objev vnímat jako výzvu k chápání konkrétních životních situací a k vytváření vědomí smysluplnosti vlastního života.

Obsahy:

Víra jako nový pohled na svět

Podobenství o Božím království

Mt 25,1–13; Mt 18,12–13; Mt 21,28–31; Mt 20,1–16; Mk 4,3–8; L 12,16–20; L 14,16–24; L 18,10–14; L 15,8–9; L 15,11–32

8.1.8 Nový pohled na člověka

Cíle:

Děti mají objevit víru jako schopnost rozpoznávat v druhém člověku svého bližního, který potřebuje pomoc.

Děti mají rozšířit svůj pohled na Boží království jako na společenství, ve kterém Bůh miluje lidi a lidé milují Boha a sebe navzájem.

Obsahy:

Víra jako nový pohled na člověka

Podobenství o milosrdném Samaritánovi (L 10,25–37)

Výzva k angažované pomoci druhému člověku, která znamená volbu: přihlížet nebo pomáhat

Žalm 102

8.2 Vnitřní kompas

Antropologický rozměr:

Děti v tomto věku intenzivně prožívají chvíle samostatného rozhodování v konkrétních situacích, ale také manipulující vlivy a tlaky autorit, které musí akceptovat (rodina, škola). Kritériem k samostatnému rozhodování obvykle bývá připodobnění se výrazným životním vzorům nebo snaha „nelišit se“ a „přizpůsobit se“ svým vrstevníkům. Děti mají možnost reflektovat motivaci svého rozhodnutí včetně schopnosti nést za důsledky svého rozhodnutí odpovědnost a uvědomit si, že mravní rozhodnutí v křesťanském kontextu je nejen výsledkem zvažování vnějších podmínek, ale také vyjádřením vnitřního postoje.

Teologický rozměr:

Svědění chápeme jako zvláštní projev Boží přítomnosti v nitru každého člověka, i když „hlas svědomí“ nelze ztotožňovat bezprostředně s hlasem Božím. Bůh však každého člověka oslovuje „darem svědomí“ a uschopňuje ho ke správné odpovědi a zodpovědnosti. Člověk je volán zásadně k tomu, aby v sobě uskutečnil Boží obraz, k němuž byl zrozen. Má-li být svědomí správnou orientací k rozhodování, má každý člověk povinnost je formovat.

8.2.9 Svědomí a odpovědnost

Cíle:

Děti si mají uvědomit existenci svého vlastního svědomí na situacích, kdy se rozhodují pro mravně dobrý nebo špatný čin.

Děti si mají uvědomit odpovědnost za svá mravní rozhodnutí vzhledem k sobě, k druhým lidem a ke světu.

Obsahy:

Příběhy otevírající nutnost volby mezi dobrem a zlem

Výchova k zodpovědnosti za svá rozhodnutí

Důsledky jednání vůči sobě, druhým lidem a vůči Bohu

8.2.10 Slyšet srdcem

Cíle:

Děti si mají uvědomit, že mravní rozhodnutí není jen výsledkem zvažování vnějších názorů a norem, ale především výsledkem jejich vnitřního postoje.

Děti se mají dotknout skutečnosti, že v největší hloubce vlastního nitra zvažuje křesťan svá rozhodnutí společně s Bohem.

Obsahy:

Nácvik soustředění, ztišení a meditace

Srdce jako znamení prostoru, kde ke mně promlouvá Boží hlas

Ex 36,26

8.2.11 Můj vnitřní hlas

Cíle:

Děti mají získat základní náhled na vývoj svědomí z pohledu vývoje člověka.

Děti mají získat vědomí zodpovědnosti za formování vlastního svědomí.

Obsahy:

Svědění jako Boží hlas v člověku: člověk přichází na svět s „darem svědomí“, které mají povinnost formovat dále nejprve jeho rodiče, později on sám

Vývoj svědomí

Výchova svědomí

8.3 Budoucnost již začala

Antropologický rozměr:

Děti jsou díky médiím často konfrontovány s nešťastnými situacemi (války, hlad, katastrofy) vyvolávajícími strach a nejistotu. Ze strany dospělých vnímají na jedné straně neklid a bezmocnost, na druhé straně vědí o lidech, kteří se pro řešení těchto velkých problémů osobně nasazují. Děti stojí mezi rozhodnutím tyto skutečnosti vědomě přehlížet a postavit se k nim lhotejně, nebo je vnímat jako výzvu k angažovanosti. Pro křesťany je motivací k angažovanému jednání příslib Božího království.

Teologický rozměr:

Boží království je na zemi už přítomné, avšak není naplněné. Proto budou existovat až do konce světa konflikty, násilí a utrpení. Posláním křesťanů pak je zpřítomňovat Boží království ve světě. Prvním krokem tohoto poslání je dovolit Bohu, aby stále více působil v srdci člověka.

8.3.12 Království míru a pokoje

Cíle:

Děti si mají uvědomit politickou a náboženskou situaci izraelského národa v době před Ježíšovým narozením a z ní plynoucí upínání se k naději na příchod Mesiáše.

Děti mají v příchodu Ježíše na svět rozpoznat podstatu dnešní situace: Boží království je již přítomné v tomto světě, i když je plný konfliktů, válek, bídy a utrpení.

Obsahy:

Boží království v tomto světě jako znamení Božího království na věčnosti

Boží království, které neřeší konflikty současného světa

Porozumění významu slov: Boží království „již ano – ještě ne“

8.3.13 Kristus ve mně

Cíle:

Děti mají získat osobní pohled na událost narození Božího syna: Ježíš se chce narodit v srdci každého člověka.

Děti se mají dotknout skutečnosti, že Ježíš vstupuje do vnitřních konfliktů člověka ne proto, aby ho odsoudil, ale aby mu přinesl pokoj.

Obsahy:

Výchova ke schopnosti zakusit vnitřní pokoj, jehož důsledkem je zasazování se o mír a o sociální spravedlnost

8.3.14 Kristus v našem středu

Cíle:

Děti mají získat nový pohled na události vtělení Božího syna: Ježíšova přítomnost ve světě je přítomností Krista v bližních.

Děti si mají uvědomit podstatu křesťanského jednání ve světě, kdy motivem není odvrácení katastrofy, ale práce na rozvíjení Božího království, v jehož středu je Kristus.

Obsahy:

Mt 25,40

Výzva k přinášení „světla pokoje“ konkrétním lidem, kteří žijí v nejbližším okolí

8.4 Společný život s Bohem

Antropologický rozměr:

V převážně pozitivním vnímání světa dětí tohoto věku lze rozpoznat přání a touhu po šťastném světě. Výrazem jejich naplnění mohou být jednak materiální přání, přání realizovat se v různých činnostech (sport, zájmy), ale také nasměrování na ideály a hodnoty, které je přesahují. Nutným předpokladem k naplnění těchto tužeb se pak pro dítě stává „pocit svobody“, za který dítě považuje možnost samo rozhodovat, kdy a kam půjde a co bude dělat.

Teologický rozměr:

Svoboda je hodnota v lidském životě, kterou se stáváme Božím obrazem ve vlastním slova smyslu. Vnější projevem svobody je pak schopnost člověka rozhodovat se pro dobro. Základním souhrnem podmínek života ve svobodě je Desatero. Zvláště první tři přikázání hovořící o prvenství Boží lásky k člověku otevírají člověka skutečné svobodě, která chrání před vznikem jakékoli závislosti.

8.4.15 Jsme povoláni ke svobodě

Cíle:

Děti mají umět rozlišit různá pojetí svobody v současném světě.

Děti mají uslyšet nabídku pojetí svobody jako nezávislosti, což ne- znamená nevázanost, ale nezotročení.

Děti mají pochopit, že omezení naší svobody spočívá v právu druhého na vlastní svobodu.

Obsahy:

Svoboda ve světle přirozené morálky:

- svoboda znamená, že si můžu dělat, co chci;
- svoboda znamená, že mi nikdo nesmí brát to, na co mám právo;
- svoboda znamená, že nic nade mnou nemá moc (alkohol, drogy, druzí lidé).

8.4.16 Desatero – svoboda osvobozených

Cíle:

Děti mají rozšířit své chápání svobody o biblický pohled na svobodu, která nám byla bez zásluhy darována.

Děti si mají uvědomit, že tento pohled na svobodu je obsahem úvodu Desatera.

Děti mají vnímat Desatero jako výzvu ke skutečně svobodnému jednání člověka, výzvu ke svobodě osvobozených.

Obsahy:

Desatero v konfrontaci se starověkými zákoníky a Listinou základních práv a svobod

Úvod k Desateru: výzva ke svobodnému jednání

Svoboda osvobozuje od strachu (Ř 8,31)

8.4.17 Svoboda k víře

Cíle:

Děti mají umět rozlišit různá pojetí víry v současném světě.

Děti mají uslyšet nabídku pojetí víry jako důvěry v Boha a uslyšet, že opakem víry není, že nevěřím, ale nedůvěra a strach.

Obsahy:

Pojetí víry v současném světě:

- víra je pro děti;
- víra je jiné jméno pro morálku;
- víra znamená přijmout, že Bůh člověka omezuje a svazuje;
- věřit znamená nepotřebovat důkaz;
- věřit se dá v cokoli;

Víra jako neustále prožívaná zkušenost s tím, jak Bůh v našem životě jedná

Prohloubení prvního přikázání

8.4.18 Co je svaté, ať ti zůstane svatým: Bůh ať ti zůstane Bohem

Cíle:

Děti si mají uvědomit moderní podoby zneužívání Božího jména.

Děti mají pochopit, že zneužití Božího jména ke svému prospěchu vrhá špatné světlo na Boží svatost.

Obsahy:

Tři novodobé způsoby zneužívání Božího jména:

- Lidé zneužívají Božího jména, když předstírají, že v materiálních hodnotách mohou najít své poslední blaho a celé své štěstí.
- Lidé zneužívají Božího jména, aby se navzájem ovládali a vzbuzovali strach.
- Lidé zneužívají Božího jména, když se staví tak, jako by všechna pravda o Bohu byla jen v jejich držení.

Prohloubení druhého přikázání

8.4.19 Otroci výkonu

Cíle:

Děti si mají uvědomit charakter dnešní doby, který tlačí člověka k výkonu nebo k trávení volného času pokusem o únik z reality.

Děti si mají uvědomit hodnotu času, který je naplněný setkáním se sebou, s druhými a s Bohem, a sledat takto strávený čas cennějším než čas strávený prací a výkonem.

Obsahy:

Příběh k zamyšlení nad využitím volného času

Čas pro vlastní zastavení, pro druhé a pro Boha

Prohloubení třetího přikázání

8.4.20 Šabat – svátek nekončící naděje a života

Cíle:

Děti se mají seznámit s průběhem židovského svátku šabatu.

Děti mají získat náhled na podstatu svátku, který je oslavným vyjádřením víry v Boha.

Obsahy:

Vyprávění podle vzpomínek z dětství Belly Chagallové o slavení šabatu v rodině

Uspořádání zjednodušené slavnosti

KKC 2168–2173

8.4.21 Neděle – svátek osvobození

Cíle:

Děti si mají uvědomit potřebu dne odpočinku.

Děti si mají uvědomit, že slavnost není uspokojování potřeb, ale je vyzdvižením hodnoty, kterou život dostává hlubší rozměr

(narozeniny – oslava života, olympijské hry – oslava fyzické krásy a výkonu apod.)

Děti mají objevit, že pro křesťany je největší oslavou neděle, kdy se slaví začátek nového stvoření v Ježíši Kristu.

Obsahy:

Prohloubení třetího přikázání

Význam slavení neděle pro křesťany

Výchova ke slavení

8.4.22 Otvírám dveře svého nitra

Cíle:

Děti mají udělat zkušenost, že modlitba není odříkávání textu, ale výraz našeho postoje k Bohu.

Děti si mají uvědomit různé postoje, které lze v modlitbě vyjádřit: děkování, prosba, náрек, chvála.

Obsahy:

Cvičení ztišení a meditace jako předpoklad vnitřní modlitby

Základní formy modlitby

8.5 Obklopení láskou

Antropologický rozměr:

Děti zažívají svoje hranice i hranice, které jim kladou ostatní. Zažívají, že často nedostojí svým slibům a předsevzetím ony, ani druzí lidé. Jeví se jim to jako osobní selhání a vina, kdy na jedné straně touží po odpuštění a přijetí, ale proti které se na druhé straně často vzpírají a přejí si, aby mohli rozhodovat jen ve svůj prospěch. Křesťané věří, že Bůh přijal ohrazení člověka v životě a smrti Ježíše Krista, a tak dává odpuštění vin nový rozměr bezpodmínečné Boží lásky.

Teologický rozměr:

Vina je neoddelitelnou realitou lidského života, proto věřící člověk potřebuje odpuštění lidské i Boží. Boží odpuštění je zvláštní skutečnost, která nás po upřímné lítosti vnitřně obnovuje. Ujistěním o Božím odpuštění je svátost smíření. Tato neustále nová možnost obnovy je projevem Boží věrnosti i v naší nevěrnosti.

8.5.23 Vina a obrácení

Cíle:

Děti si mají uvědomit, že provinění patří k lidskému životu, ale přiznat si, že vinu také často zlehčujeme nebo hledáme výmluvy.

Děti se mají konfrontovat s lidskou zkušeností: když se člověk setká po přiznání viny s láskyplným odpuštěním, je to pro něj výzva ke změně vlastního jednání.

Obsahy:

Vina a odpuštění ve světle přirozené morálky

Křesťanský pohled na vinu a odpuštění

Reflexe zacházení s vlastní vinou

8.5.24 Svátost smíření

Cíle:

Děti se mají učit vnímat svátost smíření jako uzdravující děj, v němž Bůh staví člověka v síle Ducha Svatého na počátek nového života ve společenství.

Děti se mají učit vnímat hřích jako překážku ve vztahu ke Kristu.

Obsahy:

Prohloubení svátosti smíření

Pozn.: Nejde o to, povzbudit děti, aby usilovaly o „bezhříšnost“, ale aby se v každé situaci viny snažily o obnovu živého vztahu k lidem a ke Kristu

8.5.25 Ježíš osvobozuje od hříchů

Cíle:

Děti mají lépe pochopit vzájemný vztah tří skutečností: dědičný hřích, tajemství vykoupení a křtu.

Děti se mají učit vnímat velikonoční události jako Kristovo vítězství nad zlem.

Obsahy:

Dědičná vina

Podstata svátosti křtu

Kristus – Vykupitel člověka

KKC 601

8.5.26 Vzkříšen k novému životu

Cíle:

Děti se mají učit vnímat, že ve vzkříšení se ukázala Boží láska jako silnější než lidský hřích, pro který Kristus zemřel.

Víra ve vzkříšeného Krista nám dává jistotu, že i přes hrůzy ve světě stojí za konečným vítězstvím dobra sám Bůh.

Děti mají zažít alespoň v náznaku, že Bůh i nás osobně vzkřísí k věčnému životu.

Obsahy:

Ježíš Kristus zemřel za naše hříchy a vstal z mrtvých, aby ukázal, že Boží láska je silnější než lidská provinění

8.6 Přijmout zodpovědnost

Antropologický rozměr:

Děti zažívají společenství s druhými lidmi v rodině, ve třídě a ve skupině svých vrstevníků. Na jedné straně se dítě odpoutáváním od rodiny individualizuje, na druhé straně však získávají na významu jiná společenství a jejich normy. Ve střetu se skupinami se odehrává proces nalézání smyslu a nalézání vlastního lidství. Nabídkou při hledání způsobu vzájemného soužití jsou zásady formulované ve čtvrtém až desátém přikázání Desatera.

Teologický rozměr:

Čtvrté až desáté přikázání formuluje zásady zodpovědného soužití mezi lidmi. Jsou konkretizací všeobecně platného: „Co nechceš, aby jiní činili tobě, nedělej ty jim.“

8.6.27 Jak se rozhodnout

Cíle:

Děti si mají osvojit kritéria pro rozhodování mezi větším a menším zlem a mezi větším a menším dobrem.

Děti mají dospět k poznání, že znalost Desatera nám dává orientaci v základních hodnotách, ale nezabývá nás povinností rozhodovat se mezi větším a menším zlem a větším a menším dobrem.

Obsahy:

Příběhy s mravním dilematem

Zásady rozhodování

8.6.28 Odpovědnost v rodině

Cíle:

Děti si mají uvědomit své postavení v rodině a učit se řešit rodinné konflikty.

Děti mají rozšířit své chápání smyslu čtvrtého přikázání nejen jako požadavku na bezpodmínečnou poslušnost dětí vůči rodičům, ale také jako zodpovědnost dospělé generace za stárnoucí generaci, které patří úcta, nikoli almužna.

Děti se mají učit vnímat napětí mezi vnitřní poslušností vůči autoritám a nutností odepřít poslušnost, je-li autority zneužito.

Obsahy:

Prohloubení čtvrtého přikázání

Výchova ke schopnosti hledat kompromis při řešení mezigeneračních konfliktů

Poslušnost vůči autoritám

Příklady zneužití autority a příklady manipulujícího jednání

Reflexe vlastního vztahu k autoritám

8.6.29 Cena života

Cíle:

Děti si mají uvědomit, že důstojný lidský život je první hodnotou, za kterou jsme zodpovědní.

Děti si mají uvědomit zodpovědnost člověka za rozvoj všech tří rozměrů lidského života: tělesného, duševního i duchovního.

Obsahy:

Reflexe vlastního žebříčku hodnot

Prohloubení pátého přikázání

KKC 2258

8.6.30 Touha po lásce

Cíle:

Děti mají zažít, že kořenem lásky je touha člověka překročit sám sebe. To je základ jeho touhy po lásce lidské i Boží.

Děti si mají uvědomit, že touhy po lásce se dá také zneužívat.

Obsahy:

Touha člověka překročit sám sebe jako základ touhy člověka po lásce k člověku i k Bohu

Příklady ze světové literatury zachycující lidskou touhu po lásce

8.6.31 Zrození k lásce

Cíle:

Děti se mají naučit rozlišovat mezi láskou mezi přáteli, láskou ve vztahu muže a ženy, láskou rodičovskou a láskou k Bohu.

Děti se mají dotknout skutečnosti, že láska je umění, kterému se musíme učit.

Obsahy:

Přátelství a láska

Láska jako cesta k naplnění života

Zneužití tužeb člověka

Prohloubení šestého přikázání

8.6.32 Vlastnit a darovat

Cíle:

Děti si mají upevnit vědomí, že sedmé přikázání vybízí k pravé svobodě ve vztahu k osobnímu majetku, tj. být svobodný pro dávání, nebýt závislý na majetku.

Děti si mají nově uvědomit, že toto přikázání se vztahuje i k právu všech lidí užívat bohatství země.

Obsahy:

Sociální učení církve

Výchova k prosociálnímu jednání

Prohloubení sedmého přikázání

Sk 20,35

Jk 2,15–17

8.6.33 Slova jsou jako peří

Cíle:

Děti si mají uvědomit závažnost vyřčeného slova pro důvěryhodnost vztahů mezi lidmi.

Děti se mají učit vytvářet vztahy důvěry, které také ostatním umožní důvěřovat.

Obsahy:

Verbální a neverbální komunikace

Pravdivost a otevřenost v komunikaci

Následky pomluv a zkreslování skutečnosti

„Používání masky“ a hraní rolí v nedůvěryhodném prostředí

Cvičení v důvěryhodné komunikaci

8.7 Důvěřovat v budoucnost

Antropologický rozměr:

Děti v tomto věku rády sní. Když se cítí svým okolím přetěžovány, odlétají do světa snů, v němž zažívají to, co samy chtějí. Ve snění mohou též řešit své konflikty a odbourávat agrese. Ve snech se mohou svobodně pohybovat a vklouzávat do různých rolí a zážitků. Okolí reaguje na takové sny s neporozuměním. Snění a fantazie jsou však podstatou kreativity.

Teologický rozměr:

Naděje, že Boží království je dovršeno v nebi, je pro křesťany výzvou, aby svým životem toto království zpřítomňovali všude ve světě.

8.7.34 Nová nebesa a nová země

Cíle:

Děti mají pochopit souvislost obrazů společenství Boha s lidmi na začátku a na konci Bible

Děti mají zažít okouzlení z vize naplněného Božího království.

Obsahy:

Ráj a nový Jeruzalém

Kristus – Alfa a Omega

Gn 2,8–14

9. třída

Věřit a žít

Ročníkové cíle

Zralá religiozita ve zralé osobnosti

Teologická rovina

Mladý člověk se má seznámit s obraznou biblickou odpovědí na existenciální otázky člověka.

Mladý člověk má být uveden do jiných světových náboženství a být veden k toleranci vůči jinému náboženství i jinému pojetí víry.

Antropologická rovina

Mladý člověk se má učit klást si existenciální otázky a neztrácet chuť hledat náboženskou odpověď.

Mladý člověk se má disponovat k udržení si a obhájení důvodů křesťanské naděje tváří v tvář náboženské pluralitě současného světa.

Obsahy

Křesťanský smysl utrpení

Kniha Genesis jako obraz smyslu lidské existence v Bohu (stvoření světa a člověka, první hřích a dědičná vina, odklon člověka od Boha)

Různá světová náboženství (hinduismus, buddhismus, čínský konfucianismus a taoismus, židovství, islám)

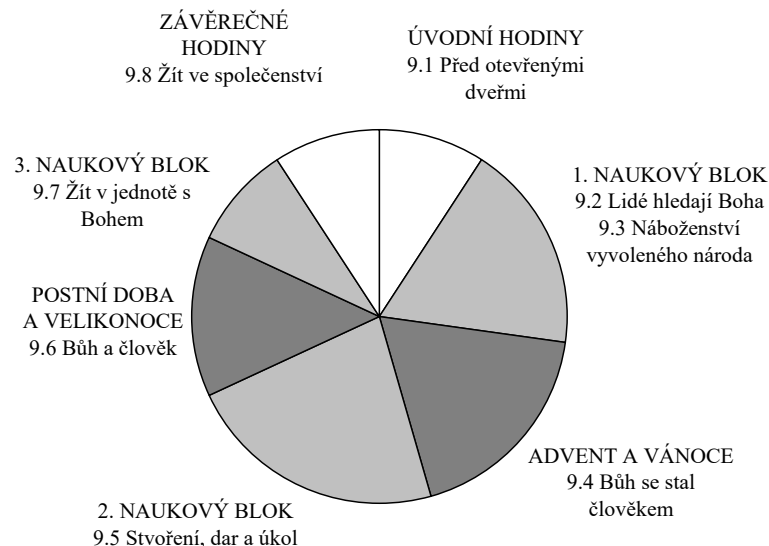
Křesťanství v ekumenickém pojetí

Různé formy křesťanské spirituality

Ročníkový symbol

Ročníkovým symbolem je symbol otevřených dveří jako znamení vstupu do dospělosti a otevřenosti vůči světu.

Uspořádání tematických celků

Základní pomůcky

MÜLLER, F. N., ZISLER, K. *Věřit a žít*. Praha: Portál, 1995.

9.1 Před otevřenými dveřmi

Antropologický rozměr:

Mladí lidé si přejí, aby byli od druhých přijímáni a aby se mohli sdílet. Učí se zacházet se sdílením problémů a názorů a učí se poznávat, že sdílet se neznamená jen hovořit s ostatními, ale „být otevřen pro druhé a darovat něco ze sebe samotného“.

Teologický rozměr:

V Ježíši Kristu se zviditelňuje, jak se z velké lásky až „do krajnosti“ Bůh sdílí s lidmi. Sdílení vytváří důležitý předpoklad pro vytvoření společenství nejen člověka s člověkem, ale také člověka s Bohem.

9.1.1 Otevřít se sobě i druhým

Cíle:

Mladý člověk má poznávat, že sebesdílení znamená víc, než jen hovořit s ostatními: být otevřen pro druhé a dávat něco ze sebe sama. Mladý člověk má být povzbuzen v důvěryhodném prostředí k otevřeným vztahům.

Obsahy:

Vzájemné sdílení jako důležitý předpoklad společenství

Vzájemně se sdílet a vyslovovat ve hře, v pohybu, v hudbě, ve výtvarných projevech

9.1.2 Bohu důvěřuji

Cíle:

Mladý člověk si má uvědomit různá životní prostředí, kterými prochází a která na něj čekají, a sdílet se s ostatními se svým strachem z nejistoty a změny.

Mladý člověk se má seznámit s příběhem Ezaua a Jákoba a na jeho základě reflektovat svou důvěru v Boha.

Obsahy:

Ezau a Jákob jako příběh narůstající důvěry v Boha

Příklad zkušenosti, kdy Bůh se sdílí s člověkem

Gn 27.–32. kap.

9.1.3 Jít do života s Bohem

Cíle:

Mladý člověk si má uvědomit, že vzájemné sdílení je důležitý předpoklad nejen společenství člověka s člověkem, ale také člověka s Bo-hem.

Mladý člověk si má zopakovat vybrané evangelijní příběhy a hledat v nich znamení Boží blízkosti.

Obsahy:

J 10,9n

V Ježíši Kristu se Bůh přibližuje lidem

Mk 3,1–6; Mk 5,1–20; L 7,11–17; L 8,22–25

9.1.4 Někdy také můžeš potkat bolest

Cíle:

Mladý člověk se má zamyslet nad smyslem utrpení a uvědomit si tváří v tvář utrpení sílu křesťanské naděje.

Mladý člověk má být s tímto vědomím schopen vyjádřit svůj postoj k utrpení druhého a být připraven těšit, pomáhat a navštěvovat.

Obsahy:

Křesťanský smysl utrpení

Biblické výpovědi o lidském utrpení (Job, žalmy) a o postojích k utrpení druhého člověka

9.2 Lidé hledají Boha

Antropologický rozměr:

Mladí lidé se ve svém okolí setkávají s různými životními styly. Přejí si dělat něco, co si myslí, že dá jejich životu smysl. Důsledkem hledání je zájem o alternativní životní styly, ale také o náboženská společenství.

Teologický rozměr:

Také ostatní náboženství nabízejí a hledají možnosti transcendentní životní praxe. Církev je společenství, které udržuje reálnou přítomnost Ježíše Krista a které jako základní svátost doprovází

lidský život v jeho vrcholech i hlubinách. Když křesťané zvěstují Kristovu smrt a vyznávají jeho zmrtvýchvstání, vyplňuje církev své poslání pro budoucnost.

9.2.5 Otázky staré jako lidstvo samo

Cíle:

Mladý člověk si má položit základní existenciální otázky, společně na ně hledat odpovědi a sdílet se.

Mladý člověk si má uvědomit, že člověk v tomto životě bude stále hledat odpovědi, o jejichž pravdivosti se přesvědčí teprve až spatří Boha tváří v tvář.

Obsahy:

Existenciální otázky typu: „Proč jsem na světě?“, „Odkud jsem?“,

„Má můj život smysl?“ a odpovědi různých filosofii a náboženství

Nabídka křesťanství

Napětí mezi nemožností najít vyčerpávající odpověď a nutností vytrvat v celoživotním hledání

9.2.6 Odpověď některých světových náboženství: hinduismus a buddhismus

Cíle:

Mladý člověk se má seznámit se základními myšlenkami hinduismu a buddhismu a uvědomit si shodné a rozdílné prvky obou náboženství s křesťanstvím.

Mladý člověk má poznat rozdíly v přístupu buddhismu a křesťanství k bolesti.

Obsahy:

Symbyoly světových náboženství a jejich geografické rozložení ve světě

Hinduismus (základní myšlenky, pojmy a osobnosti)

Buddhismus (základní myšlenky, pojmy a osobnosti)

9.2.7 Čínský universismus a islám

Cíle:

Mladý člověk se má seznámit se základními myšlenkami čínského universismu (konfucianismus, taoismus).

Mladý člověk se má blíže seznámit s islámem jako s náboženstvím, se kterým nás spojuje postava Abrahama, a učit se orientovat v současné situaci vztahů islámských zemí k ostatnímu světu.

Obsahy:

Čínský universismus (základní pojmy, myšlenky, osobnosti)

Islám (základní pojmy, myšlenky, osobnosti, shodné prvky s křesťanstvím)

9.3 Náboženství vyvoleného národa

Antropologický rozměr:

Mladý člověk si uvědomuje svou jedinečnost a vnímá potřebu mít své poslání a své místo ve společnosti. Základní vhled do dějin izraelského národa prohlubuje kulturní a historické vědomí souvislostí a vnímání Boha jako věrného průvodce svého lidu.

Teologický rozměr:

Bůh si vyvolil izraelský národ za svůj lid a v průběhu dějin si z jeho středu vybírá lidi, svěřuje jim úkoly, a tak neustále obnovuje své vyvolení pro celý národ.

Křesťané věří, že Ježíš Kristus je vyvoleným „nárožním kamenem“, schopným unést stavbu, kterou Bůh buduje. Ti, kteří v něj věří, se pak „skrze něho, s ním a v něm“ stávají novým Božím lidem, církví.

9.3.8 Bůh se zjevuje v dějinách

Cíle:

Mladý člověk má uvidět vyvolený národ jako Hospodinův lid Smlouvy.

Mladý člověk má poznávat společné a rozdílné prvky křesťanství a židovství.

Obsahy:

Bůh se dává poznat v dějinách Izraele a uzavírá s vyvoleným národem „smlouvu“

Bůh jako věrný průvodce izraelského národa

Osobnosti izraelského národa: Abraham, Noe, Mojžíš...

Židovské očekávání příchodu Mesiáše

9.3.9 Cesta Izraele dějinami

Cíle:

Mladý člověk se má seznámit s dějinami židovského národa jako jednoho z nejvíce zkoušených národů na světě, který si dokázal přes všechna utrpení zachovat víru v jediného Boha.

Mladý člověk se má seznámit s hlavními památkami starého Izraele, které se dochovaly do dnešních dnů a zorientovat se v současné politické situaci Izraele.

Obsahy:

Přehled hlavních událostí dějin Izraele od starověku až do dnešních dnů

Budování nového státu Izrael a spory o území

Základní svátky u současných příslušníků židovského náboženství

9.4 Bůh se stal člověkem

Antropologický rozměr:

Mladý člověk má potřebu prezentovat svůj názor, na druhé straně však je jeho nepřijetí zraňuje a vnímá neporozumění. Hluboce touží, aby byl druhými přijímán, je vděčný za solidaritu a je schopný solidaritu projevit, když jde o problémy, které se ho týkají.

Teologický rozměr:

Ježíš ve svých kázáních, v zázracích a uzdravováních zdůrazňuje zkušenost bezpodmínečného přijetí Bohem. V Ježíši Kristu se Bůh stává člověkem a prožívá lidskou existenci. Tam, kde zažíváme, jaký je Ježíš, nejlépe porozumíme, jaký je Bůh.

9.4.10 Dlouho očekávaný Vykupitel

Cíle:

Mladý člověk má poznat, že proroctví o Mesiáši, která byla známá již mnoho století před Ježíšovým narozením, se v křesťanství vztahují na příchod, život, smrt a zmrtvýchvstání Ježíše Nazaretského.

Mladý člověk si má uvědomit, že Ježíš nepřichází zachránit jeden národ nebo odstranit bídu světa, ale přichází zachránit pro věčnost.

Obsahy:

Advent jako očekávání záchranu pro všechny lid

Křesťanská víra v Mesiáše, který bude mnoho trpět a vezme „na sebe viny mnohých“

Mesiánské předpovědi, ve kterých lidé nacházejí naději na záchranu

9.4.11 Ježíš historický

Cíle:

Mladý člověk má poznat Ježíše jako skutečnou historickou postavu.

Mladý člověk se má naučit obhájit na základě odkazů na prameny historickou existenci Ježíše Nazaretského.

Obsahy:

Prameny vypovídající o historicitě Ježíše Nazaretského

Ježíš jako historicky doložená postava

9.4.12 Ježíš, Syn Boží, Mesiáš a Pán

Cíle:

Mladý člověk se má seznámit s argumenty víry: proč křesťané vidí v Ježíši slíbeného Zachránce a Božího Syna.

Mladý člověk se má utvrdit ve své víře v Ježíše, vtěleného Božího Syna, a tím i ve víře v trojjediného Boha.

Obsahy:

Ježíšovo božství

Evangelijní zprávy o zázracích odporujících přírodním zákonům a ukazujících na Kristovu božskou moc

Zmrtvýchvstání jako předpoklad naší víry (1 K 15,17–22)

Pojetí Krista v Janově evangeliu: Kristus jako Slovo sjednocené s Bohem (J 1,1–14)

Pojetí Krista u svatého Pavla (F 2,6–11)

9.4.13 Ježíš – Učitel

Cíle:

Mladý člověk má uslyšet jádro radostné zvěsti a potvrdit si, že v něm platí uvedená pravidla lásky k Bohu a bližním.

Mladý člověk si má potvrdit, že stejným způsobem lze žít i dnes a že uvedená pravidla vnášejí evangelium do života.

Obsahy:

Podstata Ježíšovy radostné zvěsti (Mt 4,17)

Základní zásady pro život v Božím království:

- zlaté pravidlo (Mt 7,12)
- přikázání lásky (Mt 22,37–39)
- přikázání vzájemné služby (J 13,14n)
- nové přikázání (J 15,17)

9.4.14 Křesťanské církve

Cíle:

Mladý člověk se má seznámit se specifiky jiných křesťanských církví a uvědomit si společné základy víry.

Mladý člověk se má učit v ekumenickém duchu spolupracovat s ostatními křesťanskými církvemi.

Obsahy:

Křesťanské církve a denominace u nás

Ekumenismus

Prostor pro spolupráci: nasazení za mír, důstojnost člověka a sociální spravedlnost

Síla společné modlitby

9.5 Stvoření, dar a úkol

Antropologický rozměr:

Mladí lidé často přemýšlejí o své budoucnosti a o budoucnosti světa. Mnozí neprožívají budoucnost jako výzvu, ale jako přítěž. Jejich naděje, že v práci uplatní své schopnosti a přání, se zdá být čím dál tím méně realistická. Jsou konfrontováni s problémy životního prostředí a musí hledat svoje postoje k otázkám etiky životního prostředí.

Teologický rozměr:

Podle biblického obrazu stvoření předává Bůh lidem spoluodpovědnost za utváření světa. Ve stvořitelském Božím příkazu

je člověk vyzván, aby vložil svoji aktivitu do služby společenství a světu. Skutečnost, že Bůh dává mnohem víc, než člověk dokáže svou prací vytvořit, osvobozuje od závislosti na výkonu.

9.5.15 Zpráva o stvoření

Cíle:

Mladý člověk se má učit chápat biblickou zprávu o stvoření jako obraz ukazující na Boží dílo a na úkol, který člověk jako součást stvoření má.

Mladý člověk se má učit obdivovat svět jako Boží dílo a být si vědom, že Bůh svěřuje lidem svět, aby měli podíl na jeho stvořitelském díle.

Obsahy:

Biblická zpráva o stvoření (Gn 1,1–2,4)

Výchova ke schopnosti objevovat a interpretovat skryté i otevřené výpovědi o Bohu

9.5.16 Věda a víra

Cíle:

Mladý člověk se má seznámit s novými hypotézami a poznat, že věda a víra nestojí v rozporu.

Mladý člověk má poznat, že vývoj vědy nestojí v rozporu s přijetím víry v Boha Stvořitele.

Obsahy:

Věda a víra – dvě nezávislá odvětví hledající pravdu

Některé vědecké hypotézy o vzniku světa

9.5.17 Evoluční teorie

Cíle:

Mladý člověk má poznat, že vývojová teorie není překážkou v přijetí víry v Boha.

Mladý člověk si má uvědomit, že člověk jako celek je dílem velké Boží lásky a ústředním bodem Božího zájmu.

Obsahy:

Vznik a vývoj života podle evoluční teorie

9.5.18 Spolupracovat na díle stvoření

Cíle:

Mladý člověk se má učit vnímat stvoření jako dar a být odhodlán chovat se k němu zodpovědně.

Mladý člověk má poznat, že není v Božím plánu, abychom svými nemoudrými rozhodnutími, často jen v zájmu vyšších zisků, devastovali zemi bez omezení.

Obsahy:

Bůh svěřuje lidem svět, aby měli podíl na jeho stvořitelském díle (Ž 8,5–7; Gn 1,27–28).

Etika životního prostředí z křesťanského pohledu

9.6 Bůh a člověk

Antropologický rozměr:

Mladí lidé poznávají, že sdílení se s důvěryhodnými lidmi má pro jejich život velký význam. Při svém hledání dobrých přátel vnímají sice především vnější vlastnosti a hodnocení druhými lidmi, ale nalezení dobrého přátelství dává jejich životu smysl.

Teologický rozměr:

Ježíš se v mnoha setkáních obracel k lidem, svou láskou je osvobozoval od izolace a od pocitu nesmyslnosti. Svým učedníkům dal úkol, aby jeho lásku uskutečňovali mezi sebou a aby ji předávali ostatním (J 13. kap.) Tento úkol platí dnes i pro nás. Uskutečňuje se skrze lidská setkávání, která ukazují na Boží lásku: ve vztahu muže a ženy, v rodině, v přátelství.

9.6.19 Jako muž a žena

Cíle:

Mladý člověk si má potvrdit vlastní sebepřijetí a poznávat, že základním předpokladem přátelství je otevřít se, radovat se s druhými, soucítit s nimi a odpouštět.

Mladý člověk se má učit vidět v láskyplném setkání Boží přítomnost a svátost manželství jako znamení lásky a Boží blízkosti.

Obsahy:

Setkávání cestou vcítění se do druhého

Boží obraz člověka jako společenství muže a ženy (Gn 2,22)

Příklady mužských a ženských vzorů

Hledání a uskutečnění sociální role muže a ženy

9.6.20 Bůh je Láska

Cíle:

Mladý člověk má na základě vyhledaných úryvků z Písma svatého uslyšet, že Bůh je Láska a miluje všechny lidi.

Mladý člověk se má seznámit s příklady prokazování lásky k bližním a reflektovat vlastní zkušenost s přijetím nebo darováním.

Obsahy:

Reflexe obohacujících setkání a zlých střetnutí

Odhodlanost opětovně se setkání otevírat, protože jen tam, kde přebývá láska, můžeme zažívat Boha, který se projevuje jako láska

Svědectví Bible o Boží lásce k nám a o příkazu vzájemné lásky mezi lidmi (1 J 4,9–11)

9.6.21 Člověk odpovídá na Boží lásku

Cíle:

Mladý člověk má vyhledat odpovědi na Boží lásku na příkladech života současných lidí a srovnat je se starozákonními příběhy.

Mladý člověk si má uvědomit skryté formy náboženského fundamentalismu uvnitř církve.

Obsahy:

Negativní odpovědi lidí na Boží lásku a srovnání s některými biblickými obrazy:

– V Boha nevěřím, chci si dělat, co se mi zlíbí (Gn 6,5–8,22; Gn 18,16–19,27).

– Chci být jako Bůh (Gn 3. kap.; Gn 11,16).

Výchova ke schopnosti neodsoudit druhého za jeho životní názor

9.6.22 Jsem obrazem Boží lásky – chci plnit Boží vůli

Cíle:

Mladý člověk se má seznámit s příkladem sv. Pavla (Sk 9,11–22; Ga 1,11–24) a uvědomit si, jak konkrétně si Bůh člověka může zavolat k úkolu hlásání evangelia.

Mladý člověk si má uvědomit, jaké „hřivny“ od Boha dostal a jak správně využívat to, co máme k dispozici.

Obsahy:

Obraz Boha v každém člověku

Specifické úkoly a poslání každého člověka

Boží vůle jako vědomé uskutečnění své životní cesty

9.7 Žít v jednotě s Bohem

Antropologický rozměr:

Mladý člověk v sobě objevuje potřebu vytvářet protiklad ke hlučnosti světa a vyhledávat zdroj ticha a vnitřního pokoje. Nejvíce jej oslovuje např. klid a vnitřní řád přírody, sdílení se se svými vrstevníky, tvořivá činnost nebo hudba. Zkušeností prohlubovaná schopnost ztišit se pak vede k prohloubení vnitřního života, rozvíjí vnímání „neviditelného ve viditelném“ a motivuje k modlitbě jako ke vztahu k živému Bohu.

Teologický rozměr:

Vrozená touha člověka po štěstí, radosti, pravdě a kráse vytváří jeho vnitřní nasměrování na tyto hodnoty. Radost i bolest potřebují účast a sdílení a křesťané zažívají hluboký smysl v tom, že v tichu hovoří s Bohem o svém životě. Křesťanské společenství je společenství, které je v modlitbě spojeno s Kristem.

9.7.23 Vnitřní život člověka

Cíle:

Mladý člověk se má učit schopnostem dívat se, naslouchat, chápat, hovořit... jako základním schopnostem k pochopení skutečnosti, ve které může zasvitnout hlubší dimenze.

Mladý člověk má zakusit, že ve svátostech zažívá Boží blízkost způsobem, který oslovuje smysly.

Mladý člověk má proniknout k symbolice a významu svátostí.

Obsahy:

Svatosti – „smyslů plná“ znamení Boží blízkosti člověku, které se uskutečňují v Kristu skrze církve

9.7.24 Modlitba – dialog s Bohem**Cíle:**

Mladý člověk se má učit vidět krásu osobního dialogu s Bohem a sdílet se s ostatními o osobní důvody k modlitbě.

Mladý člověk se má učit hlouběji vnímat jednotlivé prosby modlitby „Otče náš“.

Obsahy:

Druhy modlitby

Modlitba soukromá, ve společenství, modlitby celé církve

Denní modlitba církve

9.7.25 Žít evangelium**Cíle:**

Mladý člověk se má seznámit s různými podobami života podle Ježíšova následování, s jednotou Boží a bliženecké lásky, jednotou života a modlitby a jednotou smrti a zmrtvýchvstání.

Mladý člověk má poznávat, jak se v následování Ježíše Krista utváří křesťanský životní styl.

Obsahy:

Boží slovo jako způsob Boží přítomnosti mezi námi

Výchova ke schopnosti uvědomit si zvláštní nárok Bible jako zdroje výpovědi o Bohu

9.8 Žít ve společenství

Antropologický rozměr:

Mladí lidé zažívají sdílení především ve skupině mládeže. Život a normy skupiny jsou důležitější než život v rodině a normy rodičů a učitelů. Prání zažívat skupinu jako společenství je však

nerealizovatelné pro různou vyspělost jednotlivců a pro individualisticky nasměrované jednání.

Teologický rozměr:

Proces zrání osobnosti závisí podstatně na způsobu vzájemného soužití. Pro věřící je společenství s Ježíšem Kristem společenstvím naděje, neboť Bůh dává jejich životu smysl. Toto společenství naděje a lásky nacházejí v každodenním životě a v bohoslužbě. Mnohé skupiny ve farnostech, ale i v řádech a v nových hnutích se tak pokoušejí naplňovat Ježíšův příkaz – shromažďovat se v jeho jménu.

9.8.26 Rodina**Cíle:**

Mladý člověk se má učit chápat rodinu jako optimální Bohem chtěné společenství osob, které je zaměřeno k blahu svých členů a k přijetí a výchově dětí.

Mladý člověk se má sdílet s prožívanými potížemi ve vztahu k rodičům a vnímat je jako součást a důsledek postupného procesu osamostatňování.

Obsahy:

Rodina jako nejmenší společenství církve

Formy vzájemného soužití dvou lidí

9.8.27 Mezilidské vztahy**Cíle:**

Mladý člověk si má uvědomit existenci různých typů vztahů mezi lidmi založených na přirozených sympatiích a jejich obecné zákonitosti.

Mladý člověk má být připraven milovat bližní nezištnou bliženskou láskou, která je obrazem naplnění Ježíšova přikázání lásky.

Obsahy:

Vztahy mezi lidmi a kvalita mezilidských vztahů

Ježíš od nás žádá lásku takových kvalit, jakou miloval on nás (Mt 25,40; 1 J 4,7). Nezištná láska k bližním (caritas) jako hlavní zásada Božího království

9.8.28 Křesťanské společenství

Cíle:

Mladý člověk má poznávat, že křesťanský život podle Ježíšova obrazu je uskutečňované a prožívané lidství v jeho plné hloubce.

Mladý člověk se má seznámit s příklady živých společenství ve svém okolí.

Obsahy:

Společenství v církvi

Společenství při bohoslužbě a ve farnosti

Místní církev

9.8.29 Společenství církve

Cíle:

Mladý člověk se má učit vnímat církev jako společenství a jako základní svátost.

Mladý člověk se má učit vidět církev v jejím zápase o uskutečňování Ježíšova odkazu.

Obsahy:

Církev Ježíše Krista – církev lidí

Podstatná znamení církve: slovo, vzájemná láska, svátost, modlitba

Úřad a služba v církvi

9.8.30 Jednota v mnohosti

Cíle:

Mladý člověk se má učit vnímat církev jako jednotu v mnohosti a poznávat církev v mnoha různých formách.

Mladý člověk se má seznámit s formami života zasvěceného Bohu a s předpoklady pro udělení svátosti kněžství.

Obsahy:

Obrazy církve v Bibli: Boží lid na cestě, vinný kmen, cesta, tělo...

Povolání ke svátostnému kněžství nebo k Bohu zasvěcenému životu

9.8.31 Řády a spirituality

Cíle:

Mladý člověk má poznávat různé formy utváření života a na jejich pozadí hledat vlastní odpovědi.

Mladý člověk má získat přehled o působení některých řádových společenství a spiritualit u nás.

Obsahy:

Řádová společenství a některá hnutí a spirituality

Centra významných řádových společenství u nás

9.8.32 Známost a manželství

Cíle:

Mladý člověk má vidět otevřený prostor pro hledání své cesty ke svatosti.

Mladý člověk má poznávat jednotu těla, duše a ducha jako podstatný úkol, učit se jemnému vztahu k sobě samému i k ostatním, učit se přijímat své vlastní tělo a plně být mužem nebo ženou.

Obsahy:

Odpovědná známost

Liturgie svátosti manželství, manželský slib

9.8.33 Jděte do celého světa

Cíle:

Mladý člověk má být ujištěn, že v setkávání s Bohem se odehrává proces nalézání smyslu a nalézání vlastního lidství, jehož formou je křesťanský životní styl.

Mladý člověk má uslyšet, že Ježíš na každého vznáší požadavek hlásání evangelia (Mk 16,16) a že nejlepším svědectvím evangelia je život v lásce k Bohu a bližním.

Obsahy:

Zralá víra ve zralé osobnosti

Výzva ke hledání a odkrývání životního smyslu

OBSAH

Předmluva	3
1. Úvod	5
2. Oprávněnost náboženské výchovy	5
3. Pojetí předmětu	7
4. Obecné úkoly předmětu náboženská výchova	8
5. Obecné cíle předmětu	9
6. Doporučené metody	10
7. Uspořádání učiva	11
8. Téma, cíle a obsahy jednotlivých ročníků	12
9. Základní pomůcky	14
10. Poznámky k následujícímu textu	16
1. třída – Jsem s tebou	17
2. třída – Poznáváme Boží lásku	31
3. třída – Bůh k nám přichází	46
4. třída – S tebou na cestě	59
5. třída – Společně vytváříme Boží království	75
6. třída – Společně objevujeme víru	94
7. třída – Rosteme ve víře	114
8. třída – Utvářet život	130
9. třída – Věřit a žít	148

**Seznam dokumentů České biskupské konference
vydaných v této ediční řadě:**

1. Žít evangelium ve svobodě a solidaritě (1993)
2. Dohoda o duchovní službě ve věznicích (1994)
3. Dohoda o křtu (1994)
4. Katechetické směrnice ČBK (1994)
5. Společné prohlášení českých a německých biskupů u příležitosti padesátého výročí konce 2. světové války (1995)
6. Druhé evropské ekumenické shromáždění – Smíření: dar Boží a pramen nového života (1996) /Rada evropských biskupských konferencí, Konference evropských církví/
6. Osnovy náboženské výchovy pro základní školy (1996)
7. Eucharistie a svoboda – 46. světový eucharistický kongres (1997)
8. Pastýřský list pro druhý rok přípravy na Velké jubileum roku 2000; 1998 – Rok Ducha Svatého (1997)
9. Dohoda u duchovní službě v rezortu Ministerstva obrany (1998)
10. Interní normy péče o zvony, varhany, movité památky, archiválie a farní kroniky (1999)
11. Mezinárodní sympózium o Janu Husovi – Řím, Papežská Lateránská univerzita 15.–18.12.1999 (2000)
12. Pokoj a Dobro – list k sociálním otázkám v České republice k veřejné diskusi (2000)
13. Duchovní péče o laiky působící v pastorační službě církve – směrnice ČBK (2001)
14. Peace and Good – A letter on social issues in the Czech Republic for public discussion (2001)
15. Frieden und Wohl – Eine Denkschrift zu den sozialen Fragen in der Tschechischen Republik zur öffentlichen Diskussion (2001)
16. *Charta oecumenica* – směrnice pro růst spolupráce mezi církvemi v Evropě (2001)
17. Přehled jednání mezi státem a církvemi v letech 1990–2000 (2001)
18. Koncepce úprav liturgického prostoru (2002)
19. Stanovy ČBK. Jednací řád ČBK. Jednací řád komisí ČBK. Jednací řád biskupů delegátů. Statut rady Iustitia et Pax, Česká

republika. Organizační řád generálního sekretariátu ČBK. (2002)

20. Společenství ve svátostech s křesťany jiných církví (2002)
21. Pastorační plán sekce pro mládež ČBK (2002)
22. Žeň veřejné diskuse k listu Pokoj a Dobro (2002)
23. Smířené sousedství v srdci Evropy – prohlášení České a Rakouské biskupské konference (2003)
24. Ergebnisse der öffentlichen diskussion zur Denkschrift „Frieden und Wohl“ (2003)
25. Kristus – naděje Evropy. Středoevropské katolické dny 2003–2004 (2003)
26. *Ordo virginum* – směrnice k přípravě na život v povolání zasvěcených panen (2004)
27. Osnovy k výuce náboženské výchovy římskokatolické církve v 1. – 9. ročníku základní školy (2004)